

Jari-Pekka Kanninen

Vakaumus muutokseen

Käsitehistoriallinen näkökulma Theodore Rooseveltin
sisäpoliittiseen retoriikkaan vuosina 1901—1912

Yleisen historian pro gradu -tutkielma
Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto
Toukokuu 2008

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Historian ja etnologian laitos
Tekijä – Author Kanninen Jari-Pekka	
Työn nimi – Title Vakaumus muutokseen. Käsitehistoriallinen näkökulma Theodore Rooseveltin sisäpoliittiseen retoriikkaan vuosina 1901—1912	
Oppiaine – Subject Yleinen historia	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2008	Sivumäärä – Number of pages 124
Tiivistelmä – Abstract Theodore Roosevelt toimi Yhdysvaltojen presidenttinä vuosina 1901—1909. Roosevelt edusti presidenttinä republikaanista puoluetta. Tutkin työssäni Rooseveltin retoriikkaa. Käytän tutkimuksessani käsitehistorian näkökulmaa. Selvitän kansalaisuuden, tasa-arvon, trustien, tullien ja ympäristönsuojelun käsitteiden avulla syitä, joiden vuoksi Roosevelt hylkäsi vanhan republikaanisen puolueensa ja muuttui uuden progressivistisen puolueen presidenttiehdokkaaksi vuonna 1912. Tutkimukseni mukaan hänen retoriikassaan on havaittavissa muutoksia tarkastelemissani käsitteissä. Osa käsitteistä muuttuu tavalla, joka tukee merkittävästi vaihdosta konservatiivisen puolueen entisestä presidentistä uudistusmielisen progressivistisen puolueen ehdokkaaksi. Taustalla hänen retoriikassaan ja käsitteiden muuttumisessa on vakaumus parantaa yhteiskunnan sosiaalisia olosuhteita.	
Asiasanat – Keywords Roosevelt Theodore, Yhdysvallat, käsitehistoria, retoriikka, kansalaisuus, tasa-arvo, trustit, tullit, ympäristönsuojelu	
Säilytyspaikka – Depository Historian ja etnologian laitos	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
1.1 Kasvava kansakunta ja sen johtaja	1
1.2 Tutkimustehtävä, -lähteet ja -kirjallisuus	2
2. KÄSITEHISTORIALLINEN NÄKÖKULMA RETORIIKAN TUTKIMUKSEEN	5
3. MIES POLITIIKAN TAKANA	11
3.1 Tie politiikan huipulle	11
3.2 Halu uudistaa Yhdysvaltoja ajaa takaisin politiikkaan.....	14
4. CITIZENSHIP — KANSALAISUUDEN KÄSITE ROOSEVELTIN RETORIIKASSA.....	17
4.1 Perhekeskeinen ajattelutapa vaikuttaa kansalaisuuden käsitteeseen	17
4.2 Miehen ja naisen tehtävät kansalaisina.....	20
4.3 Velvollisuuksien hoitaminen kansalaisuuden mittarina	25
5. EQUALITY — TASA-ARVON KÄSITE ROOSEVELTIN RETORIIKASSA	34
5.1 Miesten ja naisten välinen tasa-arvo.....	34
5.2 Rotujen tasa-arvo mustien ja valkoisten välillä.....	40
5.3 Intiaanit Rooseveltin retoriikassa tasa-arvon käsitteen näkökulmasta	52
6. TRUSTIT — HYVÄN JA PAHAN LISÄÄJÄT	61
6.1 Teollisuuden ja suuryhtiöiden aika 1900-luvun alussa	61
6.2 Trustien käsite Rooseveltin retoriikassa	64
7. TULLIPOLITIIKKA — PROTEKTIONISMI VASTAAN VAPAAKAUPPA	88
7.1 Republikaanit päättäväisesti suojatullien puolella.....	88
7.2 Tullien käsite Rooseveltin retoriikassa.....	89
8. YMPÄRISTÖNSUOJELU JA TEHOKAS LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ	100
8.1 Luonnontila 1900-luvun alussa Yhdysvalloissa.....	100
8.2 Ympäristönsuojelu käsitteenä Rooseveltin retoriikassa	101
9. MUUTOKSET RETORIIKASSA.....	115
LÄHTEET	119

1. JOHDANTO

1.1 Kasvava kansakunta ja sen johtaja

Yhdysvalloissa yhteiskunta oli eräänlaisessa murrosvaiheessa 1900-luvun alun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Yhteiskunnassa oli selkeästi olemassa painetta muutoksille. Suurin yksittäinen syy muutospaineille oli väestönkasvu. Vuonna 1900 maan väkiluku oli yli 75 miljoonaa, vuonna 1910 se oli jo lähes 92 miljoonaa, ja vuoteen 1920 mennessä väestö oli kasvanut jo lähes 106 miljoonaan. Samaan aikaan Yhdysvaltojen voidaan todeta muuttuneen urbaaniksi valtioksi. Vuonna 1900 noin 60 prosenttia maan väestöstä asui maaseudulla. Vain kaksikymmentä vuotta myöhemmin kaupunkien asukasmäärä ylitti maaseutuväestön osuuden.¹ Väestönkasvun ja kaupungistumisen myötä lisääntyivät hallinnon tehtävät. Hallinto joutui kohtaamaan kasvavan kansakunnan kipupisteitä. Kasvu aiheutti lukuisia ongelmia, joihin yhteiskunnassa etsittiin ratkaisuja. Jo 1800-luvun viimeisellä vuosikymmenellä oli syntynyt liikkeitä, jotka alkoivat vaatia sosiaalisten oikeuksien turvaamista. 1900-luvun alussa merkittävin näistä liikkeistä oli progressivistinen liike. Se pyrki vaikuttamaan väestönkasvun, kaupungistumisen ja teollistumisen aiheuttamiin ongelmiin.²

Yhdysvalloissa presidentit ovat merkittävässä asemassa johtaessaan liittovaltioita. Perustuslaki takaa maan johtajalle suuret valtuudet vaikuttaa maan hallintoon ja sen lakeihin. Presidentillä on myös huomattava rooli kansakunnan johtajana ja amerikkalaisuuden esikuvana. Johtajana oleminen ei ollut helppoa, ja vastuun mukana tuli myös vaaroja. Yhdysvaltojen sisällissodan ja vuoden 1901 välillä murhattiin kolme liittovaltion presidenttiä: Lincoln, Garfield ja McKinley.³ Theodore Rooseveltista tuli Valkoisen talon isäntä William McKinleyn murhan jälkeen. Varapresidenttinä toiminut Roosevelt otti viran sumeilematta hoitoonsa. Tarmokkaalla ja energiaa puhkuvalla vetovoimallaan hän saavutti suuren kansansuosion ja tuli valituksi toiselle virkakaudelle suvereenilla äänten enemmistöllä.⁴ Roosevelt nostatti tunteita ihmisissä, niin puolesta kuin vastaanakin. Onkin sanottu, että hänen jälke-

---

¹Norton ym. 2003, A-56.

²Kero, Kostiainen, Virtanen 1991, 309.

³O'Toole 2005, 37.

⁴Boyer ym. 1996, 723.

sä presidentinvirka ei ollut entisen kaltainen Yhdysvalloissa.⁵ Hän kasvatti presidentin roolin mittoihin, joissa se ei aikaisemmin ollut ja teki itsestään suositun, mutta myös kiivaasti vastustetun kansakunnan johtajan. Presidenttinä Roosevelt toimi ihailtuna retorisenä johtajana liittovaltiossa ja osoitti sanansa lehdistön välityksellä suoraan kansalle toimien kansakunnan omantunnon äänenä.⁶

1.2 Tutkimustehtävä, -lähteet ja -kirjallisuus

Pro gradu -työssäni tutkin Theodore Rooseveltin poliittista retoriikkaa.⁷ Tutkimukseni alkaa ajallisesti vuodesta 1901, jolloin Rooseveltista tuli Yhdysvaltojen presidentti, ja päättyy vuoteen 1912, jolloin hän oli progressivistisen puolueen presidenttiehdokkaana. Tutkimalla Rooseveltin retoriikkaa selvitän, miksi entisestä republikaanisesta presidentistä tuli uuden progressivistisen puolueen ehdokas vuoden 1912 vaaleissa. Lähestymistapani tutkimukseen on käsittehistoriallinen. Retoriikan erittelyssä pureudun Rooseveltin käyttämiin keskeisiin sisäpoliittisiin käsitteisiin ja tutkin niiden avulla syitä, jotka johtivat vuonna 1912 yritykseen päästä kolmannen kerran Valkoisen talon isännäksi. Rajaan tutkimukseni koskemaan sisäpoliittisia käsitteitä. On toki huomautettava, että ulkopoliittikan tapahtumat ja siirtolaisuuteen liittyvät kysymykset heijastuvat oleellisesti myös sisäpolitiikkaan. Tutkimukseni on kuitenkin painopisteeltään nimenomaan sisäpolitiikkaa käsittelevä.

Tutkimukseni kannalta keskeiset käsitteet ovat kansalaisuus (*citizenship*), tasa-arvo (*equality*), trustit (*trusts*), tullit (*tariffs*) sekä ympäristönsuojelu (*conservatism*). Näitä käsitteitä pidetään keskeisinä tutkimukseni aikarajauksen mukaisessa kontekstissa. Lisäksi käsitteet ovat olennaisella tavalla esillä Theodore Rooseveltin poliittisessa retoriikassa.⁸ Kansalaisuuden käsitettä tarkastelen näkökulmasta, joka vastaa kysymykseen, millainen Rooseveltin mukaan on hyvä kansalainen. Tasa-arvon käsitteen kohdalla erittelen Rooseveltin retoriik-

---

⁵ Dalton 2002, 10; Boyer ym. 1996, 722.

⁶ Kivinen 2006, 24,28.

⁷ Rooseveltin retoriikassa kuuluu kiistattomasti hänen oma äänensä. Kirjoittaessaan esimerkiksi ensimmäistä viestiään kongressille hän käytti hyväkseen avustajajoukkoa tekstin valmistelussa, mutta kirjoitti lopullisen viestin itse sanasta sanaan. Morris 2001, 68.

⁸ Roark 2003, 543; Norton ym. 2003, 348, 364; O'Toole 2005; Morris 2001, 554.

kaa kolmesta eri näkökulmasta: tutkin hänen suhtautumistaan miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon sekä mustien ja intiaanien asemaan amerikkalaisessa yhteiskunnassa.⁹ Trustien, tullien sekä ympäristönsuojelun käsitteiden osalta selvitän, millaisena käsitteet näkyvät Rooseveltin retoriikassa.

Tutkimuksen alkuperäislähteinä käytän Theodore Rooseveltin puheita ja kirjoituksia. Analysoin Rooseveltin puheita ja kirjoituksia hänen presidenttikautensa ajalta, sekä sen jälkeisiä lähteitä vuoden 1912 loppuun saakka. Työni ei ole kaikenkattava läpileikkaus värikään poliitikon ja presidentin jälkipolville tuottamaan aineistoon. Lähdemateriaalin saatavuus asettaa rajoituksia tutkimukselleni, mutta saatavilla olevan aineiston avulla saan pro gradu -työssäni aikaan tutkimustuloksia, jotka tuovat oman lisänsä tutkittuun aiheeseen.

Työni päälähteinä toimivat lähdekokoelmat, joihin on koottu Rooseveltin puheita, kirjoituksia ja kirjeitä. Painetuista lähdejulkaisuista tärkeimpiä ovat 1910-luvun loppupuolella ensimmäisen kerran julkaistut *Presidential Addresses and State Papers of Theodore Roosevelt I-IV* sekä *The Roosevelt Policy: Speeches, Letters and State Papers, Relating to Corporate Wealth and Closely Allied Topics I-III*. Krause Reprint Company julkaisi molemmat lähdejulkaisut uusintapainoksena 1970-luvun alussa. Ensiksi mainitussa lähdejulkaisussa toimittajana oli Roosevelt itse ja jälkimmäisessä hänen lisäksi William Griffith. *Presidential Addresses and State Papers of Theodore Roosevelt* sisältää Rooseveltin puheita, kirjoituksia sekä kirjeitä ehjässä ja tarkasti alkuperäisessä muodossa. *The Roosevelt Policy* sisältää sekä kokonaisia että toimitettuja versioita Rooseveltin puheista. Toimitetuissa versioissa puheista on pyritty ottamaan julkaisuun mukaan keskeisinä pidettyä sisältöä. Lähdejulkaisu *Letters and speeches* sisältää ehjiä kokonaisuuksia Rooseveltin keskeisistä puheista ja kirjeistä. Julkaisusta olen käyttänyt ainoastaa Rooseveltin puheita vuodelta 1910, jotka valaisevat olennaisesti ex-presidentin poliittisia näkemyksiä.¹⁰

---

⁹ Tutkimuksessani käytän afroamerikkalaisista nimitystä musta ja Yhdysvaltojen alkuperäisväestöstä nimitystä intiaani, kuten tutkimuskirjallisuudessa yleisesti tehdään.

¹⁰ Viittauksissa painettuihin lähdejulkaisuihin käytän lyhenteitä: *Presidential Addresses and State Papers of Theodore Roosevelt I-IV* (PASP), *The Roosevelt Policy: Speeches, Letters and State Papers, Relating to Corporate Wealth and Closely Allied Topics I-III* (TRP), *Letters and speeches* (LP).

Lähdekirjallisuuden osalta tutkimustani erityisesti hyödyttäviä biografioita ovat Edmund Morrisin *Theodore Rex* (2001), Sarah Lyons Wattsin *Rough Rider in the White House: Theodore Roosevelt and the Politics of Desire* (2003) ja Kathleen Daltonin *Theodore Roosevelt: A Strenuous Life* (2004). Morrisin ja Daltonin kirjoittamat Roosevelt-elämäkerrat ovat saaneet paljon kiitoksia lukijoilta ja alan tutkijoilta. Teokset tarjoavat raikkaita näkökulmia paljon tutkittuun aiheeseen. Wattsin tutkimuksen näkökulma erittelee Rooseveltin maskuliinisuuden vaikutuksia hänen toimiinsa ja politiikkaansa. Biografioista olen lisäksi käyttänyt George E. Mowryn *The Era of Theodore Roosevelt 1900—1912* (1958) ja *Theodore Roosevelt and the Progressive Movement* (1960) sekä Stefan Lorantin *The Life and Times of Theodore Roosevelt* (1959) teoksia, jotka edustavat vanhempaa näkökulmaa Rooseveltin elämän tulkinnassa. Robert Crundenin teos *Ministers of Reform. The Progressives' Achievement in American Civilization 1889—1920* (1982) kuvaa aikakauden poliittista ja aatteellista ilmapiiriä, kuten Nancy Cohenin *Reconstruction of American Liberalism, 1865—1914* ja Jeffrey Isaacin *The Poverty of Progressivism. The Future of American Democracy in a Time of Liberal Decline*. Mae M. Ngain artikkeli *Race, Nation, and Citizenship in Late Nineteenth-Century America, 1878—1900* (2003) sekä Andrew R. Heintzen artikkeli *The Critical Period: Ethnic Emergence and Reaction, 1901—1929* (2003) ja Gail Bedermanin teos *Manliness & Civilization. A Cultural History of Gender and Race in the United States, 1880—1917* (1995) auttavat huomattavasti täsmentämään amerikkalaisessa yhteiskunnassa rotuun ja etnisyyteen liittyneitä kysymyksiä, joita tarkastelen tutkimuksessani.

Roosevelt on ollut tutkijoiden suosiossa ja hänestä on kirjoitettu huomattavan paljon. Oma tutkimukseni antaa käsitteellistämisen kautta oman lisänsä aiempaan tutkimukseen ja tuo esille sisäpoliittisen näkökulman aikakauteen, jonka ulkopoliittikkaa on käsitelty huomattavan paljon. Rooseveltista kirjoitetusta tutkimuksesta valtaosa on poliittisia elämäkertoja, joissa korostuvat 1900-luvun alun taloudelliset murrokset sekä Yhdysvaltojen muuttuvan ulkopoliittikan asema. Tutkimukseni käsittelee tutkimuskohdetta käsitehistorian metodien kautta ja siksi työssäni korostuvat sosiaalhistorian näkökulmat. Tarkastelussa otetaan huomioon myös taloudellisia ja ympäristöpoliittisia vaikuttimia, joita ei kokonaiskuvan kannalta voida jättää huomiotta.

2. KÄSITEHISTORIALLINEN NÄKÖKULMA RETORIIKAN TUTKIMUKSEEN

Lähestymistapani tutkimuskohteeseen on käsitehistoriallinen. Tutkimukseni teoreettisena pohjana käytän saksalaisen Reinhart Koselleckin teoriaa käsitehistoriasta historian tutkimuksen muotona sekä hänen ajatuksiaan historiallisesta semantiikasta. Koselleckin ajatukset käsitehistorian teorioista ja metodeista tiivistyvät hänen teoksessaan *Futures Past. On the Semantics of Historical Time* (2004).¹¹ Koselleckin peruslähtökohdat käsitehistoriallisen tutkimuksen toteuttamisesta soveltuvat pro gradu -työn luonteiseen tutkimukseen, vaikka työn laajuus ja näkökulma asettavatkin omat rajoituksensa uskollisuudelle auktoriteettia kohtaan. Käytän Koselleckin ajatuksista sellaisia elementtejä, joiden katson soveltuvan teoreettisiksi peruslähtökohdiksi pro gradu -työhöni. En seuraa näkemyksiä aukottomasti, vaan hyödynnän hänen ajattelustaan muutamia keskeisiä näkökulmia, joiden avulla asetan teoreettisen perustan omalle tutkimukselleni. Pohdin tutkimuksessani Rooseveltin esittämien poliittisten sekä yhteiskunnallisten mielipiteiden lähtökohtia huomioiden aikakauden historiallisen kontekstin rajat, jotka määrittävät puhujansa tuottamaa tekstiä.

Tutkiessani poliittista retoriikkaa on syytä määritellä tarkemmin varsinaista tutkimuskohdetta eli retoriikkaa. Perustan määritelmäni sekä Aristoteleen että Chaim Perelmanin, 1900-luvun loppupuolen johtavan retoriikan tutkijan, ajatuksiin siitä, mitä retoriikka on. Aristoteleen mukaan retoriikka merkitsee kykyä havaita kunkin asian yhteydessä vakuuttava.¹² Lisäksi Aristoteleen mukaan on olennaista huomata, että retoriikka ei käsittele asioita jonkun yksittäisen henkilön näkökulmasta, vaan tutkii mikä on uskottavaa tietyn joukon ajattelussa.¹³ Perelmanin edustaman *uuden retoriikan* koulukunnan mukaan yleisöllä ei ole merkitystä retoriikan vakuuttavuuden tutkimisessä. Perelmanin mukaan retoriikasta on aina löy-

---

¹¹ Hyödynnän tutkimuksessani englanninkielistä käännöstä Koselleckin teoreettisesta pääteoksesta *Vergangene Zukunft. Zur Semantik geschichtlicher Zeiten*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag 1979.

¹² Aristoteles 1997, 10-11.

¹³ Aristoteles 1997, 13.

dettävissä vakuuttavat tekijät yleisöstä tai aiheesta riippumatta.¹⁴ Työssäni tulkitsen Rooseveltin puheiden olevan seurausta siitä, mitä hän pitää vakuuttavana. Lisäksi katson lähdeaineistona olevien Rooseveltin puheiden ja kirjoitusten olevan osoitettuja tietyille joukkoille — Yhdysvaltojen kansalaisille.

Aristoteleen mukaan retoriikan tehtävänä on käsitellä kysymyksiä joita harkitaan ilman, että niihin olisi tieteellistä vastausta, ja joita on tavanomaista harkita.¹⁵ Mielestäni määrittely sopii Rooseveltin puheisiin ja kirjoituksiin, joissa otetaan kantaa yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin. Puhe oli Aristoteleelle ominainen retoriikan muoto, mutta katson myös kirjallisten havaintojen esittämisen täyttävän muodollisesti retoriikalle asetetut vaatimukset. Omissa perusteluissaan Aristoteles ei määrittele tiukasti retoriikan asialajia.¹⁶ Perelmanin mukaan retoriikan piiriin kuuluu kaikenlainen vuorovaikutus, jolla pyritään vaikuttamaan ihmisten ajattelutapoihin.¹⁷ Rooseveltin puheet ja kirjoitukset täyttävät Perelmanin asettamat ehdot ja kuuluvat retoriikan tutkimuksen piiriin.

Käsittehistoriallisen tutkimuksen kannalta on vielä keskeistä määritellä semantiikka käsitteenä. Terho Itkonen määrittelee semantiikan *Uudessa kielioppaassa* merkitysopiksi.¹⁸ Kielen tutkimuksessa se siis tarkoittaisi eron tekemistä erilaisten sanojen ja käsitteiden välille. Historiallisen semantiikan osalta on kuitenkin kyse laajemmasta määritelmästä. Reinhart Koselleck määrittelee historiallisen semantiikan peruskysymyksen näin: ”Miten eletyssä nykyisyydessä menneisyys ja tulevaisuus ovat sidoksissa toisiinsa ajallisessa ulottuvuudessa.”¹⁹ Koselleck tarkoittaa sitä, miten konkreettisesti tilanteessa kokemukset menneisyydestä vaikuttavat tietyllä hetkellä kielellisesti ilmaistuina odotuksina tulevaisuudesta. Ter-

---

¹⁴ Perelman 1982, 5. Perelmanin mukaan retoriikan esittäjän on kuitenkin hyvä mukautua yleisönsä mielipiteisiin ja ennakko-oletuksiin, mikäli haluaa saada esittämilleen ajatuksille yleisön hyväksynnän. Perelman 1982, 13.

¹⁵ Aristoteles 1997, 13.

¹⁶ Aristoteles 1997, 10.

¹⁷ Perelman 1982, 162.

¹⁸ Itkonen 2000, 338—339.

¹⁹ Koselleck 2004, 3.

mit kokemustila (*space of experience*) ja odotusten horisontti (*horizon of expectations*) kuvaavat Koselleckin teoriassa hyvin jännitystä, joka vallitsee tietynä hetkenä kielellisesti ilmaistuissa sanoissa ja lauseissa.²⁰ Historiallisessa semantiikassa on siis huomioitava määriteltävän käsitteen taustalla olevat kokemukset, joiden kautta heijastuu käsitteen määrittelijän odotuksia tulevaisuudesta.

Koselleckia pidetään yhtenä merkittävimpana saksalaisena historioitsijana 1900-luvulla. Hänen maineensa perustuu pitkälti historiatietosanakirja *Geschichtliche Grundbegriffeen*, jossa hän toimi yhtenä toimittajana yhdessä Werner Conzen ja Otto Brunnerin kanssa.²¹ Teos on huomattavimpia saksalaisen koulukunnan tuottamia käsitehistorian teoksia. Lisäksi Koselleckin kirjoittama historiallisen semantiikan teos *Futures Past. On the Semantics of Historical Time* on saanut huomattavaa tunnustusta sekä saksankielisessä Euroopassa kuin myös Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Saksankielisenä kirjoittajana Koselleckin ansioiden tunnustaminen englanninkielisen maailman piirissä on huomattavaa, koska kyseessä on käsitehistorian tutkimusala, jossa kieli näyttelee tutkimuksessa olennaista roolia.

Koselleck perustelee sanojen ja kielen tärkeyttä esseekokoelmassaan *Futures Past* kuuluisalla Epiktetoksen sanonnalla, jonka mukaan ”teot eivät järkytä ihmisyyttä, vaan sanat, jotka kuvaavat niitä”.²² Sanonta osoittaa Koselleckin mielestä sanojen voimakkuuden. Ne ilmaisevat hänen mukaansa ihmisten tekoja ja tuovat ne muiden ymmärrettäviksi.²³ Tutkimuksessani tarkastelen Theodore Rooseveltin retoriikkaa näkökulmasta, joka voisi selittää poliittisen muuntautumisen republikaanisesta presidentistä progressivistisen puolueen presidenttiehdokkaaksi. Tutkimusteemaa lähestyn Rooseveltin retoriikassa keskeisinä esiintyvien käsitteiden avulla.

---

²⁰ Koselleck 2004, 262—263.

²¹ Otto Brunner, Werner Conze, Reinhart Koselleck (eds.) *Geschichtliche Grundbegriffe. Historisches Lexicon zur politisch-sozialen Sprache in Deutschland*, 8 volumes. Stuttgart: Klett, 1972—1997.

²² Koselleck 2004, 75. Sanonta: Epiktetos, *Ojennusnuora*.

²³ Koselleck 2004, 75.

Teoreettista lähestymistapaani voin perustella Koselleckin näkemyksellä, jonka mukaan käsitteet luovat yhteiskunnan, jossa elämme. Käsitteet ovat siksi tärkeitä määriteltäessä politiikan peruskysymyksiä. ”Ilman käsitteitä ei ole yhteiskuntaa, ja ennen kaikkea, ei ole aktiivista politiikan kenttää.”²⁴ Poliittiseen retoriikkaan kuuluvat keskeisinä käsitteet, joiden avulla toimijat ilmaisevat omia mielipiteitään ja ajatuksiaan. Työssäni selvitän käsitteiden avulla yhden poliittisen toimijan näkemyksiä aikakautensa yhteiskuntaa koskettaneista kysymyksistä.

Koselleckin mukaan käsitehistorian tutkimus ja sosiaalihistoria ovat hyvin lähellä toisiaan. Sosiaalihistoria jopa kuuluu hänen mielestään osaksi käsitehistoriallista tutkimusta: ”— — käytössä olevat käsitteemme pohjautuvat sosiaalipoliittisista järjestelmistä, jotka ovat paljon monimutkaisempia kuin voisi päätellä, mikäli tarkastelisimme niitä vain tiettyjen avainkäsitteiden ympärille kehittyneinä kielellisinä yhteyksinä. Yhteiskunta ja sen käsitteet ovat olemassa muodostaen jännitteen, mikä myös on kuvaavaa sen akateemiselle luonteelle.”²⁵ Käsitteiden ja yhteiskunnan yhteenliittyminen vaikuttaa käsitehistorian tutkimukseen siten, että tutkimuksessa on huomioitava yhteiskunnan tarkasteluun liittyvä sosiaalihistoriaan kuuluva ote. Koselleckin mielestä käsitehistorian avulla voidaan tutkia sosiaalihistoriaan kuuluvia teemoja ja todeta molempien historianalojen hyödyttävän toisiaan.²⁶

Koselleck haluaa kuitenkin muistuttaa, ettei käsitehistoria ole sosiaalihistoriaan kuuluvan kielen tutkimista. Hänen mukaansa käsitehistoriassa tutkitaan sosiaalipoliittista terminologiaa, joka on olennaista myös sosiaalihistorian tutkimukselle. Lisäksi hän näkee, että käsitehistorian tutkimuksen avulla päästään syvempiin lopputuloksiin sanojen semantiikan osalta kuin pelkästään sosiaalihistorian tutkimuksen keinoilla.²⁷ Menneisyyden tapahtumia tulee tulkita aikalaisten käsitteistön ja itseymmärryksen kautta. Tutkijan on tiedettävä, mil-

---

²⁴ Koselleck 2004, 76.

²⁵ Koselleck 2004, 76.

²⁶ Koselleck 2004, 76.

²⁷ Koselleck 2004, 76.

laista käsitteistöä tutkimuksen kohteena olevalla aikakaudella on käytetty ja millaista käsitteistöä tutkittava kohde on käyttänyt.²⁸

Käsitehistoriaa voi Koselleckin mukaan alun perin pitää erityisenä lähdekritiikin muotona, joka hyödyntää sosiaalisille ja poliittisille elementeille ominaista terminologiaa ja analysoi keskeisten käsitteiden sosiaalista sekä poliittista sisältöä.²⁹ Käsitehistorian tutkimus suhtautuu kriittisesti aiemman tutkimuksen käyttämiin käsitteisiin tutkitusta kontekstista. Lisäksi käsitehistoria pyrkii kritisoimaan aatehistorian metodeja, joissa aatteiden katsotaan olevan jatkuvassa liikkeessä omaksuen uusia historiallisia muotoja, mutta jotka pysyvät perusominaisuuksiltaan kuitenkin muuttumattomina. Koselleckin mukaan käsitehistorian avulla saavutetaan korkeampi analyysintaso kokemustilan ja tulevaisuuden odotusten arvioimisessa, kun tutkitaan käsitteiden poliittisia ja sosiaalisia ulottuvuuksia niiden käyttöympäristössä. Tällaisella analyysillä voidaan ottaa huomioon myös asiantila ja olettamukset menneestä tapahtumasta.³⁰

Käsitehistorian tärkeimpiä tehtäviä on Koselleckin mukaan menneisyyden käsitteiden kääntäminen ja tulkitseminen nykyiselle yleisölle ymmärrettävään muotoon. Käsitehistorian avulla tähän pyritään metodilla, jossa menneisyyden synkroninen tulkinta korvataan diakronisella tutkimuksella. Diakronisen metodin käyttäminen onkin välttämätöntä, jotta löydetään menneisyyden käsitteiden todelliset merkitykset.³¹ Työssäni käsitteiden tarkasteluajanjakso toimii perustana diakroniselle tutkimukselle. Tarkastelujakso ei ole riittävän pitkä antamaan täydellistä kokonaiskuvaa aikakauden käsitteistön muuttumisesta, mutta yhden henkilön käyttämästä retoriikasta voidaan tarkasteluvälin puitteissa tehdä diakronisia päätelmiä.

---

²⁸ Koselleck 2004, 79.

²⁹ Koselleck 2004, 81.

³⁰ Koselleck 2004, 81.

³¹ Koselleck 2004, 81—82. Menneisyyden käsitteitä on usein tulkittu vain tietynä ajankohtana esiintyvinä eli synkronisina kielen ilmiöinä. Käsitehistoriassa menneisyyden käsitteitä tulkitaan tietyllä aikavälillä tapahtuneen muutoksen perusteella eli diakronisen tutkimuksen avulla.

Käsitehistorian tutkimuksessa tulee ymmärtää ilmaukset *sana* ja *käsite* toisistaan erillisinä kohteina. Erottelu on olennaista tutkimuksen kannalta. Sanat antavat ilmauksille tarkoituksen, ja käsitteet tekevät ne ymmärrettäviksi. Tämä asettaa samalla rajoja käsitehistorialle sekä kielitieteelle. On huomattava, että jokainen käsite on tiiviisti yhteydessä sanoihin, mutta jokainen sana ei yksinään muodosta käsitettä. Sosiaaliset ja poliittiset käsitteet ovat usein yleistettävissä ja saavat aina monia merkityksiä.³² Käsitteet ulottuvat yksittäisiä sanoja pidemmälle ja niiden tarkastelun kautta voin tutkimuksessani saada tietoa syistä, jotka ovat johtaneet tutkimuskohteen eli Rooseveltin politiikan sisällöllisiin muutoksiin. Lähteiden lukemistavassa tämä tarkoittaa kokonaisten lauseiden tulkintaan keskittymistä, eikä vain tiettyjen sanojen merkitysten pohtimista. Koselleckin mukaan tutkijan tehtävänä on selvittää, milloin sanat tarkoituksineen muodostavat käsitteitä sosiaalipoliittisessa ympäristössään.³³

Koselleckin mukaan sanojen ja asioiden merkitysten vaihtuessa, tilanteiden muutoksissa sekä impulsseissa, jotka vaikuttavat sanojen muuttumiseen, nämä kaikki tekijät ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja vaikuttavat toisiinsa.³⁴ Rooseveltin retoriikan tutkimisen kannalta tämä tarkoittaa sitä, että on huomioitava useita eri tekijöitä, jotka ovat mahdollisesti vaikuttaneet mielipiteiden muuttumiseen. On tarkasteltava aikakauden yleistä kontekstia ja sosiaalisia rakenteita, jotka ovat vaikuttaneet tutkittavan kohteen sanomaan tiettyinä menneisyyden hetkenä. Lisäksi on huomattava, että vaikka muutokseen liittyvät elementit olisivatkin ristiriitaisia, ne eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois. Tutkijan on omalla tulkinnallaan tuotava esille ne seikat, jotka retoriikan muutoksen kannalta ovat keskeisimpiä. Koselleckin mukaan käsitteiden taustalla vaikuttavien rakenteiden avulla voidaan luoda kuvaa olosuhteista, jotka määrittivät elettyä menneisyyttä.³⁵

---

³² Koselleck 2004, 84—85.

³³ Koselleck 2004, 85.

³⁴ Koselleck 2004, 86—87.

³⁵ Koselleck 2004, 91.

3. MIES POLITIIKAN TAKANA

3.1 Tie politiikan huipulle

Theodore Roosevelt syntyi 27.10.1858 New Yorkissa varakkaan kauppiaan perheeseen. Isänsä puolelta hän peri hollantilaista verta ja äitinsä puolelta skotlantilaista.³⁶ Roosevelt arvosti suuresti isäänsä sekä tämän tarjoamaa turvaa ja kasvatusta. Isän välittämänä hänelle siirtyivät tämän pyrkimykset sosiaalisiin uudistuksiin ja protestanttisen hengen mukaiseen armeliaisuuteen.³⁷ Velvollisuuden tunto ja yhteiskunnan hyväksi tehtävä työ periytyivät Rooseveltin kiertäessä lapsuudessaan isänsä mukana tämän toimittaessa asioita New Yorkin köyhissä kaupunginosissa.³⁸ Rooseveltin kuoleman jälkeen monet ovat kuitenkin arvioineet isän merkitystä tulevan presidentin elämään myös toisella tavalla. Vanhempi Roosevelt ei osallistunut sisällissotaan perheensä painostuksen seurauksena, koska olisi joutunut taistelemaan vaimonsa sukua vastaan. Kutsuntojen osuessa vanhemman Rooseveltin kohdalle vuonna 1863 tämä palkkasi nuoren maahanmuuttajan taistelemaan puolestaan. Palkattu nuorukainen menehtyi sodassa. Rooseveltille oman isän esimerkki sotilaan velvollisuuden täyttämättä jättämisestä oli kova pala. Rooseveltin omat lapset ovat arvioineet tämän vaikuttaneen merkittävästi isänsä toimiin. Syy haluun suorittaa isänmaallisia velvollisuuksia oli omien lasten täydellisen hyväksynnän ja ihailun saavuttamisessa.³⁹ Joka tapauksessa isän merkitys Rooseveltin moraaliseen ja yhteiskunnalliseen ajatteluun oli voimakas.

Lapsena koetut sairaudet ja astma tekivät Rooseveltista heiveröisen nuorukaisen. Murrosiässä tappelussa koettu nöyryytys vaikutti siihen, että hän päätti vahvistaa mieltään ja ruumistaan. Tavoitteeksi tuli kehittää keho kestävämmän ankaria ja vaativia olosuhteita. Roosevelt piti kiinni asettamastaan tavoitteesta ja yliopisto-opiskelut aloitettuaan hän todellakin oli muuttunut heikosta lapsesta määrätietoiseksi, vahvaksi ja atleettiseksi mieheksi. Omat kokemukset vaikuttivat hänen ajatteluunsa ihanteellisesta amerikkalaisesta miehestä, jonka

---

³⁶Cutright 1985, 2—3.

³⁷Crunden 1982, 3.

³⁸O'Toole 2005, 19.

³⁹Watts 2003, 199—200; Dalton 2004, 61.

tuli myös olla niin sitkeä ja vahva, että saattoi tarvittaessa puolustaa itseään.⁴⁰ Rooseveltille miehisyyteen liittyivät myös kokemukset luonnossa selviytymisestä. Luonto ja metsästys tulivat hänelle tutuiksi nuorena miehenä, ja niiden vetovoima kiehtoi häntä myös presidenttikausien jälkeen. Roosevelt olikin kokenut luonnossa liikkuja ja hyvä ampuja.⁴¹ Luonnon ja karujen olosuhteiden ihannointiin liittyivät myös hänen kokemuksensa villistä lännestä. Roosevelt vietti 1880-luvulla kolme pidempää ajanjaksoa Yhdysvaltojen isojen preerioiden alueella viettäen karua elämää ja jopa omistaen karjatilan Dakotassa.⁴²

Harvardista valmistunut Theodore Roosevelt liittyi republikaaniseen puolueeseen vuonna 1880.⁴³ Roosevelt aloitti julkisen uransa New Yorkin osavaltion kongressissa (*New York State Assembly*) vuonna 1881. Poliittinen ura republikaanina eteni vuonna 1889 presidentti Harrisonin nimitettyä hänet liittovaltion siviilihallinnon johtoon (*Civil Service Commissioner*). Vuonna 1895 hänet valittiin New York Cityn poliisipäälliköksi (*Police Commissioner*), mistä hän erosi liittyäkseen presidentti William McKinleyn hallitukseen laivaston apulaisministeriksi (*Assistant Secretary of the Navy*). Vuonna 1898 Roosevelt erosi tehtävästään ministeriössä ja liittyi Espanjaa vastaan käytyyn sotaan Kuubassa perustamansa vapaaehtoisen ratsuväkirykmentin kanssa, josta nopeasti alettiin käyttää nimitystä *the Rough Riders*. Muutama kuukausi sodan päättymisen jälkeen Roosevelt äänestettiin New Yorkin osavaltion kuvernööriksi.⁴⁴ Varapresidentiksi Roosevelt nimitettiin vuonna 1901, jolloin McKinley aloitti toisen virkakautensa. Roosevelt ei ollut tästä nimityksestä järin innoissaan, koska se tuntui olevan päätepiste kunnianhimoisen nuoren poliitikon uralle.⁴⁵

Toimiessaan New Yorkin kuvernöörinä Roosevelt ajautui useisiin kahnauksiin suurten kapitalistien, kuten J. P. Morganin, sekä republikaanisen puolueen vanhoillisen siiven kanssa. Syinä kahnauksille olivat Rooseveltin ajamat parannukset työläisten työoloihin ja tiuken-

---

⁴⁰ O'Toole 2005, 23, 37.

⁴¹ O'Toole 2005, 46, 68—69.

⁴² Dalton 2004, 100; Watts 2003, 145—146.

⁴³ Lorant 1959, 27, 181.

⁴⁴ Cutright 1985, 135, 167.

⁴⁵ Lorant 1959, 335,355.

nukset suuryhtiöiden valvontaan ja verotukseen osavaltion lainsäädännön puitteissa. Republikaaninen puolue oli perinteisesti ollut rikkaiden liikemiesten etujen turvaaja. Rooseveltin uudistusmielisyys ei sopinut tällaiseen malliin. Niinpä republikaanien valmistautuessa vuoden 1900 presidentinvaaleihin Wall Streetin rahamiehet ja puolueen konservatiivit ajoivat Rooseveltin valintaa varapresidenttiehdokkaaksi.⁴⁶ Varapresidentin virka nähtiin toimeksi, jota pidettiin lähinnä edustuksellisena vailla todellista toimivaltaa. Valinnan avulla haluttiin estää Rooseveltin ajamien uudistusten jatkuminen. Konservatiiveihin kuulunut Mark Hanna tosin enteellisesti varoitteli puoluetovereitaan Rooseveltin varapresidenttiehdokkuudesta toteamalla, että vain yksi mies erottaisi nimityksen jälkeen ”mielipuolen presidentinvirasta”.⁴⁷

Vuonna 1901 presidentti William McKinleyn murhan jälkeen Roosevelt nousi kautta historian nuorimpana Valkoisen talon johtajaksi varapresidentin paikalta.⁴⁸ Roosevelt toimi Yhdysvaltojen presidenttinä vuosina 1901—1909. Ensimmäisen kautensa vaaleilla valittuna valtion päämiehenä Roosevelt aloitti vuonna 1905. Kautensa lopulla republikaanisen puolueen edustajana Valkoista taloa johtanut Roosevelt ei suuresta suosiosta huolimatta asettunut enää ehdolle vuoden 1908 presidentinvaaleissa. Republikaanisen puolueen ehdokkaaksi Rooseveltin ajamana nousi William H. Taft, josta tulikin maan seuraava presidentti.⁴⁹ Presidenttikautensa aikana Roosevelt pyrki lisäämään yhteiskunnan vakautta sekä sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Ulkopolitiikassa hän nosti Yhdysvallat merkittävään asemaan saatamalla vauhtiin Panaman kanavan rakennustyöt ja vahvistaen maansa sotilaallista toimintakykyä turvaten Monroen opin voimassaolon läntisellä pallonpuoliskolla.⁵⁰

---

⁴⁶ O’Toole 2005, 24.

⁴⁷ Norton ym. 2003, 375.

⁴⁸ O’Toole 2005, 15.

⁴⁹ Norton ym. 2003, 375—377.

⁵⁰ O’Toole 2005, 28. Roosevelt teki lisäyksen Monroen oppiin, joka tarkoitti, että Yhdysvallat turvasi ulkopuolisten valtioiden oikeudet Amerikan mantereella, mutta ei hyväksynyt minkään ulkopuolisen maan interventiota alueella. Rooseveltin lisäys tarkoitti sitä, että Yhdysvallat toimi poliisina läntisellä pallonpuoliskolla varmisten oikeudenmukaisuuden toteutumisen alueella.

Taftin vannottua virkavalansa Roosevelt päätti jättäytyä syrjään päivänpolitiikasta. Jo presidenttikautensa aikana Roosevelt oli valmistellut omaa sivuun astumistaan suunnitteleamalla tutkimusretkikunnan kokoamista safarille Afrikkaan. Hänelle itselleenkin oli selvää, että vallasta luopuminen oli vaikeaa, ja että vallan todellinen siirtyminen Taftille vaatisi, ettei hän olisi näkyvästi esillä julkisuudessa kommentoimassa yhteiskunnallisia asioita. Innokkaalle luontoihmiselle ja ympäristöpolitiikan tukijalle tutkimus- ja metsästysretki Afrikkaan oli unelmien täyttymys. Samalla hän saattoi osoittaa tukensa Taftille jättämällä kirjaimellisesti kansakunnan hänen johdettavakseen.⁵¹

3.2 Halu uudistaa Yhdysvaltoja ajaa takaisin politiikkaan

Roosevelt sai vuoden kestäneen safarinsa aikana tietoja, ettei hänen seuraajansa noudattanutkaan niitä linjauksia, jotka hän oli virassa ollessaan aloittanut. Tämä ei suinkaan ollut koko totuus asiasta, mutta huomattavasti Rooseveltia värittömämpänä persoonana Taft vei uudistuksiaan eteenpäin hiljaisuudessa. Taftin ja Rooseveltin tiet ajautuivat kuitenkin todelliseen umpikujaan vuoden 1910 alkupuolella, jolloin Taft erotti liittovaltion julkisten metsien käytöstä vastanneen virkamiehen Gifford Pinchotin. Pinchot oli Rooseveltin hallinnon aikainen luottohenkilö, joka vastusti julkisessa omistuksessa olevien maa-alueiden ja luonnonvarojen myymistä yksityisille kaupallisia tarkoituksia varten. Tapauksen jälkeen uudistuksia hakeneet progressivistit näkivät Taftin asettuneen vastustamaan Rooseveltin aloittamaa uudistuspolitiikkaa, eikä entinen presidentti itsekään enää osoittanut avoimesti tukeaan Taftille.⁵²

Palattuaan safarin jälkeen takaisin Yhdysvaltoihin Roosevelt teki puhekiertueen, jonka aikana hän vaati hallinnolta sosiaalisia uudistuksia ja valtion suurempaa roolia yritysten valvonnassa. Progressivististen aatteiden noustessa Rooseveltin henkilökohtainen suosio kasvoi, ja tämä ajoi hänet julkisesti vastakkain presidentti Taftin kanssa.⁵³ Tämän seurauksena Roosevelt lähti mukaan vuoden 1912 presidentinvaaleihin republikaanisen puolueen prog-

---

⁵¹ O'Toole 2005, 8—14.

⁵² Boyer ym. 1996, 727; O'Toole 2005, 18.

⁵³ Boyer ym. 1996, 727—728.

ressivistisen siiven ehdokkaana.⁵⁴ Republikaanisen puolueen konservatiivisen ryhmittymän kannattaessa istuvan presidentti Taftin ehdokkuutta puolue jakautui kahteen osaan.⁵⁵ Taftin saatua puoluekokouksessa enemmistön tuen taakseen hänestä tuli republikaanisen puolueen ehdokas. Tämän seurauksena Roosevelt lähti kannattajineen tuleviin vaaleihin perustamansa progressivistisen puolueen ehdokkaana ja aiheutti näin republikaanisen puolueen kannatuksen hajaantumisen tulevissa vaaleissa.⁵⁶

Republikaanien yhtenäisyyden revettyä demokraattien voiton mahdollisuudet lisääntyivät huomattavasti. Rooseveltin progressivistinen puolue halusi ohjelmallaan erottautua selkeästi vasemmalle republikaanisesta puolueesta, joka Taftin johdossa oli muuttunut vanhoillisten hallitsemaksi. Progressivistinen puolue meni demokraatteja pidemmälle sosiaalisten uudistusten suuntaan ja useassa asiassa melko lähelle sosialistista puoluetta.⁵⁷ Vaalikamppailu huipentui ikävällä tavalla syksyllä 1912, kun vainoharhaisuudesta kärsinyt mies ampui Rooseveltia. Presidenttiehdokas sai luodin lähelle keuhkoja, mutta haava ei ollut kuolettava. Dramaattisen lopun saaneen vaalikamppailun lopputulos ei kuitenkaan ollut yhtä jännittävä. Demokraattien ehdokkaana ollut Woodrow Wilson vei voiton selvällä erolla Rooseveltiin ja Taftiin. Huomattavaa oli kuitenkin, että Roosevelt kolmannen puolueen ehdokkaana löi selvästi Taftin ja republikaanisen puolueen vanhan kaartin.⁵⁸

Vuoden 1912 presidentinvaalit osoittivat Rooseveltin olleen valmis, ainakin retoriikan osalta, viemään Yhdysvaltoja kohti yhteiskunnallisia ja poliittisia uudistuksia. Uudistusten taustalla vaikuttivat progressivistiset arvot, kuten valtion suurempi valta suhteessa yhtiöihin, monopolienvastaisuus, moraaliset hyveet, politiikan avoimuus ja demokraattisuus sekä halu parantaa maan sosiaalisia olosuhteita.⁵⁹ Tutkimukseni kannalta kiinnostavaa onkin selvittää näkykö Rooseveltin retoriikassa syitä, miksi hän ajautui omassa progressivismissaan niin

---

⁵⁴Cutright 1985, 254. Mowry 1958, 272—273.

⁵⁵Norton ym. 2003, 378.

⁵⁶Dalton 2004, 391; Lorant 1959, 557.

⁵⁷ Dalton 2004, 395.

⁵⁸ Dalton 2004, 404, 406.

⁵⁹ Cohen 2002, 5,232.

pitkälle, että oli valmis perustamaan uuden puolueen päästäkseen toteuttamaan uudistuksia. Pelkkä uudistusmielisyys ei riitä selittämään entisen presidentin retoriikan muuttumista vasemman siiven republikanismista kohti progressivismia, joka lähenteli sosialismin aatteita. Rooseveltin kohdalla tulee pitää mielessä, että sosiaalisten uudistusten vaatimisesta huolimatta hän ei kannattanut sosialismia missään muodossa. Uudistuksia oli pikemminkin tehtävä, ettei syntyisi väkivaltaisia vaatimuksia sosiaalisten olosuhteiden tasapainottamiselle tai suoranaista luokkavihaa amerikkalaiseen yhteiskuntaan.⁶⁰

---

⁶⁰ Isaac 2003, 94.

4. CITIZENSHIP — KANSALAISUUDEN KÄSITE ROOSEVELTIN RETORIIKASSA

4.1 Perhekeskeinen ajattelutapa vaikuttaa kansalaisuuden käsitteeseen

Ottaessaan kantaa yhteiskuntaa kannatteleviin perusarvoihin Roosevelt toi usein esille oman perhekeskeisen ajattelutapansa. Sosiologi, amerikkalaisen perheen tutkija, Allan Carlson pitää perhekeskeisyyttä ja perhearvojen kunnioittamista Rooseveltille niin ominaisina piirteinä, että kutsuu tätä ”ensimmäiseksi ’moderniksi’ presidentiksi” suhtautumisessa amerikkalaiseen perheeseen. Carlsonin mukaan Roosevelt käsitteli avoimesti kysymyksiä, jotka koskettivat kodin sosiaalista ja kulttuurista ympäristöä. Hän oli myös ensimmäinen presidentti, joka ”kuvasi filosofisin termein perhe-elämän tärkeyttä kansalliselle elämälle”.⁶¹

Rooseveltin retoriikassa perheen arvostus tulee usein esille. Puhueessaan Syracusessa syyskuussa 1903 hän korostaa perheen tärkeyttä: ”— — perhe-elämä on se, mihin kansakunnan koko hyvinvointi viimeisten arvioiden mukaan perustuu.”⁶² Myöhemmin samana vuonna Washingtonissa hän toistaa perheiden merkityksen kansakunnan menestyksen kannalta. ”Kodin velvollisuudet ovat elintärkeitä velvollisuuksia. Kansakunta ei ole muuta kuin sen rajojen sisällä asuvien perheiden kokonaissumma.”⁶³ Rooseveltilla oli vankka usko perheeseen tulevien amerikkalaisten kasvattajana.

Allan Carlson on todennut Rooseveltin olleen huolestunut oman amerikkalaisen rotunsa vähenemisestä ja jopa häviämisestä, koska syntyvyysluvut olivat kääntyneet laskuun Rooseveltin elinaikana Yhdysvalloissa.⁶⁴ Käsite rotuitsemurha nousi esille 1900-luvun alussa, koska Yhdysvalloissa syntyneen valkoisen väestön keskuudessa syntyvyys oli pienentynyt huomattavasti koko 1800-luvun ajan. Käsite rotuitsemurha kuvaa hyvin aikakauden keskus-

---

⁶¹ Carlson 2003, 1.

⁶² At the State Fair, Syracuse, N. Y., 7.9.1903, PASP II 479.

⁶³ At the unveiling of the Sherman Statue, Washington, D. C., 15.10.1903, PASP II 493.

⁶⁴ Carlson 2003, 2—4.

telua, jossa esitettiin useita erilaisia näkemyksiä rotujen välisistä suhteista. Sosiaalidarvinismin kannattajien mukaan ylivertainen valkoinen rotu jäisi vähempiarvoisten rotujen jalokoihin, mikäli syntyvyyslukuja ei saataisi korkeammalle tasolle. Kulttuurihistorioitsija Gail Bedermanin mukaan historioitsijat ovat esittäneet rotuitsemurhaan liittyvien pelkojen kummunneen siirtolaisten lisääntyneistä määristä, kasvaneista vaatimuksista naisten oikeuksien lisäämiselle ja laskeneista syntyvyysluvuista.⁶⁵

Rooseveltin huoli alhaisen syntyvyyden tasosta tuli laajemmin julkisuudessa esille vuonna 1903 hänen kirjoittuaan esipuheen Marie ja Bessie Van Vorstin teokseen *The Woman Who Toils*, joka käsittelee työläisnaisten asemaa yhteiskunnassa. Teoksen kirjoittajat pitivät kokemuksiaan palkkatyötä tekevien naisten parissa fyysisesti raskaina, mutta pitivät muuten työväenluokan elämäntyylillä naisten palkkatyön myötä demokraattisempänä ja tasa-arvoisempänä palkkaeroista huolimatta. Teos välitti positiivista kuvaa palkkatyötä tekevien naisten asemasta yhteiskunnassa kuitenkin peittelemättä työn vaativuutta ja usein melko kurjia työolosuhteita.⁶⁶ Roosevelt antaa esipuheessa arvostusta uurastaville ja työtä tekeville naisille, mutta korostaa kuitenkin, että naisten ensisijaiset tehtävät ovat kotona perheen parissa.

”En tiedä, tunnenko enemmän sääliä vai halveksuntaa sellaista typerää ja itsekästä miestä tai naista kohtaan, joka ei ymmärrä, että ainoat todella saamisen arvoiset asiat elämässä ovat sellaisia, jotka yleensä saavuttaa vain näkemällä vaivaa. Jos mies tai nainen ilman omaa syytään kulkee läpi elämän saamatta nauttia korkeimmista iloista, joita vain kotielämä voi suoda, ilman, että saa kasvattaa monia terveitä lapsia, tunnen syvää ja kunnioittavaa sympatiaa heitä kohtaan. Sympatiaa, jota tuntee heti taistelun alussa kaatunutta urheaa miestä kohtaan tai sellaista miestä kohtaan, joka ahkeroi kovasti, mutta jonka yritys tuhoaan toisten toimesta. Mutta sellaista miestä tai naista, joka tarkoituksella välttelee solmimasta avioliittoa, ja jonka sydän on niin kylmä, ettei se kykene tuntemaan intohimoa, ja aivot niin pin-

---

⁶⁵ Bederman 1995, 200—201.

⁶⁶ DuBois & Dumenil 2005, 311.

nalliset ja itsekkäät, että tuntee vastenmielisyyttä lasten hankkimista kohtaan, sellainen henkilö suorastaan syyllistyy rikokseen omaa kansaansa kohtaan ja tulisi saada osakseen halveksivaa inhoa kaikilta kunnollisilta ihmisiltä.”⁶⁷

Rooseveltin huoli alhaisen syntyvyyden tasosta tulee esille myös puheessa kansalliselle äitien kongressille maaliskuussa 1905. Puheessa perheen ja lasten kasvattamisen tärkeys kansakunnan tulevaisuuden turvaamisen vuoksi tulee hyvin esille. ”Kansakunnan suunta on huono, mikäli ei ole todellista kotia, jos perhe ei ole oikean kaltainen. — — Viimeisten selvitysten mukaan valtion hyvinvointi on täysin riippuvainen siitä, ovatko keskivertoperhe, keskivertomies ja -nainen sekä heidän lapsensa riittävän kyvykkäitä edustamaan sellaista kansalaisuutta, jolle suuri kansakunta voi perustua.”⁶⁸ Perhekeskeisen ajattelutavan taustalta löytyy uskoa amerikkalaiseen perheeseen, mutta myös huolta kansakunnan elinvoimaisuuden ja jatkuvuuden säilymisestä.

Puheessaan kansalliselle äitien kongressille Roosevelt tuo selkeästi esille kielteisen suhtautumisensa syntyvyyden rajoittamiseen. Hänen mukaansa ihmisille, jotka omasta tahdostaan riippumattomista syistä eivät voi saada lapsia, tulee osoittaa ”kunnioitusta ja sympatiaa”.⁶⁹ Roosevelt osoittaa kuitenkin tuntevansa täysin päinvastaisia tunteita henkilöitä kohtaan, jotka eivät ole kiinnostuneita perheen perustamisesta.

”Mutta mies tai nainen, joka tietoisesti ohittaa tällaiset siunaukset, joko paheellisuuden, kylmyyden, pinnallisuuden, nautinnonhalun tai pelkästään sen vuoksi, että ei kykene oikealla tavalla arvostamaan eroa tärkeän ja ei-tärkeän välillä—tämän vuoksi sellainen olento ansaitsee yhtä sydämellistä halveksuntaa kuin saa osakseen sotilas, joka juoksee pakoon taistelussa tai mies, joka kieltäytyy työskentelemästä

---

⁶⁷ Kirje Rooseveltilta Mrs. Van Vorstille 18.10.1902, PASP II 509. Rooseveltin kirjoittama kirje *The Woman Who Toils* kirjan kirjoittajalle päättyi kirjan uusintapainoksen esipuheeksi vuonna 1903. Kirja sai ilmestyttyään huomattavaa julkisuutta ja Rooseveltin kirjoittama esipuhe lisäsi kiinnostusta kirjaa kohtaan. Bederman 1995, 201—202.

⁶⁸ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 282—283.

⁶⁹ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 282.

sellaisten toimeentulon puolesta, jotka ovat hänestä riippuvaisia, ja silti pystyvänä tyytyä toimeentulona syömään leipää, jonka toiset hankkivat.”⁷⁰

Rooseveltin perhekeskeisessä arvomaailmassa ei ole tilaa harkitulle syntyvyyden rajoittamiselle, koska kansakunnan menestyminen tulevaisuudessa edellyttää kansalaisten lukumäärän kasvua myös amerikkalaisen väestön osalta, eikä vain siirtolaisuuden vaikutuksen avulla. Allan Carlsonin mukaan Roosevelt on todennut Latinalaisen Amerikan valtioilla olevan korkeiden syntyvyyslukujen osalta opetettavaa amerikkalaisille, eikä päinvastoin.⁷¹

Perhe merkitsi Rooseveltille erittäin olennaista yhteiskunnallista yksikköä, jota tuli puolustaa kaikin keinoin. Avioerot edustivat hänelle suoranaista yhteiskunnallista uhkaa. Tulkitsaan kansallisia tilastotietoja perheiden osalta hän saattoi todeta avioerojen kolminkertaisuneen vuosien 1890—1910 välisenä aikana.⁷² Puheessa äitien kongressille hän tuo esille huolensa ”avioerojen tilastotiedoista, jotka ovat verraten kauhistuttavia”. TR toteaa ”— — avioeron helppouden olevan nyt, kuten se on aina ollut, kuin kirkonkirous valtiolle, kirkous yhteiskunnalle, uhka kodille, kiihottaja avioliiton epäonnelle sekä moraalittomuudelle, paha asia miehille ja vielä hirveämpi paha naisille.”⁷³ Rooseveltille avioerot osoittivat yhteiskunnassa olevan pahoja voimia, jotka haavoittavat perheitä ja siten koko kansakuntaa.

4.2 Miehen ja naisen tehtävät kansalaisina

Perheet merkitsivät Rooseveltille yksiköitä, joiden varassa kansakunnan tulevaisuus lepäsi ja joiden tärkeimpänä tehtävänä oli kasvattaa hyviä amerikkalaisia. Tämän vuoksi hänen retoriikassaan on selkeästi nähtävillä myös tärkeimmät tehtävät, joita Roosevelt kansalaisiltaan vaati. Miehet ja naiset olivat ennen kaikkea kasvattajia ja siten kansakunnan varallisuuden lisääjiä. Rooseveltin mukaan kodin asiat tuli hoitaa ennen muita asioita aivan kuten valtion tuli ensin huolehtia sisäisistä asioistaan ennen kuin se saattoi ottaa harteilleen muiden valtioiden huolia. ”Aivan, kuten miehen tulee olla ensin hyvä aviomies ja isä, leivän-

---

⁷⁰ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 288.

⁷¹ Carlson 2003, 5.

⁷² Carlson 2003, 2.

⁷³ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 289.

tuoja, hyvä liikemies, ja sitten olla hyvä kansalainen, niin valtion tulee ensin huolehtia velvollisuuksistaan omien rajojensa sisäpuolella.”⁷⁴ Miehen tehtävä kansalaisena oli siis ennen kaikkea olla hyvä aviomies, isä ja perheen elättäjä.

Rooseveltin retoriikassa naisten ja miesten tehtävät tulevat esille useaan kertaan. Puheessaan Bangorissa elokuussa 1902 hän esittää yksiselitteisesti miehen ja naisen tärkeimmät tehtävät. ”Jotta mies olisi hyvä kansalainen, on hänen ensimmäisenä oltava hyvä leiväntuoja, hyvä aviomies, hyvä isä—toivottavasti monen terveen lapsen isä, kuten naisen ensimmäisenä tehtävänä on olla hyvänä kotiäitinä ja vaimona. Liiketoimien velvollisuudet, kodin velvollisuudet ja perheen velvollisuudet on suoritettava ensimmäisinä.” Rooseveltin mukaan paljon hyvin kasvatettuja lapsia jälkeensä jättävät pariskunnat ansaitsevat kiitokset valtiolta.⁷⁵

Näkemyks perheen tärkeydestä ja kansalaisten tehtävästä uusien amerikkalaisten tuottajina ja kasvattajina säilyi Rooseveltin retoriikassa myös hänen toisen presidenttikautensa ajan. Paljon lainatussa puheessaan äitien kongressille vuonna 1905 hän edelleen korostaa miehen ja naisen velvollisuuksia lasten tuottajina.

”Millekään kansalle ei kerry jatkuvaa varallisuutta, ei materiaalisen kasvun ylellisyyttä, eikä taiteellisen kehityksen loistokkuutta ellei sen kotielämä ole tervettä, ellei keskivertomiehellä ole rehellisyyttä, rohkeutta, tervettä järkeä, ellei hän työskentele lujasti ja ole tarvittaessa valmis taistelemaan. Ja ellei keskivertonainen ole hyvä vaimo, hyvä äiti, pystyvä ja halukas suorittamaan ensimmäistä ja suurinta naiseuden tehtävää, pystyvä ja halukas synnyttämään ja kasvattamaan, niin kuin heitä tulee kasvattaa, terveitä lapsia, terveitä ruumiiltaan, sielultaan ja luonteeltaan, riittävän runsaslukuisasti, jotta rotu lisääntyisi eikä vähenisi.”⁷⁶

---

⁷⁴ At the Coliseum, Hartford, Conn., 22.8.1902, PASP I 86.

⁷⁵ At Bangor, Maine, 27.8.1902, PASP I 129.

⁷⁶ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 283.

Miehen tehtävänä on työskennellä perheen hyväksi, ja naisen tehtävänä on ensisijaisesti toimia kodin piirissä vaimona ja äitinä, jotta kansakunta saa jatkossakin kunnan kansalaisia. Kansalaisen käsite määrittyy Rooseveltin retoriikassa pitkälti uusien kansalaisten tuottamisen ja kasvattamisen kautta, eli kansalaisen tärkeimpänä tehtävänä on olla hyvänä aviopuolisona ja hyvänä vanhempana runsaslukuiselle lapsijoukolle.

Roosevelt toistaa perhepoliittisen mielipiteensä syksyllä 1905 puhuessaan Pohjois-Carolinan osavaltiossa toteamalla, että vanhempien rooli kansalaisina korostuu siinä, kuinka he kasvattavat lapsiaan. ”Lapset, jotka kutsuvat vanhempiaan siunatuiksi ovat niitä, joiden vanhemmat ovat kasvattaneet heidät kohtaamaan hankaluuksia, ei välttelemään niitä—menemään vastoin käymisten ylitse, ei väistymään niiden tieltä.”⁷⁷ Velvollisuuksien hoitaminen ja myös vaikeiden tehtävien suorittaminen on olennainen osa kunnan kansalaisen tehtäviä. Vanhempien vastuulla on kasvattaa lapsia, jotka uskaltavat kohdata ja hoitaa vaikeatkin velvollisuudet. Miehen ja naisen vastuulla kansalaisina on kasvattaa jälkikasvutaan kunnan amerikkalaisia.

Vuoden 1905 viestissä kongressille Roosevelt ilmoitti olevansa huolestunut maan kotielämän tilasta. Syynä huolestumiseen oli naisten kasvava työskentely kotien ulkopuolella. Eriytisesti tehdastyö on hänen mukaansa turmiollista kodeille, ja hän tuokin selkeästi esille mielipiteensä sitä vastaan. ”Naisten tulo teollisuuteen tuo muutoksia ja häiriöitä kansakunnan koteihin ja sosiaaliseen elämään.”⁷⁸ Hänen mukaansa tärkeämpi tehtävä naisilla on olla kotona kasvattamassa lapsia ja huolehtimassa kodin velvollisuuksista. Hän painottaa, että miehen rooliin kuuluu ensisijaisesti toimia perheen elättäjänä, jotta vaimot voivat huolehtia kodin asioista.

Samassa viestissä kongressille Roosevelt tuo esille maan alkuperäisväestöön liittyvän perhepoliittisen kysymyksen, jolla hänen mukaansa on selkeästi vaikutusta maan tulevaisuudelle. Hänen mukaansa hallituksen politiikka, jolla tähdättiin intiaanien mukauttamiseen

---

⁷⁷ At Greensboro, N. C., 19.10.1905, PASP IV 482.

⁷⁸ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, December 5, 1905, PASP IV 582.

osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa ja elämäntapaa, oli vaarassa, ellei intiaaninaisille anneta edellytyksiä olla hyviä äitejä tuleville kansalaisille. Rooseveltin mukaan intiaaniyhteisöissä naisille tulisi tarjota koulutusta kodinhoidossa. ”Ellei äitejä opasteta hyvin oikeaan suuntaan, emme voi kohtuuden rajoissa odottaa paljoakaan lapsilta, joiden pian tulisi olla olenaisena osana amerikkalaista kansallisuuttamme.”⁷⁹ Samalla hän esitti, että intiaanimiehiä tuli kannustaa työn tekemiseen, jotta he pystyvät toimimaan perheen elättäjinä.

Presidenttikautiensa loppupuolella Roosevelt toisti usein näkemyksensä, jonka mukaan miehen ja naisen tärkeimmät velvollisuudet liittyvät kodin tehtäviin. Hän tuo tämän esille puhuessaan Keskilännen maanviljelijöille suunnatussa tilaisuudessa Lansingin kaupungissa Michiganin osavaltiossa keväällä 1907. ”— — tavallisen miehen tärkeimpänä tehtävänä on toimia kodinrakentajana, ja tavallisen naisen tärkein tehtävä on hoitaa kotia.”⁸⁰ Perhe-elämän velvollisuudet ovat kansalaisen ydintehtäviä, ja jälkikasvu on arvokkainta, mitä miehet ja naiset voivat antaa kansakunnalle: ”Parasta satoa ovat lapsemme.”⁸¹ Erityisesti viljelijäyleisölle kohdistettu kielikuva tuo osuvasti esille Rooseveltin perhepolitiikan keskeisen kohdan.

Huoli perheiden hyvinvoinnista ja kansakunnan elinvoimaisuuden turvaamisesta nousee esille Rooseveltin viestissä kongressille vuonna 1907. Hänen mukaansa perhe-elämälle ei saa tuottaa ylimääräistä häiriötä naisten työnteolla. ”Naisten työskentely teollisuudessa vaikuttaa koteihin ja perhe-elämän luonteeseen.” Samalla Roosevelt tuo esille toiveensa siitä, että kongressi uudistaisi sekä naisiin että lapsiin kohdistuvaa työlainsäädäntöä. ”Kongressin alainen lainsäädäntömme on näissä asioissa huomattavan paljon jäljessä edistyneempiä

---

⁷⁹ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, December 5, 1905, PASP IV 642.

⁸⁰ From an Address Delivered in Lansing, Michigan, 31.5.1907, TRP II 534.

⁸¹ From an Address Delivered in Lansing, Michigan, 31.5.1907, TRP II 535.

osavaltioita.”⁸² Roosevelt puoltaa progressivisteille tyypilliseen tapaan tiukempia rajoituksia nais- ja lapsityövoiman käyttöön.⁸³

Presidenttikausiensä jälkeen Roosevelt tuo miehen ja naisen tehtävät esille puhuessaan kansalaisuudesta Sorbonnen yliopistolla Ranskassa keväällä 1910. Hänen mukaansa sekä Ranskalle että Yhdysvalloille on olennaista, että kansalaiset hoitavat tehtävänsä vanhempiina. ”Jokaiselle sivilisaatiolle on elintärkeää, että miehet ja naiset toimivat isinä ja äiteinä terveille lapsille, jotta kansa lisääntyy eikä vähene.”⁸⁴ Palattuaan takaisin Yhdysvaltoihin Roosevelt nostaa miehen ja naisen tehtävät esille puhuessaan Osawatomien kaupungissa Kansasissa elokuussa 1910. ”Juuri niin kuin keskiveto mies ja nainen osoittavat toimissaan rehellisyyttä, vakaata harkintakykyä ja korkeita ihanteita, ovat aktiivisia julkisessa elämässä—mutta ennen kaikkea ovat vakaita kotielämässään sekä hyviä isiä ja äitejä terveille lapsille, joita he hyvin kasvattavat—vain niin kauan, eikä yhtään pidemmälle, voimme katsoa sivilisaatiomme olevan menestyksekkäs.”⁸⁵

Vanhemmuus on Rooseveltin retoriikassa keskeisessä osassa määriteltäessä miehen ja naisen tehtäviä kansalaisina amerikkalaisessa yhteiskunnassa. Roosevelt asettaa vanhemmuuden ja äitiyden sivilisaation tärkeimmiksi mittareiksi. Mikäli väkiluku ei kasva, ei kansakuntaan voinut Rooseveltin mielestä olla menestyvä. Koselleckin käsitehistorian metodien kannalta täytyy ottaa huomioon aikakauden historiallisen kontekstin merkitys lasten hankkimisen ja vanhemmuuden korostumisessa kansalaisen käsitteen osalta Rooseveltin retoriikassa.⁸⁶ Roosevelt pelkäsi hitaan väestönkasvun taannuttavan Yhdysvaltojen kehittymistä. Hän uskoi 1800-luvun lopulla alkaneen siirtolaistulvan aiheuttavan tulevaisuudessa muutoksia amerikkalaisen yhteiskunnan kehittymiseen. Pelkona oli, että Yhdysvaltojen

---

⁸² From the Message of the President read at the opening of the First Session of the Sixtieth Congress, 3.12.1907, TRP II 685.

⁸³ Isaac 2003, 93—94; Kish Sklar 1995, 41—42. Roosevelt ja useat muut progressivistisessä liikkeessä vaikuttaneet henkilöt vetosivat usein nais- ja lapsityövoimaa koskevan lainsäädännön tiukentamisen puolesta.

⁸⁴ Address at the Sorbonne, Paris, 23.4.1910, LS 784.

⁸⁵ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 813.

⁸⁶ Koselleck 2004, 90-91.

menestyksen luoneet ja varhain mantereelle muuttaneet aidot amerikkalaiset ja heidän luomansa kansalaisuus katoaisivat uusien siirtolaisten muuttaessa maahan.⁸⁷ Koselleckin käsittehistorian teorian valossa Rooseveltin kokemuksia ja odotuksia tulevaisuuden tapahtumista voidaan selittää kokemustilan ja odotusten horisontin avulla.⁸⁸ Rooseveltin pelko aitojen amerikkalaisten katoamisesta kuuluu hänen kokemustilaansa eli menneisyyden kokemuksiin ja niistä johdettuihin päätelmiin. Pelko amerikkalaisten katoamisesta ja vaatimukset lapsiluvun lisäämisestä kuuluvat Rooseveltin odotusten horisonttiin, jonka hän tuo esille retoriikassaan.

4.3 Velvollisuuksien hoitaminen kansalaisuuden mittarina

Kansalaisuuden käsitteeseen pureuduttaessa Rooseveltin retoriikassa nousee esille vanhemmuuden ohella muitakin hyvin keskeisiä argumentteja. Yhtenä tällaisena on vahva näkemys velvollisuuksien hoitamisen tärkeydestä kansalaisena toimiessa. ”Ensimmäinen edellytys hyvälle kansalaisuudelle on, että mies hoitaa kotoiset, jokapäiväiset ja yksitoikkoiset velvollisuutensa hyvin.”⁸⁹ Kansalaiselta vaaditaan siis ensimmäisenä omaa lähipiiriään koskevien velvollisuuksien noudattamista. Tämä vaatimus sopii hyvin Rooseveltin perhekeskeisen ajatusmaailman tueksi.

Rooseveltin puheissa on uskoa amerikkalaisiin ja siihen, että he täyttävät tehtävänsä yhteiskunnassa. ”Hyvä kansalainen on mies, joka vauraudestaan tai köyhydestään huolimatta miehekkäästi ponnistelee hoitaakseen velvollisuutensa itseään, perhettään, naapureitaan ja valtiota kohtaan. Hyvä kansalainen on kykenemätön kataluuteen, joka oikeuttaa ylimielisyyteen tai kateuteen, mutta joka vaatiessaan oikeutta itselleen ei yhtään tunnollisemmin jätä tekemättä oikein muita kohtaan. Koska keskiverto Amerikan kansalainen, rikas tai köyhä, on juuri tällaista tyyppiä, meillä on hyvä syy uskoa lujasti tasavaltamme tulevaisuuteen.”⁹⁰ Velvollisuuksien pyyteetön täyttäminen on Rooseveltin mukaan kansalaisuuden

---

⁸⁷ Carlson 2003, 4—5.

⁸⁸ Koselleck 2004, 262—263.

⁸⁹ At Symphony Hall, Boston, Mass., 25.8.1902, PASP I 109.

⁹⁰ At the State Fair, Syracuse, N. Y., 7.9.1903, PASP II 473.

kannalta tärkeää, ja huomattavaa on myös se, että kansalaisuuden käsitteeseen ei liity ihmisen vaurauteen liittyviä varauksia.

Sisällissodan veteraanien henki ja heidän velvollisuudentuntonsa ihailu on usein esillä Rooseveltin retoriikassa. Puheessaan Syracuseessa vuonna 1903 hän tuo esille ihailuaan heitä kohtaan toteamalla, että veteraanit eivät ”— — valinneet helppoa tehtävää — —”, mutta myöskään ”— — eivät vältelleet vaikeaa velvollisuuttaan — —”.⁹¹ Rooseveltin mukaan sisällissodan sotilaiden kaltaista uhrautumista ja velvollisuuksien täyttämistä tulee jatkaa amerikkalaisessa yhteiskunnassa myös rauhan aikana. Velvollisuuden täyttamisestä sodassa Rooseveltilla oli itselläänkin omakohtaista kokemusta. Hän osallistui Espanjan ja Yhdysvaltojen väliseen sotaan perustamansa vapaaehtoisrykmentin johtajana täyttäen omantuntonsa ääntä seuraten velvollisuutensa maansa puolesta. Gail Bedermanin mukaan tällainen miehisen sankaruuden tavoittelu oli Rooseveltin kannalta ennemminkin laskelmoitua maskuliinisen imagon luomista kuin oman velvollisuudentunnon täyttämistä.⁹² Edmund Morrisin mukaan osallistuminen sotaan oli ennemminkin luontainen jatke Rooseveltin nopeasti edenneellä uralla ja sopi myös hänen määrätietoisesti kehittämänsä karskiin luonteeseen. Tosin Morriskin toteaa, että paluu tunnettuna sotasankarina takaisin Yhdysvaltoihin avitti edelleen urakehitystä kohti suurempia velvollisuuksia rauhan aikana.⁹³

Työn tekeminen on Rooseveltin mukaan luonnollinen osa kansalaisen velvollisuuksien täyttämistä. ”Työ on se, mikä merkitsee, ja mikäli mies tekee työnsä hyvin ja työ on merkityksellistä, ei ole väliä, millä alalla työtä tehdään, mies on hyvä Amerikan kansalainen. Mikäli hän tekee työnsä huolimattomasti, hän on huono Amerikan kansalainen.”⁹⁴ Työn tekeminen velvollisuudentunnon vuoksi ei saa Rooseveltin mukaan olla myöskään ihmisen onnellisuuden esteenä. ”Haluan nähdä säädyllisiä miehiä, haluan nähdä heidän toimivan reilusti, haluan heidän tekevän työtä. Tämä ei tarkoita sitä, että haluaisin nähdä heillä happamia naamoja. Haluan kaikkien nauttivan elämästään, niin miesten, naisten kuin lastenkin.

---

⁹¹ At the State Fair, Syracuse, N. Y., 7.9.1903, PASP II 478—479.

⁹² Bederman 1995, 170—171.

⁹³ Morris 2001, 6.

⁹⁴ To the Brotherhood of Locomotive Firemen, Chattanooga, Tenn., PASP I 8.9.1902, 160.

Uskon leikkimiseen, uskon onnellisuuteen ja elämän iloon, en usko, että elämä on vain leikkiä. Uskon teillä olevan tuhatmäärin enemmän syytä olla onnellisia, mikäli työ tulee ensimmäisenä, mutta silti on aikaa myös leikille.”⁹⁵ Velvollisuuksien hoitaminen ja työn tekeminen on tällaisen retoriikan mukaan tärkeä osa onnellista elämää, johon jokaisen kansalaisen tulee pyrkiä. Usko kovaan työntekoon ja omiin kykyihin luottaminen oli istutettu 1800-luvun loppupuolella tiukasti osaksi amerikkalaista ajattelutapaa.⁹⁶

Rooseveltille kansalaisen velvollisuuksien täyttäminen oli kiinteä osa yksilöiden tehtävää yhteiskunnassa. Retoriikassa näkyy kuitenkin puheenvuoroja kansalaisen oikeuksienkin puolesta. Tosin velvollisuudentunto on hänen mielestään oikeuksia tärkeämpää. ”Mielestäni velvollisuudet ovat jopa tärkeämpiä kuin oikeudet. Ja pitkällä tähtäimellä luulen palkinnon olevan laajempi ja suurempi täytettäessä velvollisuudet hyvin kuin vaatimalla yksilöllisiä oikeuksia, vaikka sekin on usein välttämätöntä. Velvollisuutenne ovat raskaita, vastuunne on suuri, mutta suurin kaikista on palkintonne. En tunne vähäisintäkään sääliä teitä kohtaan. Päinvastoin tunnen kunnioitusta ja ihailua teitä kohtaan.”⁹⁷ Velvollisuutensa täyttävät kansalaiset saavat uurastuksestaan palkinnon, joka oikeuksineen korvaa työstä aiheutuneen raadannan. Lisäksi ne, jotka pitävät huolta velvollisuuksistaan, ansaitsevat muiden varauksettoman kunnioituksen. Rooseveltin presidenttikausien retoriikassa velvollisuuksien täyttämisen vaikutus ihmisten elämänlaatuun kiteytyy parhaiten hänen puheessaan Lansingin kaupungissa vuonna 1907. ”Uskon onnellisuuden muodostuvan velvollisuuksien täyttämisestä, ei niiden välttelemisestä.”⁹⁸

Eriteltäessä kansalaisen käsitettä Rooseveltin retoriikassa ei voi olla huomaamatta esille tulevia maskuliinisia piirteitä. Maskuliinisuus oli niin olennainen osa hänen persoonallisuuttaan, että sen havaitseminen ei ole vaikeaa. Rooseveltin itsensä mukaan maskuliinisuus niin fyysisinä ominaisuuksina kuin luonteenlujuutenakin oli kaikkien saavutettavissa. Hänen mukaansa tästä hyvänä osoituksena oli hänen oma määrätietoinen ja suunniteltu kehittä-

---

⁹⁵ At Richmond Hill, N. Y., 8.9.1903, PASP II 482.

⁹⁶ Marsden 1990, 109—110.

⁹⁷ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 286-287.

⁹⁸ From an Address Delivered in Lansing, Michigan, 31.5.1907, TRP II 537.

tymisensä heikosta pojasta kohti miehistä miestä, jonka vahvuus tuli esille sekä fyysisinä ominaisuuksina että luonteen ja moraalin lujutena.⁹⁹ Maskuliinisuus näkyi Yhdysvalloissa muuallakin yhteiskunnassa erityisesti huiman teollistumisen ja sen myötä saavutetun aseman kautta. Historioitsija Henry Adams totesi 1900-luvun alussa kenraali Shermanin, sisällissodan sankarin, ratsastajapatsaan edustavan loisteliainta taidetta Yhdysvalloissa. Henryn mukaan se kuvasti osuvasti raakaa miehistä voimaa, jota koko kansakunta saattoi häpeilemättä tuntea.¹⁰⁰ Roosevelt vaati retoriikassaan muilta samaa vahvuutta ja maskuliinisuutta jota itse edusti.

”Tehtävänäamme on turvata vahvojen ominaisuuksien yhdistelmiä niiden ominaisuuksien joukossa, joita kutsumme hyveiksi. Minä oletan teidän olevan vahvoja. En kunnioittaisi teitä, ellette olisi. En halua kristinuskoa harjoitettavan ainoastaan heikkojen toimesta, haluan nähdä sen toimivan vahvoja miehiä liikuttavana voimana. En halua, että menetätte palaakaan voimastanne tai rohkeudestanne, koska olette kunniallisia. — — Haluan nähdä maassamme kunniallisten miesten olevan vahvoja ja vahvojen olevan kunniallisia, ja ennen kuin saamme tämän asian hyvälle tolalle, emme ole lähellekään niin menestyksekkäitä kuin meidän tulisi olla.”¹⁰¹

Rooseveltille ei tuottanut vaikeuksia tuoda esille tällaisia maskuliinisia vaatimuksia edes kirkollisissa piireissä, sillä hän oli omaksunut jo lapsuudessaan maskuliinisen kristillisyyden periaatteita, joiden mukaan yksilö voi käyttää vahvuuttaan yhteiskunnassa ”Kristuksen sotilaana”.¹⁰²

Korkea moraalin vaatimus on yksi tunnusmaisimmista piirteistä, joita Roosevelt retoriikassaan asettaa kansalaiselle. Progressivistiseen ajatteluun kuului vastaava henkilökohtaisen

---

⁹⁹ Testi 1995, 1515.

¹⁰⁰ Marsden 1990, 100.

¹⁰¹ To the Holy Name Society at Oyster Bay, N. Y., 16.8.1903, PASP II 460.

¹⁰² Dalton 2004, 18—19.

moraalisen toiminnan korostaminen.¹⁰³ Roosevelt painottaa moraalin merkitystä asettamalla oikeudenmukaisen käyttäytymisen kansalaisuuden ehdoksi.

”Pyydän, että huolehdimme, ettei maamme kansalaisuudessa koskaan vedettäisi syviä rajaviivoja väestönosien välillä, eikä koskaan uskontunnusten välillä, eikä koskaan luokkien välillä, vaan että rajaviivat perustuisivat käyttäytymiseen jota arvioitaisiin yli väestönosien rajojen, yli uskonnollisen tunnustusten, yli luokkaerojen. Rajaviivan tulisi erottaa rehelliset epärehellisistä, hyvän kansalaisuuden huonosta kansalaisuudesta. Rajaviivan tulisi osoittaa miehen olevan hyvä kansalainen vain ja ainoastaan, mikäli hän toimii oikeudenmukaisuuden muuttumattomien lakien mukaisesti, jotka ovat olleet samoja historian alusta nykyhetkeen saakka, ja jotka tulevat olemaan samoja nykyisyydestä hetkeen, jolloin aika päättyy.”¹⁰⁴

Moraali kansalaisuuden mittarina tulee hyvin esille Rooseveltin puheessa Northfieldissa syyskuussa vuonna 1902. Puheessa hän toteaa, että hyvällä kansalaisella on olemassa sisäänrakennettuna ”— — oikeamielisyydentunne, joka ohjaa erottamaan oikean ja väärän.” Omaatuntoa kuuntelemalla ja sen mukaisesti toimimalla voi olla hyödyksi myös muille kuin itselleen. Pelkästään moraaliset hyveet eivät yksinään riitä, vaan niihin tulee aina yhdistää voimaa ja päättäväisyyttä myös käyttää voimaa. ”Mikäli haluaa olla hyvä amerikkalainen, miehen tulee olla reilu ja myös vahva.”¹⁰⁵ Korkea moraalit itsessään on siis hukkaan heitetty hyve, ellei kansalaisella ole vahvuutta myös elää sen mukaista elämää. Kansalaisten arjessa tulee jatkuvasti näkyä korkea moraalit käytännön tekojen kautta.

Rooseveltilla oli kuitenkin vakaa usko amerikkalaisiin ja maassa vallitsevan kansalaisuuden vahvaan tilaan. Hän perustaa uskonsa tavallisiin amerikkalaisiin, jotka hoitavat velvollisuutensa ja elävät sopuoinnussa oman ympäristönsä kanssa. ”Perustan lujan uskoni tämän maan tulevaisuuteen, koska uskon keskivertoamerikkalaisen olevan melko säädyllinen ka-

---

¹⁰³ Isaac 2003, 68.

¹⁰⁴ At Spokane, Wash., 26.5.1903, PASP II 431.

¹⁰⁵ At Northfield, Mass., 1.9.1902, PASP I 136.

veri.”¹⁰⁶ Samalla hän kuitenkin painottaa, että keskivertokansalaisen on myös pysyttävä ahkerana työntekijänä, joka korkean moraalin omaavana hoitaa omat velvoitteensa. ”Miehen tulee auttaa itseään. — — Yksikään hallitus ei voi auttaa miestä, joka on aina istumassa.”¹⁰⁷ Hänen mukaansa kansakunnan ja kansalaisuuden tila on lopullisesti kiinni amerikkalaisista itsestään. Hallitus ei voi hänen mukaansa tehdä kenestäkään hyvää kansalaista, vaan voi ainoastaan antaa eväitä ihmisille, jotta nämä voivat kasvattaa itsestään säädyllisiä yhteiskunnan jäseniä.

Kansalaisuuden käsitteen kannalta keskeiset argumentit tiivistyvät ytimekkäästi Rooseveltin retoriikassa hänen Antietamissa vuonna 1903 pitämässä puheessa: ”On monia ominaisuuksia, joita vaaditaan sekä yksityiseltä kansalaiselta että julkisessa virassa toimivalta, mutta kolme näistä on ylitse muiden—kolme, joiden puuttumista ei etevyydellä ja neroudella voida hyvittää—nämä kolme ovat rohkeus, rehellisyys ja terve järki.”¹⁰⁸ Kansalaisen täytyy olla rohkea ja kohdata omat velvollisuutensa ja tehtävänsä yhteiskunnassa, rehellinen ja korkea moraalilla vaaliva sekä omantunnon avulla asioita järkevästi hoitava yksilö.

Presidenttikautensa jälkeen Roosevelt puhuu kansalaisuudesta vieraillessaan Sorbonnen yliopistossa Pariisissa keväällä 1910. Roosevelt kertoo eurooppalaiselle yliopistoyleisölle oman näkemyksensä kansalaisen perimmäisistä tehtävistä. Hänen mukaansa tavalliset ihmiset vaikuttavat omalla toiminnallaan kansakunnan menestymismahdollisuuksiin niin Yhdysvalloissa kuin Ranskassakin. ”Keskivertokansalaisen tulee olla hyvä kansalainen, mikäli tasavaltamme aikovat menestyä. — — Siksi meidän täytyy tehdä parhaamme, jotta keskivertokansalaisuuden taso säilyy korkeana. Keskivertotasoa ei voida säilyttää, ellei johtajien taso ole vielä huomattavasti korkeampi.”¹⁰⁹ Rooseveltin viesti tuleville yliopistopöytäkirjoille eli yhteiskunnallisen ja poliittisen elämän tulevaisuuden vaikuttajille oli tarkkaan harkittu. Heidän toimintansa heijastuu yhteiskunnan hyvinvointiin paitsi omien tekojensa kautta, mutta myös esimerkin kautta, jonka he antavat keskivertokansalaisille. Roose-

---

¹⁰⁶ From an Address Delivered in York, Pennsylvania, 4.10.1906, TRP II 423.

¹⁰⁷ From an Address Delivered in York, Pennsylvania, 4.10.1906, TRP II 424.

¹⁰⁸ At Antietam, MD., 17.9.1903, PASP II 488.

¹⁰⁹ Address at the Sorbonne, Paris, 23.4.1910, LS 780.

veltin mukaan koulutetulla väestöllä on suurempi moraalinen vastuu yhteiskunnan toiminnasta kuin muulla väestöllä, ja tämän tulee hänen mielestään näkyä tekojen kautta käytännön elämässä. Omassa elämässään Roosevelt noudatti vakaumuksellisesti omantuntonsa ääntä toimiessaan yhteiskunnan menestymisen puolesta.¹¹⁰ Sorbonnen puheessa Roosevelt tarkentaa näkemystään hyvästä kansalaisesta maskuliinisen retoriikan avulla:

”Kunnia kuuluu miehelle, joka todella on areenalla, jonka kasvot peittyvät pölyyn, hikeen ja vereen. Kunnia kuuluu miehelle, joka toimii ritarillisesti, ja joka erehtyy ja jää tavoitteistaan yhä uudelleen ja uudelleen, koska mikään yritys ei onnistu ilman epäonnistumisia. — — Kunnia kuuluu miehelle, joka käyttää voimavaransa arvokkaan asian puolesta, ja joka parhaiten ymmärtää lopputuloksena saavutetun riemuvoiton arvon, sekä huonoimmassa tapauksessa—epäonnistuessaan—on ainakin kamppailut raivokkaasti asiansa puolesta. Tällaisen henkilön paikka ei tule koskaan olemaan sellaisten kylmien ja innottomien sielujen joukossa, jotka eivät tunne voittoa eivätkä tappiota.”¹¹¹

Roosevelt arvosti kansalaisia, joilla oli rohkeutta ja halua yrittää, sekä tahtoa ponnistella paremman yhteiskunnan puolesta. Roosevelt oli itse omaksunut nämä ominaisuudet, sekä voimakkaan moraalisen tarpeen tehdä hyvää jo lapsuudessaan seuratessaan isänsä kamppailua heikompiensa hyväksi.¹¹² Pelkästään yrittäminen ja asioiden tavoittelemine yhteiskunnassa eivät vielä riittäneet Rooseveltin mielestä täyttämään kansalaiselle asetettuja tehtäviä. ”Tasavallassa hyvän kansalaisen täytyy olla valmis ennen kaikkea puolustamaan itseään. Mies ei ole hyvä kansalainen ellei hänellä ominaisuuksia, jotka saavat hänet työskentelemään ahkerasti ja tarvittaessa myös taistelemaan kiivaasti. Hyvä kansalainen ei ole hyvä, ellei hän ole tehokas kansalainen.”¹¹³ Rooseveltin mukaan korkean moraalin lisäksi kansalaisen täytyy pystyä toimimaan ja työskentelemään tavalla, joka aidosti tuo lisäarvoa yhteiskunnalle. Hänen mukaansa käytännön toiminta ja saavutukset ovat asioita, jotka ratkai-

---

¹¹⁰ Dalton 2005, 347—348.

¹¹¹ Address at the Sorbonne, Paris, 23.4.1910, LS 782.

¹¹² Dalton 2005, 19, 81, 355.

¹¹³ Address at the Sorbonne, Paris, 23.4.1910, LS 788.

sevat kansakunnan lopullisen suunnan. ”Kansalaisella täytyy olla korkeita ihanteita ja hänen täytyy kyetä saavuttamaan ne käytännössä.”¹¹⁴

Puhuessaan Osawatomiessa elokuussa 1910 Roosevelt nostaa luonteen yhdeksi merkittävimmistä asioista, jotka vaikuttavat kansalaisuuden kehittymiseen. ”Meillä täytyy olla oikeanlaista luonnetta—luonnetta, joka tekee miehestä ensiksikin hyvän miehen kotioloissa, hyväksi isäksi, hyväksi aviomieheksi—hyväksi naapuriksi. — — Lisäksi täytyy olla sellaiset lait ja lain toimeenpanijat, jotka mahdollistavat sellaisen luonteen kehittymisen parhaalla mahdollisella tavalla yksityisessä kansalaisessa. Kansakuntamme pääasiallisena ongelmana on oikeanlaisen hyvän kansalaisuuden saavuttaminen. Sen saavuttaaksemme meidän täytyy kehittyä, ja julkisessa elämässä toimivien miesten tulee olla aidosti progressiivisiä.”¹¹⁵ Rooseveltin mukaan oikeanlaisten luonteenpiirteiden kehittymiseen vaaditaan uudistusmielisiä kansalaisia, jotka toimivat progressivistisen liikkeen ihanteiden mukaisesti yhteiskunnassa.

Vuonna 1912 Roosevelt oli progressivistisen puolueen ehdokkaana presidentinvaaleissa. Vaalikampanjan aikana hän tuo esille oman näkemyksensä kansalaisuudesta. Puhuessaan Milwaukeeessa lokakuussa 1912 hän korostaa kansalaiselta vaadittavia moraalisia ominaisuuksia, jotta epäoikeudenmukaisuus yhteiskunnassa vähenisi: ”Ystävät, jokaisen kunnan kansalaisen tulee tehdä kaikkensa estääkseen maamme jakautumisen kahteen ryhmään, jotka taistelevat toisiaan vastaan. Estääkseen ryhmittymisen niihin, ’joilla on’ ja niihin, ’joilla ei ole’. — — Me progressivistit haluamme joukkoomme sekä rikkaita että köyhiä riippumatta heidän sosiaalisesta asemastaan. Haluamme heidän puolustavan yhdessä hyvän kansalaisuuden tärkeimpiä oikeuksia.” Kansalaisen käsitteessä painottuu aikaisempaa voimakkaammin velvollisuus toteuttaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta lisääviä tehtäviä.

Koselleckin käsitehistorian teorian mukaan ympäröivän kontekstin muutokset aiheuttavat muutoksia käsitteisiin. Useat muutokset aiheuttavat teorian mukaan vuorovaikutteisesti

---

¹¹⁴ Address at the Sorbonne, Paris, 23.4.1910, LS 789.

¹¹⁵ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 814.

muutoksia käsitteisiin.¹¹⁶ Rooseveltin kohdalla suurimman muutoksen aiheutti kohtelu, jonka alaiseksi hän joutui republikaanisen puolueen puoluekokouksessa kesällä 1912. Puolueen esivaalin aikana hän oli voittanut taakseen ylivoimaisen enemmistön osavaltioissa, joissa oli järjestetty esivaali puolueen ehdokkaasta. Varsinaisessa puoluekokouksessa, jossa ehdokas valittiin, Roosevelt jäi konservatiivisen puoluejohdon jyrän alle ja republikaanien ehdokkaaksi junailtiin istuva presidentti Taft.¹¹⁷ Roosevelt koki kärsineensä suurta vääryyttä menettäessään presidenttiehdokkuuden Taftille. Lisäksi hän katsoi esivaalien todistaneen republikaanisen puolueen kannattajien haluavan muutoksia politiikkaan ja yhteiskunnan tilanteeseen. Nämä seikat vaikuttivat syksyllä 1912 hänen näkemykseensä kansalaisen tehtävistä ja vetoomuksiinsa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumisesta yhteiskunnassa.

Rooseveltin retoriikassa kansalaisen käsite muodostuu muutamista keskeisistä argumenteista. Näistä olennaisimpia ovat perhekeskeisyys sekä miehen ja naisen tehtävät uusien kansalaisten tuottajina ja kansakunnan hyvinvoinnin lisääjinä. Olennaista kansalaisen käsitteen osalta on myös velvollisuuksien hoitaminen, niin että yksilö omalla toiminnallaan tuottaa hyvää omalle lähipiirilleen, ja tukee siten samalla kansakunnan positiivista kehittymistä. Keskeistä on myös korkea moraalinen ymmärrys ja sen mukainen toiminta yhteiskunnassa. Koselleckin käsitehistorian teorian mukaan käsitteiden muodostumiseen vaaditaan historiaa — kokemuksia menneisyydestä.¹¹⁸ Rooseveltin kohdalla oma isä ja perhe vaikuttivat olennaisella tavalla perhekeskeiseen ajattelutapaan ja vaatimukseen kansalaisen korkeasta velvollisuudentunnosta. Roosevelt toteutti omassa elämässään näitä ihanteita mahdollisimman tarkasti.¹¹⁹

---

¹¹⁶ Koselleck 2004, 86—87.

¹¹⁷ Mowry 1960, 236.

¹¹⁸ Koselleck 2004, 85.

¹¹⁹ O'Toole 2005, 19.

5. EQUALITY — TASA-ARVON KÄSITE ROOSEVELTIN RETORIIKASSA

5.1 Miesten ja naisten välinen tasa-arvo

1900-luvun alussa Yhdysvalloissa poliittinen valta oli tiukasti valkoisilla protestanttisen kasvatuksen saaneilla miehillä. Amerikkalaista ajattelutapaa hallitsikin läpi koko progressiivisen kauden 1800-luvun lopulta aina 1910-luvun lopulle kolme perusperiaatetta. Amerikkalaisen kulttuurin tutkija George M. Marsden kuvaa osuvasti näitä yhteiskunnallisen ajattelun kulmakiviä seuraavalla tavalla: ”(1) länsimaisen sivilisaation ylivoimaisuus, (2) angloamerikkalaisen demokratian periaatteet ovat tämän sivilisaation korkeimmat poliittiset ilmentymät, (3) ja että nämä periaatteet tulevat lähes väistämättömästi olemaan voittoisia ympäri maailman.” Yhdysvallat nähtiin näiden periaatteiden mukaisena mallimaana, jossa ihmiset elivät rauhassa toistensa kanssa, ja jossa ihmisillä oli mahdollisuus saavuttaa huomattavaa taloudellista menestystä.¹²⁰ Yhdysvallat oli myös selkeästi patriarkaalinen yhteiskunta, jonka taloutta ja poliittista elämää miehet johtivat.¹²¹ Yhteiskunnassa hallitsevana oli siis usko miesjohtoiseen länsimaiseen sivistykseen ja demokratiaan.

Kuitenkin keskustelu sukupuolten asemasta ja oikeuksista työntyi yhä voimakkaammin esille 1900-luvun alun Yhdysvalloissa. Erityisesti naisten oikeuksia vaativia puheenvuoroja esiintyi yhä enemmän ja enemmän julkisessa keskustelussa. Naisten oikeuksia lisättiin Yhdysvalloissa heti sisällissodan jälkeen 1860-luvulla antamalla naisille oikeus hallita itsenäisesti omaa omaisuuttaan. Osittain naisten oikeuksien lisääminen johtui olosuhteiden pakosta, sillä sisällissota oli harventanut miesrivistöjä etenkin etelässä. Yhteiskunnan toimivuuden kannalta naisten toimintaedellytyksiä oli parannettava.¹²² Kamppailu naisten aseman parantamiseksi kiihtyi jälleenrakennuksen kaudella sisällissodan jälkeen, jolloin naiset alkoivat vaatia samoja perusoikeuksia, jotka oli myönnetty mustalle miesväestölle.¹²³

---

¹²⁰ Marsden 1990, 96.

¹²¹ Chancer & Watkins 2006, 33.

¹²² Norton ym. 2003, 285.

¹²³ Chancer & Watkins 2006, 31.

Sisällissodan jälkeen naisasialiike oli saanut tukea maan koillisosista, jossa liike oli alun perin kehittynyt. Populistinen liike, joka tuki naisten tasa-arvovaatimuksia, vaikutti omalla suosiollaan maan länsiosissa siihen, että naisasialiikkeen ydinalueeksi muodostuivat erityisesti lännen osavaltiot. Vuoden 1896 presidentinvaalien jälkeen populistisen liikkeen suosio alkoi kuitenkin nopeasti hiipua ja naisten poliittisten oikeuksien edistäminen siirtyi lähinnä republikaanisen puolueen progressivistisen siiven harteille.¹²⁴ Progressivistien piirissä naiset saivat äänensä hyvin kuuluville ja tekivät huomattavaa työtä ajamalla liikkeen aatteita omien naisyhdistysten- ja kerhojen kautta, joita Yhdysvaltoihin alettiin merkittävässä määrin perustaa 1890-luvulta alkaen. Kansallisella tasolla naisten äänioikeuden esteenä olivat kuitenkin senaattorit, joiden mukaan tasa-arvoistaminen häiritsisi naisten velvollisuuksia kotona perheiden parissa.¹²⁵

Naisten painoarvoa amerikkalaisessa yhteiskunnassa lisäsi se, että naisten osuus ei-maataloutta harjoittavasta työvoimasta oli noussut vuoteen 1900 mennessä jo 18 prosenttiin, mikä tarkoitti yhteensä 5,7 miljoonaa naista, ja luku kohosi vuoteen 1920 mennessä vielä kolmen prosenttiyksikön verran. Naisten ansiotaso vastasi samana ajanjaksona keskimäärin vain puolta miesten ansioista. Palkkatasoon vaikutti sukupuolen lisäksi se, että varsinkin kaupungeissa työskentelevät naiset olivat usein palvelustyötä tekeviä nuoria ja naimattomia naisia. Miehet puolestaan työskentelivät huomattavasti paremmin palkatuilla aloilla teollisuuden parissa.¹²⁶ 1900-luvun alussa naiset olivat jo pelkästään palkkatyön tekemisen kautta merkittävästi vaikuttamassa yhteiskunnan kehittymiseen.

Naiset ja naisasialiikkeen puolella olevat joutuivat kuitenkin kohtaamaan vastarintaa useilta tahoilta, joilla oli merkitystä yleiseen mielipiteeseen. Naisten tasa-arvoa vastustaneiden perusargumenttina säilyi pitkään pelko perheen aseman heikkenemisestä, mikäli naiset alkaisivat toimia aktiivisessa roolissa yhteiskunnassa. Lisäksi 1800-luvun lopulla kuului perinteisesti vallassa olleen valkoisen miesväestön piiristä vaatimuksia asettaa edes hetkellisiä rajoituksia poliittisten oikeuksien myöntämiselle. Mustien ja maahan saapuneiden siirtolais-

---

¹²⁴ DuBois & Dumenil 2005, 364.

¹²⁵ Norton ym. 2003, 355, 373—375.

¹²⁶ DuBois & Dumenil 2005, 284, 408.

ten saatua äänioikeudet oli heidän perinteinen valta-asemansa uhattuna, eikä näin ollen haluttu enää myöntää naisille tasa-arvoisia oikeuksia.¹²⁷ Lisäksi amerikkalaisessa yhteiskunnassa eli vahvana jo perustuslain kirjoittamisen ajoilta peräisin oleva usko siihen, että naisia tuli nimenomaan suojella yhteiskunnassa vallitsevien pahuuksien kohtaamiselta, joten naisten äänioikeuden kieltämiselle oli olemassa myös syvällisiä kulttuurisia perusteita.¹²⁸

Perustuslain puolesta naisten äänioikeudelle ei ollut periaatteellista estettä, varsinkaan valkoisen naisväestön osalta, mutta korkeimman oikeuden tulkinnossa tuli esille konservatiivinen usko perheiden aseman heikentymisestä, mikäli naisille yksiselitteisesti turvattaisiin äänioikeus. Korkeimman oikeuden mukaan miehen tuli olla vahvempana osapuolena naisen suojelijana. Naiset olivat luonnostaan herkempiä ja näin ollen sukupuoleltaan heikompia. Perustuslaki ja sen lisäykset mahdollistivat naisten äänioikeuden, mutta korkeimman oikeuden tulkintojen mukaan eivät äänioikeutta kuitenkaan pitävästi taanneet. Tämä mahdollisti osavaltioiden itsenäisen päätöksenteon asian suhteen. Naiset saivat useissa osavaltioissa odottaa äänioikeutta vuoteen 1920 saakka, jolloin perustuslain yhdeksästoista lisäys määritteli, ettei äänioikeutta saanut kieltää sukupuolen perusteella.¹²⁹

Myös Roosevelt joutui ottamaan kantaa naisten asemaa ja koko sukupuolijärjestelmää koskeviin tasa-arvokysymyksiin poliittisen uransa aikana. Koulutuksen osalta hänen mielipiteensä oli selkeä. Molemmilla sukupuolilla oli oikeus saada koulutusta, myös korkeakouluissa. Puhuessaan Minnesotan yliopistossa vuonna 1903 hän toteaa yksiselitteisesti, että yliopistojen tehtävänä on kouluttaa ”miehiä ja naisia”. Samassa puheessa hän toteaa uskovansa fyysisten vahvuuksien tuovan menestystä elämässä, mutta silti olevansa sitä mieltä, että henkiset ominaisuudet ovat fyysisiä tärkeämpiä. ”Luonne on ominaisuuksien summa,

---

¹²⁷ Cohen 2002, 136.

¹²⁸ Janda ym. 1989, 677.

¹²⁹ Janda ym. 1989, 678—679. Yhdysvaltojen korkein oikeus tulkitsi perustuslain sanamuotoja 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa siten, että laki vain listasi asioita ja ominaisuuksia, joiden nojalla ihmisiä ei voinut syrjiä, eikä äänioikeutta kieltää. Tulkinta johti siihen, että useissa osavaltioissa naiset eivät saaneet äänioikeutta, koska äänioikeuden kieltämistä sukupuolen perusteella ei perustuslain mukaan erikseen kielletty ennen vuotta 1920.

joka tekee miehestä tai naisesta tuntemisen arvoisen, kunnioittamisen arvoisen, tekee henkilöksi, josta tulee pitää kiinni.”¹³⁰ Näin naiset eivät ole fyysisesti heikompana sukupuolena miesten alapuolella, vaan henkiset ominaisuudet, joita molemmat voivat yhtä lailla kehittää ovat tärkeämmässä asemassa. Rooseveltin argumentit sopivat hyvin hänen progressivistiseen ajattelutapaansa, johon koulutuksen arvostaminen kuului olennaisena osana. Progressivistit ajoivat 1900-luvun alussa uudistuksia, joiden tarkoituksena oli julkisten koulujen määrän lisääminen sekä opetuksen tason nostaminen. Opetuksen avulla voitiin progressivistien mukaan turvata kansalaisten moraalin ja sosiaalisten taitojen kehittyminen kansalaistaitojen ohella.¹³¹

Puheessaan kansalliselle äitien kongressille vuonna 1905 Roosevelt tuo voimakkaasti esille näkemyksensä sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Hän toteaa naisten ja miesten tehtävien kansalaisina olevan erilaisia, mutta korostaa, ettei se saa olla syynä epätasa-arvoisuudelle. ”Tämä ei tarkoita tehtävien eriarvoisuutta, mutta se tarkoittaa, että normaalisti tehtävien tulee olla erilaisia.”¹³² Samassa puheessa hän kuitenkin tuo esille, että ”poikkeuksellisilla miehillä ja naisilla” on suorastaan velvollisuus luoda uraa myös kodin ulkopuolella. Tämä ei silti tarkoita, että uran luominen sallisi kodin tehtävien laiminlyömistä, sillä ura ei saa olla korvaava vaihtoehto, vaan vain yhteiskunnalle lisäarvoa tuottava tekijä.¹³³

Tasa-arvon käsitettä eriteltäessä miesten ja naisten välisen tasa-arvon kannalta on olennaista käsitellä myös avioliiton perusrakenteita ja -asetelmia. Rooseveltin retoriikassa on argumentteja tasa-arvoisen avioliiton puolesta. Rooseveltin mukaan mies ei saa millään tavalla alistaa vaimoa eikä lapsia. Erityisesti fyysiseen väkivaltaan viittaavat teot eivät hänen mielestään ole missään muodossa hyväksyttäviä. ”Mikään väärinteko ei ole niin vastenmielinen kuin väärinteko miehen taholta vaimoa ja lapsia kohtaan, joiden tulisi nostattaa esille kaikki lempeät tunteet hänen luonteessaan. — — ennen kaikkea julmuus kaikissa muodoissaan heitä kohtaan tulisi nostattaa sydämen pohjasta tulevaa halveksuntaa ja suuttumusta jokai-

---

¹³⁰ In the Chapel of the University of Minnesota, Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP II 293—294.

¹³¹ Isaac 2003, 53.

¹³² Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 284.

¹³³ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 285.

nessa suoraselkäisessä sielussa.”¹³⁴ Roosevelt argumentoi avioliiton osapuolten keskinäisen kunnioittamisen ja molempien itsekunnioituksen puolesta. ”Uskon, että naisen tulee säilyttää itsekunnioituksensa, aivan kuten miehen tulee säilyttää omansa. Uskon yhtä paljon naisen oikeuksiin kuin miehen ja todella vielä vähän enemmänkin. Pidän avioliittoa kumppanuussuhteena, jossa kumpikin kumppani on sidottu kunnioittamaan toisen oikeuksia yhtä paljon kuin omiaan.”¹³⁵

Roosevelt piti jo opiskeluaikanaan avioliittoa tasa-arvoisena kumppanuussuhteena. Hänen maisterintutkielmansa Harvardin yliopistossa käsitteli miesten ja naisten tasa-arvoisuutta lain edessä. Tutkielmassaan hän toteaa tasa-arvon olevan itsestään selvyys ihanteellisessa yhteiskunnassa. Lisäksi hän esittää lopputyössään, että naisen ei tasa-arvoisessa avioliitossa välttämättä tarvitse ottaa käyttöön miehensä sukunimeä.¹³⁶ Rooseveltin maisterintutkielmassa esittämät ajatukset olivat harvinaisia 1800-luvun lopulla, jolloin elettiin aikakautta, jonka arvojen mukaan miehet olivat perheen edustajia niin julkisessa elämässä kuin yksityisessä elämässä. Miehet vastasivat yleisen käsityksen mukaan perheen yhteiskunnallisista velvollisuuksista ja toimivat samalla perheen johtajina vaimojen hoitaessa kuitenkin ylivoimaisesti suurimman osan kodin tehtävistä.¹³⁷

Roosevelt tuo tasa-arvoisen avioliiton ihanteen esille puheessaan Lansingissa keväällä 1907. Hänen mielestään aviopuolisoiden kumppanuus tuli näkyä käytännön elämässä siten, ettei naisten työrasitus kasva suhteettoman suureksi. Miesten tulisi hänen mukaansa tehdä kaikkensa, jotta naisten työtaakka kodeissa kevenisi. ”Parhaissakin olosuhteissa, ja huolimatta siitä, kuinka hellä ja huolehtivainen aviomies on, vaimo saa täyden osansa työstä, huolesta ja pelosta. Mikäli mies on mittansa arvoinen, hän yrittää siirtää mahdollisimman paljon taakkaa pois puolisonsa harteilta.”¹³⁸ Roosevelt esittää, että naisia tulee kohdella hyvin ja miesten tulee osoittaa erityistä huolehtivaisuutta vaimojaan kohtaan. Taustalla hänen

---

¹³⁴ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 286.

¹³⁵ Address before the National Congress of Mothers, Washington, D. C., 13.3.1905, PASP III 286.

¹³⁶ Dalton 2005, 75.

¹³⁷ Cott 1995, 108.

¹³⁸ From an Address Delivered in Lansing, Michigan, 31.5.1907, TRP II 535.

ajattelussaan vaikuttaa aikakaudelle ominainen ajattelutapa, jonka mukaan naisia tulee heikompana osapuolena suojella liiallisilta rasituksilta ja vaaroilta.¹³⁹

Roosevelt otti kantaa naisen asemaan yhteiskunnassa vuoden 1912 vaalikampanjan aikana. Rooseveltin retoriikassa on havaittavissa muutoksia verrattuna presidenttikausien aikaiseen retoriikkaan. Hän laajentaa naisten toimintakenttää kodin ulkopuolelle yhteiskunnallisiin asioihin. Progressivistisen puolueen arvoihin kuuluvat hänen mukaansa sukupuolten välinen tasa-arvo ja tämän tulee hänen mukaansa näkyä myös poliittisissa oikeuksissa. ”Progressiivinen puolue on ainoa puolue, joka sodan jälkeen on ottanut kantaa todellisiin asioihin ja nämä asiat vaikuttavat naisiin yhtä paljon kuin ne vaikuttavat miehiinkin. Lapsiaan kasvatavat ja kodilleen omistautuneet naiset ovat täsmälleen yhtä oikeutettuja ottamaan kantaa politiikkaan kuin aviomiemensä, jotka ovat heidän lastensa isä ja ylläpitävät heidän kotiaan.”¹⁴⁰ Poliittisesti aktiivinen ja yhteiskunnan toimintaan osallistuva nainen ei Rooseveltin mukaan aiheuta minkäänlaisia uhkia kansakunnan tulevaisuudelle. ”Miehellä ja naisella ei mielestäni ole samoja tehtäviä, mutta uskon tasa-arvoisiin oikeuksiin. En näe syytä miksi äänestäminen häiritseisi naisten kotielämää sen enempää kuin se häiritsee jokapäiväistä työtä, jota mies tekee elättääkseen perheensä.”¹⁴¹ Muutos on merkittävä, koska aikaisemmin hän painotti retoriikassaan erityisesti naisen tehtäviä kodin piirissä.

Koselleckin teorian mukaisesti tarkastelemalla käsitteiden taustalla vaikuttavia rakenteita voidaan käsitteillä luoda kuvaa olosuhteista, jotka määrittävät menneisyyttä.¹⁴² Rooseveltin kohdalla voi ajatella retorisen muutoksen johtuvan yksinkertaisesti siitä, että hyväksymällä naiset tasa-arvoisiksi ja itsenäisiksi toimijoiksi tämä sai enemmän äänestäjiä tuekseen vuoden 1912 presidentinvaaleissa. Tulevat vaalit vaikuttivat näin

---

¹³⁹ Gordon 1995, 67—68.

¹⁴⁰ Woman’s Place in Politics, 1912, TRP III 769. Lähdejulkaisusta ei löydy tarkkaa päivämäärää, jolloin Roosevelt on kyseisen lausunnon antanut. Rooseveltin tekstistä voidaan kuitenkin päätellä, että ajankohta on ollut hyvin pian progressivistisen puolueen puoluekokouksen jälkeen elokuussa 1912.

¹⁴¹ Woman’s Place in Politics, 1912, TRP III 772.

¹⁴² Koselleck 2004, 91.

suoraan Rooseveltin poliittiseen retoriikkaan.¹⁴³ Roosevelt itse perusteli vaalikampanjansa aikana mielipiteensä muuttumista sillä, että työskennellessään presidenttikausien jälkeen sosiaalisia uudistuksia ajaneiden ja naisasialiikkeessä toimineiden naisten, kuten Jane Addams, kanssa he saivat hänet vakuuttamaan tasa-arvoisuuden tärkeydestä. Rooseveltin mukaan he vakuuttivat hänet myös siitä, ettei yhteiskunnallinen ja poliittinen aktiivisuus haitannut naisten perhe-elämään omistautumista.¹⁴⁴

Koselleckin mukaan sanojen ja asioiden merkitysten vaihtuessa, tilanteen muutoksessa ja impulsseissa, jotka vaikuttavat sanojen muuttumiseen, nämä kaikki tekijät ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja vaikuttavat toisiinsa.¹⁴⁵ Rooseveltin retoriikan muutoksessa tämän voi tulkita merkitsevän sitä, että useat eri tekijät ovat vaikuttaneet hänen naiskäsityksensä muuttumiseen. Vaikka muutokseen liittyvät elementit olisivatkin ristiriitaisia, ne eivät kuitenkaan sulje toisiaan pois. On perusteltua väittää kaikkien esille tuotujen seikkojen vaikuttaneen hänen retoriikassaan naiskuvan vaihtumiseen poliittisesti passiivisesta naisesta ja äidistä aktiiviseen, mutta perheeseen sitoutuneeseen naiseen.

5.2 Rotujen tasa-arvo mustien ja valkoisten välillä

Yhdysvaltojen sisällissodassa 1860-luvulla taisteltiin pitkälti orjakysymyksen vuoksi. Pohjoisvaltioiden voittoon päättyneen sodan myötä orjuus kiellettiin yhtenäisenä säilyneessä liittovaltiossa. Rotuun liittyvät ongelmat eivät kuitenkaan kadonneet amerikkalaisesta yhteiskunnasta. Sisällissotaa seuranneella jälleenrakennuksen kaudella mustat pääsivät äänestämään myös etelässä, mutta ajan kuluessa sorto alkoi jälleen voimistua ja syrjintä palasi osaksi etelävaltioiden arkea.¹⁴⁶

Orjuus kiellettiin Yhdysvalloissa sisällissodan aikana perustuslain kolmannentoista lisäyksen myötä. Vuonna 1868 perustuslain neljästoista lisäys takasi kansalaisuuden kaikille Yh-

---

¹⁴³ O'Toole 2005, 181.

¹⁴⁴ O'Toole 2005, 210.

¹⁴⁵ Koselleck 2004, 86-87.

¹⁴⁶ Norton ym. 2003, 275, 290.

dysvalloissa syntyneille ja maahan kotiutuneille ihmisille sekä tasavertaisen kohtelun lain edessä. Lisäyksen tarkoituksena oli edistää mustien poliittisten oikeuksien kehitystä, kuten jälleenrakennuksen kaudella tapahtuikin. Perustuslakia vahvistettiin entisestään tämän asian osalta vuonna 1870, jolloin siihen tehtiin viidestoista lisäys, joka määritteli, ettei äänioikeutta voinut kieltää rodun tai ihonvärin perusteella. 1870-luvulla mustia alettiin kuitenkin voimakkaasti syrjiä usealla eri tavalla, myös epäämällä poliittisia oikeuksia. Syrjintä mahdollistui korkeimman oikeuden tulkitsessa viidennentoista lisäyksen merkitystä siten, että se ei turvannut kaikille kansalaisille äänioikeutta, vaan ainoastaan listasi perusteita, joihin vedoten sitä ei voinut kieltää. Näin ollen osavaltioille annettiin mahdollisuus syrjintään vetoamalla muihin kuin rodullisiin seikkoihin, jotka veivät erityisesti mustilta mahdollisuuden äänioikeuden saavuttamiseen. Useat osavaltiot kehittivät niin kutsuttuja *Jim Crow* -lakeja estämään mustien oikeuksien toteutumista. Lakien avulla hallitseva valkoinen luokka saattoi asettaa alempiarvoisen väestön asemaan, joka sille heidän mielestään kuului.¹⁴⁷

Vuosisadan vaihteessa mustien äänioikeuksia rajoitettiin useissa etelävaltioissa. Osavaltioissa äänioikeuden ehdoksi asetettiin usein varallisuuteen tai lukutaitoon liittyviä vaatimuksia. Tällaisten vaatimusten tarkoituksena oli rajoittaa mustien poliittista osallistumista. Taustalla vaikutti olennaisesti hallitsevan valkoisen luokan usko siihen, etteivät mustat olleet tarpeeksi älykkäitä käyttämään äänioikeuttaan. Mustien syrjintään liittyi lainsäädännöllisten seikkojen ohella äänen ostamista, lahjontaa sekä väkivaltaa. Syrjintään liittyvien toimien vuoksi mustien äänestäminen käytännössä eliminoitiin etelässä 1900-luvun alkuun mennessä.¹⁴⁸ Lisäksi rotuerottelu tuli *Jim Crow* -lakien myötä voimaan jokaisessa etelävaltiossa vuosien 1890–1914 välisenä aikana.¹⁴⁹ Rooseveltin presidenttikausien aikana, eikä vielä 1910-luvullakaan, mustat eivät päässeet vaikuttamaan Yhdysvaltojen politiikassa maan kaikilla alueilla, mutta keskustelua rotujen tasa-arvoisuudesta kyllä käytiin.

Jälleenrakentamisen aikana musta väestö oli pystynyt kamppailemaan omien oikeuksiensa puolesta, mutta 1890-luvulle tultaessa *Jim Crow* -lait tekivät mustien kamppailun omien

---

¹⁴⁷ Janda 1989, 659—661. *Jim Crow* oli etelävaltioissa yleinen nimitys mustaihoiselle miehelle.

¹⁴⁸ Ngai 2003, 104.

¹⁴⁹ Heinze 2003, 136.

oikeuksiensa puolesta lähes mahdottomaksi.¹⁵⁰ 1900-luvun alussa korkeimman oikeuden laintulkinnat vahvistivat käytännön, jonka mukaan mustia ja valkoisia kohdeltiin ”erillisiä, mutta tasa-arvoisia” -periaatteen nojalla. Korkein oikeus katsoi mustien ja valkoisten välillä olevan sellaisia perustavia eroja luonteenpiirteissä, että ryhmiä voitiin kohdella näiden luonteenpiirteiden mukaisesti erillisinä, mutta tasa-arvoisina.¹⁵¹ Mustan väestön selkeänä johtohahmona 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa toiminut Booker T. Washington näki rotujen väliset erot poliittisissa ja sosiaalisissa oikeuksissa asiana, johon tuli mukautua. Washingtonin mukaan mustien oli koulutuksen ja itse ansaitun taloudellisen nousun myötä ansaittava uudelleen menetetyt poliittiset oikeudet. Washingtonin mukautumispolitiikka sai osakseen hyväksyviä kannanottoja useimmilta valkoisilta, mutta aiheutti vastustusta erityisesti pohjoisessa koulutettujen mustien parissa, jotka vaativat täyttä tasa-arvoa ja kansalaisoikeuksia mustalle väestölle.¹⁵²

Rooseveltin retoriikassa on näkyvillä selkeästi rodullisen tasa-arvon puolesta puhuvia argumentteja. Puhuessaan palomiesten yhdistykselle etelässä Tennesseen osavaltiossa hän tuo esille uskonsa siihen, että liittovaltio tarvitsee kaikkien ihmisten panosta, jotta kansakunta toimii mahdollisimman hyvin. ”Onnistumme pysyvästi amerikkalaisessa kansalaisuudessa vain seisomalla olkapää olkapäätä vasten, työskentelemällä yhdistyksessä, järjestössä, työskentelemällä kaikki kaikkien puolesta ja muistaen, että tarvitsemme jokaista tekemään asioita, jotta jokainen pystyisi parhaiten hyödyntämään omia voimiaan.”¹⁵³ Rooseveltin sanat palomiesten yhdistykselle on ensisijaisesti ymmärrettävänä tuen osoituksena järjestäytyneelle työväestölle eli palomiesten yhdistystoiminnalle. On kuitenkin huomattava, että etelän osavaltiossa pidetyssä puheessa hän korostaa kansalaisuuden onnistumista kaikkien ihmisten yhteistoiminnan kautta, jota voi pitää varovaisena viittauksena rotujen väliseen tasa-arvoon.

---

¹⁵⁰ Ngai 2003, 105.

¹⁵¹ Condit & Lucaites 1993, 162—163.

¹⁵² Roark ym. 2003, 541—543.

¹⁵³ To the Brotherhood of Locomotive Firemen, Chattanooga, Tenn., 8.9.1903, PASP II 164.

Rooseveltin retoriikasta löytyy myös täysin suoria argumentteja tasa-arvon puolesta. Puhessaan Washingtonin ja Montanan osavaltioissa vuoden 1903 keväällä hän tuo selkeästi esille, ettei kannata ihmisten erottelua väestöryhmien, eikä myöskään uskontunnustuksen tai luokkien välillä. Ensin Spokaneen kaupungissa hän toteaa: ”Pyydän, että huolehdimme, ettei maamme kansalaisuudessa koskaan vedettäisi syviä rajaviivoja väestönsien välillä, eikä koskaan uskontunnusten välillä, eikä koskaan luokkien välillä, vaan että rajaviivat perustuisivat käyttäytymiseen, jota arvioitaisiin yli väestönsien rajojen, yli uskonnollisen tunnustusten, yli luokkaerojen.”¹⁵⁴ Seuraavana päivänä Buttessa hän toistaa täsmälleen saman ajatuksen. ”— emme saa koskaan vetää rajaa eri väestönsien välille, emme saa vetää rajoja eri uskontojen välille, emmekä koskaan saa vetää rajoja eri luokkien välille, vaan käyttäytymisen tulee olla rajaava tekijä, joka erottaa hyvän kansalaisen huonosta kansalaisesta, missä hän sitten ikinä onkaan.”¹⁵⁵ Kansalaisten tulisi Rooseveltin argumenttien mukaan olla tasa-arvoisia väestönsien eli rodullisten perusteiden suhteen, uskontunnustusten suhteen sekä eri luokkien suhteen. Rooseveltia on pidetty egalitarismin kannattajana, ja tämä piirre tulee esille myös hänen retoriikassaan.¹⁵⁶

Puhessaan Lincolnin muistomerkin äärellä Springfieldissä kesäkuussa 1903 Roosevelt tuo esille mielipiteensä tasapuolisten mahdollisuuksien turvaamisesta kaikille amerikkalaisille, myös mustalle väestölle. Roosevelt muistuttaa samalla mustien tekemistä uhrauksista omaa maataan kohtaan sekä sisällissodan aikana että Espanjaa vastaan käydyn sodan aikana Kuubassa. ”Olisi hyvä asia, että kunniavartiosto Lincolnin hautamuistomerkin ympärillä koostuisi värillisistä sotilaista. Hyvän onneni johdosta sain palvella värillisten sotilaiden rinnalla Santiagossa. Mies, joka on kyllin hyvä vuodattamaan vertaan maansa puolesta, on kyllin hyvä, jotta hänelle taataan reilu kohtelu jälkeenpäin. Sen enempiä kukaan mies ei ole oikeutettu saamaan, eikä sen vähempää kenenkään tule saada.”¹⁵⁷ Rooseveltin mukaan värillinen väestönosa on hoitanut velvollisuutensa kansakunnan menestymisen puolesta, ja

---

¹⁵⁴ At Spokane, Wash., 26.5.1903, PASP II 431.

¹⁵⁵ From address at Columbia Gardens, Butte, Mont., 27.5.1903, PASP II 434.

¹⁵⁶ Condit & Lucaites 1993, 163—164.

¹⁵⁷ At the Lincoln Monument, Springfield, Ill., 4.6.1903, PASP II 446.

sen vuoksi sitä tulisi kohdella tasa-arvoisesti muuhun väestöön nähden. Puheessa tulee hyvin esille näkemys, jonka mukaan kaikkia tulee kohdella reilusti.

Rooseveltin retoriikalle tyypillisenä piirteenä voi tasa-arvon käsitteen kannalta pitää vaatimusta jokaisen kansalaisen tasa-arvoisesta kohtelusta, jotta tämä voi osoittaa oman kyvykkyytensä. Ketään ei hänen mukaansa saa syrjiä ennako-oletusten vuoksi, vaan kaikille on turvattava samat mahdollisuudet elämässä. ”Meidän täytyy kohdella jokaista miestä tämän ansioiden ja meriittien mukaan, jotka hän on miehenä ansainnut.”¹⁵⁸ Rooseveltille tasa-arvo tarkoittaa ennen kaikkea tasapuolisten mahdollisuuksien turvaamista kaikille. Tasa-arvoisten lähtökohtien turvaamisen kautta jokainen voi omalla toiminnallaan osoittaa omat kykynsä ja todellisen arvonsa kansakunnalle, mikä hänen mielestään tulee parhaiten esille velvollisuuksien täyttämisen kautta.¹⁵⁹

Puhuessaan vuonna 1905 New Yorkissa Roosevelt tuo esille Lincolnin ajamia ihanteita, joita yhteiskunnassa tuli vieläkin puolustaa. ”Meidän tulee nykyisin suhtautumisessa toisiin kansalaisiin, valkoisiin tai värillisiin, pohjoisessa tai etelässä, pyrkiä osoittamaan samoja ominaisuuksia, joita Lincoln osoitti: päättäväisyyttä puolustaessaan oikeaa, sekä kärsivällisyyttä ja malttia niitä kohtaan, jotka eivät nähneet tätä oikeaa yhtä kirkkaasti kuin hän.”¹⁶⁰ Hän antaa selkeästi ymmärtää olevansa huolestunut tasa-arvon toteutumisesta kansakunnassa. ”Pohjoisen asenteet neekeriväestöä kohtaan ovat kaukana siitä, mitä niiden pitäisi olla, ja on tarvetta, että myös pohjoisessa tulisi toimia hyvässä uskossa periaatteen puolesta, että jokaiselle miehelle annetaan se, mitä hänelle reilusti kuuluukin. Että häntä kohdellaan miehenä hänen ansionsa mukaisesti ilman, että hänelle myönnetään mitään erityisiä etuuksia, muttei myöskään kielletä häneltä kunnollisia mahdollisuuksia työllistyä ja saada palkintoa työstään. Mutta kummalliset olosuhteet etelässä tekevät ongelman huomattavasti suu-

---

¹⁵⁸ At the State Fair, Syracuse, N. Y., 7.9.1903, PASP II 481.

¹⁵⁹ Esimerkki velvollisuuksien täyttämisestä Rooseveltin retoriikassa At the State Fair, Syracuse, N. Y., 7.9.1903, PASP II 473.

¹⁶⁰ Address at the Lincoln Dinner of the Republican Club of the City of New York, Waldorf-Astoria Hotel, 13.2.1905, PASP III 226.

remmaksi ja akuutimmaksi.”¹⁶¹ Roosevelt ei ole täysin tyytyväinen mustien kohteluun pohjoisessa, mutta näkee tilanteen etelässä olevan vielä huomattavasti heikomman.

New Yorkin puheessa Roosevelt osoittaa painokkaasti olevansa rotujen välisen tasa-arvon kannattaja. ”Meidän tulee pyrkiä turvaamaan jokaisen miehen, mikä tahansa hänen ihonvärisensä onkaan, mahdollisuuksien tasa-arvoisuus, tasa-arvoinen kohtelu lain edessä.”¹⁶² Hänen mukaansa on kuitenkin erittäin vaikeaa saavuttaa tällaista tilannetta aiheuttamatta suurta vastustusta etelän valkoisten parissa. ”Ongelmana on sopeuttaa rotujen väliset suhteet kahden erilaisen etnisen tyyppin välillä niin, ettei kummankaan oikeuksia supisteta eikä vaaranneta. Että kehittymättömämpää rotua koulutetaan siten, että se voi ottaa haltuunsa todellisen vapauden samalla, kun edistyneempi rotu voi säilyttää vahingoittumattomana korkean sivistyksen, jonka sen esi-isät ovat luoneet. Tämän ongelman ratkaisemisen tulee välttämättä tapahtua hitaasti.”¹⁶³

Rooseveltin mukaan on ensiarvoisen tärkeää, että musta väestö tekee kaikkensa, jotta tasa-arvon ihanteet toteutuisivat yhteiskunnassa. Ennen kaikkea hän pitää tärkeänä mustien katsovan, etteivät he syyllisty rikoksiin valkoisia vastaan, koska sellaiset rikokset aiheuttavat hänen mukaansa turhia ennakkoluuloja valkoisten taholta kaikkia mustia kohtaan. ”Lainkuuliaisten mustien miesten tulee, oman rotunsa edun vuoksi, olla ensimmäisiä loputtomassa ja keskeytyksettömässä sodassa lakia rikkovia mustia miehiä vastaan.”¹⁶⁴ Rooseveltin argumentti perustuu valkoisten herruutta kannattaneiden väitteisiin, että mustat syyllistyvät rotuna huomattavan paljon helpommin rikoksiin kuin valkoiset. Tämän väitteen johdosta

---

¹⁶¹ Address at the Lincoln Dinner of the Republican Club of the City of New York, Waldorf-Astoria Hotel, 13.2.1905, PASP III 228.

¹⁶² Address at the Lincoln Dinner of the Republican Club of the City of New York, Waldorf-Astoria Hotel, 13.2.1905, PASP III 228.

¹⁶³ Address at the Lincoln Dinner of the Republican Club of the City of New York, Waldorf-Astoria Hotel, 13.2.1905, PASP III 229.

¹⁶⁴ Address at the Lincoln Dinner of the Republican Club of the City of New York, Waldorf-Astoria Hotel, 13.2.1905, PASP III 231.

valkoisten ylemmyyttä kannattaneet saivat ihmisiä puolelleen vahvistaessaan mustien syrjintää 1900-luvun alussa.¹⁶⁵

Puhuessaan Texasissa keväällä 1905 Roosevelt tuo esille, että haluaa kaikkia kohdeltavan samalla tavalla turvaten kaikille tasapuoliset mahdollisuudet. ”En halua sitä liioiteltavan puolelle enkä toiselle. Kun sanon uskovani reiluun kohteluun en tarkoita, eikä kukaan, joka puhuu totta voi tarkoittaa, että usko todeksi, sen että kaikille miehille voidaan jakaa parhaat kortit. Mikäli kortit eivät tule miehelle, tai mikäli ne tulevat, eikä hänellä ole voimaa pelata niillä, niin se on hänen oma asiansa. Tarkoitin, että korttien jakamisessa ei saa olla epärehellisyyttä.”¹⁶⁶ Puhuessaan etelävaltioihin kuuluvassa Texasissa Roosevelt ei tuo suoraan esille mustaa väestönosaa, mutta viittaus kaikille tasa-arvoiseen kohteluun on retorikassa kuitenkin mukana. Reilu kohtelu on yksi keskeisimmistä argumenteista, jotka liittyvät tasa-arvon käsitteeseen Rooseveltin retorikassa.

Puhuessaan Booker T. Washingtonin perustamassa Tuskegee-instituutissa Alabamassa, jossa tarjottiin koulutusta nimenomaan mustalle väestölle, Roosevelt tuo esille argumentteja, joiden avulla mustat voivat kohentaa omaa asemaansa.¹⁶⁷ Yksi tärkeimmistä argumenteista, joita hän esittää, on koulutus.

”Teidän 1500 opiskelijaanne ei opeteta vain päähän tai sydämeen, mutta myös teolliseen tehokkuuteen. Jo alusta lähtien Tuskegeessa on osoitettu erityistä huomiota miesten ja naisten kouluttamiseen maatalouden, mekaniikan ja kotitalouden velvollisuuksien hoitamiseen. Koulutus näillä kolmella suunnalla ei kata kaikkia neekerien tarpeita, tai minkä tahansa muunkaan rodun tarpeita, mutta se kattaa hyvin suureksi osaksi ne osa-alueet, joilla neekeri voi nykyään parhaiten auttaa itseään ja olla parhaimmaksi avuksi naapureilleen.”¹⁶⁸

---

¹⁶⁵ Condit & Lucaites 1993, 155—156.

¹⁶⁶ At the Banquet at Dallas, Tex., 5.4.1905, PASP III 321.

¹⁶⁷ Roark ym. 2003, 541.

¹⁶⁸ At Tuskegee Institute, Tuskegee, Ala., 24.10.1905, PASP IV 522.

Rooseveltille tyypilliseen tapaan käytännön ammatteihin valmistavan koulutuksen arvoistus nousee suurempaan arvoon kuin pelkästään opilliseen koulutukseen tähtäävä koulutus.¹⁶⁹ Hän uskoi mustan väestön saavuttavan huomattavasti nopeampaa edistymistä keskittymällä enemmän nimenomaan käytännöllisiin ammatteihin. Rooseveltin mukaan mustien saama koulutus oli hyväksi koko kansakunnalle. ”On valkoisen miehen etujen ja turvallisuuden kannalta tärkeää katsoa, että neekerit saavat koulutusta. Se ei ole ainoastaan valkoisen miehen tehtävä, vaan se on hänen etujensa mukaista katsoa, että neekereiden omaisuus, elämä ja lailliset oikeudet ovat turvattuja.”¹⁷⁰ Hän uskoo kaikkien hyötyvän siitä, että mustat saavat koulutusta, jonka avulla he voivat nousta yhteiskunnassa sellaiseen asemaan, että ensiksikin pystyvät elättämään itsensä hyvin ja toiseksi tuomaan lisäarvoa yhteiskunnan toimintaan omalla panoksellaan.

Tuskegeessa Roosevelt pyytää mustilta kuitenkin kärsivällisyyttä ja sitkeyttä odottaa yhteiskunnallisen tasa-arvoistumisen toteutumista. ”Moraali ja teollinen koulutus ovat asioita, joita eniten tarvitaan, jotta tämä kehitys jatkuu. Rotu ei voi odottaa saavansa kaikkea kerralla. Sen täytyy oppia odottamaan vuoroaan ja otollista hetkeä. Sen täytyy näyttää arvonsa osoittamalla pitkäjänteisyyttä, säästäväisyyttä ja itsekuria. Rodun kohtalo on ensisijaisesti sen omissa käsissä, ja kohtalo täytyy toteuttaa kärsivällisesti sekä pitkäjännitteisesti näitä suuntaviivoja seuraamalla.”¹⁷¹ Roosevelt esittää yleisölleen Tuskegeessa, että kehityksen suunta on jo oikea, mutta lopullinen päämäärä on vielä toistaiseksi saavuttamattomissa.

Vuoden 1906 keväällä Roosevelt toisti näkemyksensä, jonka mukaan musta väestö kykenee parhaiten auttamaan itseään työn tekemisen avulla. Rooseveltin mukaan käytännöntyötehtävät, ja erityisesti maanviljely, edistävät parhaimmalla tavalla tätä kehitystä. ”Hän voi saavuttaa tämän vain tulella, mitä parhaimmaksi ja älykkäimmäksi työntekijäksi. Ryhtymällä työhön maatilalla ja työskentelemällä ensiksi toisille, mutta lopulta itselleen. Loppujen

---

¹⁶⁹ Condit & Lucaites 1993, 164.

¹⁷⁰ At Tuskegee Institute, Tuskegee, Ala., 24.10.1905, PASP IV 523—524.

¹⁷¹ At Tuskegee Institute, Tuskegee, Ala., 24.10.1905, PASP IV 526.

lopuksi hän omistaa oman maansa ja viljelee omaa maatilaansa.”¹⁷² Roosevelt haluaa mukauttaa mustan väestön osaksi valkoisen väestön kulttuuria työn tekemisen avulla. Hän näkee maataloustyön olevan erityisen hyvä keino kohentaa mustien asemaa. Työskentelemällä maatiloilla mustat voivat työnsä kautta vähitellen säästää ja lopulta ostaa itselleen oman maatilatilan, jota viljellä. Samassa puheessa hän kuitenkin muistuttaa, että mustien menestymiseen tulevaisuudessa vaikuttavat työtä tärkeämmät arvot: ”Mustien tulevaisuus rotuna riippuu, kuten muidenkin rotujen kohtalo, siitä millaista perhe-elämää ryhmän keskivertojäsent viettävät.”¹⁷³ Roosevelt korostaa perhearvojen tärkeyttä mustien yhteiskunnallisen aseman parantamisessa. Perhearvojen kunnioittaminen takaa hänen mukaansa parhaat edellytykset mustien aseman kehittymiselle.

Elokuussa 1906 Roosevelt joutui tekemään vaikean ratkaisun erottaessaan armeijan palveluksesta kolme pelkästään mustista koostuvaa komppaniaa. Erottaminen johtui mellakasta Brownsvillen varuskuntakaupungissa Texasissa. Mellakan aikana muutamat värilliset sotilaat ammuskelivat kaupungilla aiheuttaen siviilin kuoleman ja haavoittaen useita muita. Yleinen mielipide etelässä ja Texasissa vaati kaikkien Brownsvillessä palvelleiden mustien erottamista. Tapahtuneesta laaditut raportit esittivät ristiriitaisia tietoja asioiden kulusta, ja mustan väestön johtajat vaativat, että tämä otetaan huomioon rangaistuksia määrättäessä. Roosevelt päätti kuitenkin asiaa tutkittuaan erottaa kaikki yksikössä palvelleet mustat sotilaat. Roosevelt perusteli toimintaansa sotilaiden käyttäytymisellä ja kielsi rotukysymyksen vaikuttaneen ratkaisuun. Ratkaisun tekeminen asiassa oli hänen presidenttiuransa hankalimpia hetkiä.¹⁷⁴

Gail Bederman tuo esille teoksessaan *Manliness and Civilization* mielenkiintoisen näkökulman Rooseveltin retoriikan arvioimiseen. Bedermanin suhtautuminen Rooseveltiin henkilönä on hyvin kriittinen. Hän katsoo tämän kannattaneen sosiaalidarvinismin mukaisia

---

¹⁷² From an Address Delivered at the Hampton Normal and Agricultural Institute, Hampton, Virginia, 30.5.1906, TRP II 385—386.

¹⁷³ From an Address Delivered at the Hampton Normal and Agricultural Institute, Hampton, Virginia, 30.5.1906, TRP II 386.

¹⁷⁴ Morris 2001, 467—468, 474-475.

oppeja rotujen välisistä kehityseroista ja pitäneen maskuliinista valkoista rotua kaikista ylimpänä rotujen välisessä hierarkiassa.¹⁷⁵ Lisäksi Bederman näkee Rooseveltin suorastaan yllyttäneen valkoisia ja mustia rotujen väliseen sotaan. Bedermanin mielipide perustuu Rooseveltin retoriikassa esiintyvään vaatimukseen tasa-arvoisten mahdollisuuksien turvaamisesta kaikille kansalaisille ihonväristä riippumatta. Bederman asettaa tämän Rooseveltin vaatimuksen yksilöiden välisestä tasa-arvosta kollektiiviseen muotoon. Hän väittää Rooseveltin yllyttävän mustia ja valkoisia keskinäiseen kilpailuun ja näin yllyttävän rotuja sodankäyntiin toisiaan vastaan.¹⁷⁶

Useat muut tutkijat ovat kuitenkin täysin eri mieltä Bedermanin tulkinnoista. Muun muassa Edmund Morris sekä Allan Carlson tuovat omilla teoksillaan esille, että Roosevelt nimenomaan ei kannattanut sosiaalidarvinismin mukaista rotujen kehitysoppia.¹⁷⁷ Morrisin mukaan Roosevelt kyllä uskoi mustien olevan rotuna valkoisia jäljessä. Morrisin mukaan Roosevelt perusti näkemyksensä kurjiin olosuhteisiin, joissa valtaosa mustasta väestöstä joutui etelässä asumaan, minkä vuoksi mahdollisuudet kehittymiselle olivat heikot.¹⁷⁸ Lisäksi Morrisin mukaan Roosevelt uskoi, toisin kuin valtaosa valkoisista amerikkalaisista, että mustien jälkeenjääneisyys on vain väliaikaista ja tulisi koulutuksen sekä taloudellisen nousun myötä tasaantumaan suhteessa valkoisiin.¹⁷⁹ Kohu, jonka Booker T. Washingtonin vierailu Valkoisessa talossa aiheutti, sai Rooseveltin tarkastelemaan omaa suhtautumistapaansa poliittisten realiteettien valossa.¹⁸⁰ Presidenttinä ollessaan Roosevelt pyrki edistämään rotujen välistä tasa-arvoisuutta koko maan laajuisesti, mutta törmäsi nopeasti poliittisiin umpikujiin, jotka pakottivat tasa-arvoisuuden edistämisen jäävän hyvin pitkälti vain retoriikan varaan.

---

¹⁷⁵ Bederman 1995, 178.

¹⁷⁶ Bederman 1995, 198.

¹⁷⁷ Carlson 2003, 4; Morris 2001, 34.

¹⁷⁸ Morris 2001, 425.

¹⁷⁹ Morris 2001, 52—53.

¹⁸⁰ Morris 2001, 58.

Presidenttikautensa jälkeen Roosevelt puhuu vuonna 1910 Osawatomiessa ihmisten välisestä tasa-arvoisuudesta. Hän ei erikseen mainitse mustia, tai mitään muutakaan väestönosaa, mutta korostaa, että jokaiselle kansalaiselle on turvattava tasapuoliset mahdollisuudet, ja että epäoikeudenmukaisia etuoikeuksia tulee purkaa yhteiskunnasta. Hänen mukaansa tasa-arvoistamalla yhteiskuntaa annetaan yksilöille parhaat edellytykset auttaa paitsi itseään, niin myös yhteiskuntaa. ”Käytännössä mahdollisuuksien tasa-arvoisuudella, kun me saavutamme sen, on kaksi suurta vaikutusta. Ensiksi jokaiselle miehelle taataan reilu mahdollisuus tehdä itsestään sellainen kuin hänen todellinen arvonsa on.— —Toiseksi mahdollisuuksien tasa-arvoisuus takaa, että liittovaltio saa jokaisesta kansalaisesta irti korkeimman mahdollisen hyödyn, jonka yksilö kykenee maalleen antamaan.”¹⁸¹ Roosevelt korostaa olevansa reilun ja tasapuolisen kohtelun kannalla kaikkia ihmisiä kohtaan.

Roosevelt puhui usein tasa-arvoisten mahdollisuuksien turvaamisesta kaikille yhteiskunnassa. Vuoden 1912 presidentinvaalikampanjan aikana Roosevelt joutui kuitenkin toteamaan ihmisten välisen epätasa-arvon kuuluvan amerikkalaiseen yhteiskuntaan. Uuden progressiivisen puolueen sisällä, minkä ehdokkaana hän lopulta kävi vaalikamppailua, käytiin keskustelua erityisesti mustan väestön asemasta puolueessa. Puolueen pohjoisvaltioissa asuvat kannattajat hyväksyivät mustat osaksi puoluetta ja samalla antoivat tukensa mustien aseman parantamiselle. Puolueen etelässä asuvat valkoiset kannattajat eivät kuitenkaan hyväksyneet mustien täysivaltaista jäsenyyttä puolueessa. Etelän valkoiset eivät suostuneet osallistumaan samoihin puoluetilaisuuksiin mustien kanssa.¹⁸² Lopulta Roosevelt myöntyi ratkaisuun, jolla hän säilytti etelävaltioiden valkoisten progressivistien tuen. Progressivistisen puolueen politiikassa käytettiin kahta lähestymistapaa suhteessa rotukysymykseen: etelässä mustat eivät saaneet virallista tunnustusta eikä heidän vaatimuksiaan tasa-arvoisuudesta otettu huomioon; sen sijaan pohjoisessa mustat pääsivät puolueen tunnustetuiksi jäseniksi ja olivat aktiivisina ajamassa sosiaalisia uudistuksia.

---

¹⁸¹ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 803.

¹⁸² O'Toole 2005, 194-196.

Rooseveltin ja muiden progressivistisen puolueen johtohahmojen ratkaisuun rotukysymyksessä vaikutti pelko siitä, että puolue menettäisi valkoisten ääniä etelässä hyväksymällä mustan väestön tasa-arvoisen osallistumisen puolueen toimintaan. Mustien äänten menettämällä etelässä ei ollut Rooseveltin vaalimenestyksen kannalta juuri vaikutusta, koska sorron ja Jim Crow -lakien vuoksi etelän mustien äänestäjien osuus oli joka tapauksessa pieni.¹⁸³ Etelässä vallinnut syvä yhteiskunnallinen kuilu pakotti Rooseveltin tekemään reaalipoliittisen ratkaisun ja hylkäämään ihmisten tasa-arvoisuuteen liittyviä periaatteita. Roosevelt ei halunnut nostaa rotukysymystä esille progressivistisen puolueen puoluekokouksessa, jonka ohjelmapuheessa hän ei maininnut sitä sanallakaan.¹⁸⁴ Näin rotukysymys jäi puolueen ohjelmassa taka-alalle, eikä sitä haluttu nostaa esiin vaalikamppailussa. Samalla Roosevelt sai tahrannut ihanteisiinsa sallimalla syrjinnän omassa puolueessaan.

Koselleckin ajatusten mukaisesti tapahtumien taustalla vaikuttavien ja käsitteiden muutokseen johtavien tekijöiden vuorovaikutussuhteista syntyy uusi muuttunut käsite, johon kaikki taustatekijät ovat yhdessä vaikuttaneet.¹⁸⁵ Rooseveltin rotujen välistä tasa-arvoa puolustavaan retoriikkaan tullutta säröä voi selittää usealla tavalla. Omien poliittisten etujen turvaaminen käy yhdestä syystä, kuten myös halu pitää uusi ja vielä hajanainen puolue yhtenäisenä. Ilman etelän progressivistien tukea Rooseveltilla ei olisi ollut mahdollisuutta haastaa presidentinvaaleissa edes Taftia, Wilsonista puhumattakaan. Taustalla progressivistisen puolueen rotukysymyksen ratkaisussa on vaikuttanut Rooseveltin usko ihmisten väliseen tasa-arvoisuuteen, koska puolue ei antanut kokonaan periksi etelän kannattajien vaatimuksille sulkea mustat täysin puolueen ulkopuolelle. Progressivistien puoluekokouksen jälkeen elokuussa Providencessä Rhode Islandin osavaltiossa Roosevelt nautti julkisesti illallista kahden mustan progressivistin kanssa. Etelässä tämä katsottiin todisteeksi siitä, että Roosevelt oli yhä sama mies, joka kutsui Booker T. Washingtonin lounaalle Valkoiseen taloon vuonna 1901. Roosevelt yritti tasapainotella etelän rotusyrjinnän ja pohjoisen tasa-arvon

---

¹⁸³ O'Toole 2005, 196, 200.

¹⁸⁴ From an Address before the National Convention of the Progressive Party in Chicago, 6.8.1912, TRP III 758-766.

¹⁸⁵ Koselleck 2004, 86-87.

välillä vuonna 1912. Hän epäonnistui pyrkimyksissään ja menetti sekä mustien että valkoisten ääniä kompromissiratkaisunsa vuoksi.¹⁸⁶

Rooseveltin näkemykseen mustien ja valkoisten välisestä tasa-arvosta vaikuttivat useat tekijät. Hän ei ajatellut, että mikään rotu olisi vaistomaisesti tai biologisesti alempiarvoisempi kuin jokin toinen. Päinvastoin hän ajatteli samoin kuin mustien johtohahmo Washington, että mustat voisivat saavuttaa koulutuksen ja oman työnsä kautta samanarvoisen aseman valkoisen väestön kanssa. Tällä tavalla rasismi häviäisi pois amerikkalaisesta yhteiskunnasta. Presidenttinä ollessaan Roosevelt oli puoltanut tasa-arvoa ja tuominnut mustien vainoja etelässä, mutta ei kuitenkaan toiminut aktiivisesti käyttäen liittovaltion valtaa suojellakseen mustaa väestöä lynkkauksilta ja syrjinnältä. Pohjoisessa hän myönsi mustille enemmän hallituksen virkoja kuin yksikään presidentti ennen häntä. Mustan väestön johtajat kuitenkin kritisoivat häntä siitä, että tämä oli rangaissut kovalla kädellä mustia, joiden väitettiin aloittaneen mellakoita Brownsvillessä Texasissa vuonna 1906. Roosevelt puolustautui syytöksiltä toteamalla mustien ansainneen työpaikkansa hallinnossa, ja ettei rotuun liittyvillä ennakkoluuloilla ollut vaikutusta hänen Brownsvilleä koskeneissa päätöksissä.¹⁸⁷ Tasa-arvon käsite rotukysymyksen näkökulmasta katsottuna on hyvin moniulotteinen Rooseveltin poliittisessa retoriikassa.

5.3 Intiaanit Rooseveltin retoriikassa tasa-arvon käsitteen näkökulmasta

Rotuun liittyvä keskustelu 1800- ja 1900-lukujen taitteessa ei rajoittunut pelkästään valkoisen ja mustan väestön välisiin suhteisiin, vaan keskustelussa käsiteltiin myös Yhdysvaltojen alkuperäisväestön, intiaanien, asemaa osana kansakuntaa. Intiaaneja oli ollut Yhdysvaltojen nykyisen alueen sisällä viidestä seitsemään miljoonaan ennen eurooppalaisten saapumista mantereelle. Vuoteen 1900 mennessä intiaanien lukumäärä oli laskenut alimmalle tasolle maan historiassa, noin 250 000:een.¹⁸⁸

---

¹⁸⁶ Chace 2004, 165.

¹⁸⁷ Chace 2004, 164.

¹⁸⁸ Wilkinson 2005, 31. Intiaaniväestön tarkkaa määrää ennen eurooppalaisten saapumista mantereelle on tutkijoiden mukaan mahdotonta selvittää kovinkaan tarkasti. Wilkinsonin esittämä väestön määrä on nykyisin tutkijoiden parissa yleisesti hyväksytty arvio.

Ennen eurooppalaisten tuloa intiaanit hallitsivat noin kolmea miljardia eekkeriä maata alueella, jonne Yhdysvallat myöhemmin syntyi. Vuoteen 1900 mennessä intiaanien omistamat maa-alueet olivat hupenneet hieman alle 80 000 eekkeriin.¹⁸⁹ Sisällissodan jälkeen intiaanit menettivät heimo- ja perheomistuksessa olleita maa-alueitaan monien eri sopimusten varjolla. Progressivistisen kauden aikana, 1870—1920, valkoisen väestön kannalta polttavimmat kysymykset intiaaneihin liittyen koskivat kuitenkin yhä intiaanien hallussa olevia maa-alueita ja niiden saamista enemmän kansakuntaa hyödyttävään käyttöön.¹⁹⁰

Intiaaneja kohdeltiin Yhdysvalloissa ei-kansalaisina pitkälle 1800-lukua. Vuonna 1887 kongressi sääti *the General Allotment Actin*, jonka mukaisesti heimojen omistamien reservaattien alueille tuli muodostaa pieniä yksittäisten intiaanien omistamia maa-alueita, joilla intiaanit saattoivat aloittaa maanviljelyn tai karjankasvattamisen. Tarkoituksena oli mukauttamisen avulla tehdä intiaaneista kunnon kansalaisia, jotka saisivat osansa amerikkalaisen yhteiskunnan tuottamista hedelmistä. Usein taustalla oli kuitenkin valkoisten halu saada reservaattien alueelta jakamatta jääneitä maa-alueita omaan käyttöönsä.¹⁹¹ Intiaanit, jotka hyväksyivät heimo-omistuksen purkamisen yksityisomistuksessa oleviksi pientiloiksi, saivat vastineeksi Yhdysvaltojen kansalaisuuden. Heimo-omistusta vastustaneet jäivät sen sijaan ilman kansalaisuutta.¹⁹² Yhdysvallat myönsi kansalaisuuden kaikille maassa asuville intiaaneille vasta vuonna 1924.¹⁹³ Intiaanien omistuksessa olevan maa-alueen suuruus oli vuonna 1887 *the General Allotment Actin* vaikutuksen alkaessa noin 140 miljoonaa eekke-

---

¹⁸⁹ Trafzer 2000, 330—333. Eekkeri vastaa hieman reilua 4000 neliometriä.

¹⁹⁰ Trafzer 2000, 233—235, 326.

¹⁹¹ Wilkinson 2005, 43, 46. Intiaanien saamien maa-alueiden koko vaihteli Wilkinsonin mukaan 160 eekkeristä 80 eekkeriin. Mikäli reservaattien alueella jäi maata jäljelle intiaaneille suoritetun maanjaon jälkeen, annettiin nämä alueet yleiseen myyntiin. Näin valkoiset saivat haltuunsa heimojen aiemmin omistamia alueita.

¹⁹² Hoxie 2001, 21—22.

¹⁹³ Dippie 1982, 177. Ennen vuotta 1924 noin 166000 intiaania oli saavuttanut kansalaisuuden, joko *the General Allotment Actin* vaikutuksen seurauksena tai sitten vuonna 1901 säädetyin lain nojalla, jonka myötä Intiaani territorion viiden sivistyneen heimon jäsenille myönnettiin kansalaisuus. Dippie 1982, 193.

riä. Intiaanien omistamat maa-alueet olivat vuoteen 1934 mennessä, jolloin kongressi lakautti lain, supistuneet noin 52 miljoonaan eekkeriin.¹⁹⁴

Ensimmäisessä viestissään kongressille presidentti Roosevelt toi esille näkemyksiään useista kansakuntaa koskettavista asioista. Presidentin viestiä hallitsivat talousasiat, mutta niiden joukossa hän otti kantaa myös intiaanien kohteluun Yhdysvalloissa. Roosevelt toteaa viestissään, että intiaaneja tulisi kohdella enemmän yksilöinä kuin heimoihin kuuluvina henkilöinä. ”Mielestäni on tullut aika, jolloin meidän tulee kohdella intiaania yksilönä eikä heimon jäsenenä.” Hän haluaa, että intiaanit tulevat todellisiksi Yhdysvaltojen kansalaisiksi. Lisäksi hän haluaa hallituksen lopettavan heimoille maksettavat tuet sekä haluaa ottaa pois heimoille annetut maa-alueet ja siirtää nämä suoraan yksittäisten henkilöiden hallintaan. ”Meidän tulisi nyt lopettaa heimojen rahoitus tekemällä niille sama, mitä Allotment Act tekee heimojen maalle. Eli ne tulisi muuttaa yksityisiksi omistuksiksi.”¹⁹⁵ Argumenteillaan Roosevelt tuo esille mielipiteensä, jonka mukaisesti intiaaneja tulisi houkutella asuttamaan amerikkalaisten pienviljelijöiden ja karjankasvattajien tapaan omaa kiinteällä paikalla pysyvää maatilaa. ”Tulisi vakaasti yrittää saada intiaanit työskentelemään kuin ketkä tahansa muutkin miehet omalla maallaan.”¹⁹⁶ Tavoitteena on saada intiaanit työskentelemään ja pitämään huolta omista asioistaan, kuten amerikkalaisen kulttuurin valtavirta tekee.

Roosevelt tuo viestissä ilmi myös halunsa muuttaa intiaanien tapoja ja lakeja vastaamaan valkoisen miehen kulttuurissa vallitsevina olevia käytäntöjä. ”Intiaanien avioliittolait tulisi yhdenmukaistaa valkoisten lakeja vastaaviksi.” Roosevelt osoittaa myös tuntevansa huolta intiaanien kohtalosta tuomalla esille, että intiaanien koulutukseen tulisi satsata varoja, jotta he saisivat paremman otteen amerikkalaisesta yhteiskunnasta. ”Kouluissa opetus tulisi olla perusopetusta ja pitkälti teollisuuden tehtäviin painottunutta koulutusta. Tarve korkeammalle koulutukselle intiaanien parissa on hyvin, hyvin rajoittunutta.” Lisäksi hän toteaa, että

---

¹⁹⁴ Wilkinson 2005, 43.

¹⁹⁵ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 594.

¹⁹⁶ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 594—595.

intiaaneja tulisi pyrkiä kohtelemaan samalla tavalla kuin amerikkalaisia. ”Intiaaneja tulisi kohdella yksilöinä, kuten valkoisia miehiä kohdellaan.”¹⁹⁷ Reservaatit ja heimo-omistus ovat hänen mukaansa estämässä intiaanien vaurastumista ja sulautumista osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa.

Seuraavassa viestissään kongressille vuonna 1902 Roosevelt on yhä selkeämmin sitä mieltä, että intiaanit tulisi sopeuttaa tiiviisti osaksi kansakuntaa. ”Suhtautumisessa intiaaneihin tavoitteenamme tulee olla heidän perusteellinen sulauttaminen osaksi kansakuntaamme. Mutta useissa tapauksissa sulauttamisen pitää ja tulee olla erittäin hidasta.”¹⁹⁸ Samassa viestissä hänen mukaansa intiaaneja tulee kannustaa ja opettaa ansaitsemaan oma elantonsa maanviljelijöinä tai karjankasvattajina sekä kannustaa niitä, jotka ovat kiinnostuneita teollisuudesta ja kaupankäynnistä. ”Ensimmäinen ja tärkein askel intiaanien mukauttamisessa on opettaa heitä ansaitsemaan elantonsa. Ei kuitenkaan ole tarpeen olettaa, että jokaisessa intiaaniyhteisössä kaikki intiaanit alkaisivat maanviljelijöiksi tai karjankasvattajiksi. Heidän elinkeinonsa voivat hyvin olla monimuotoisia. Niitä, jotka osoittavat erityistä kiinnostusta tai omaksumiskykyä teollisuuden tai jopa kaupankäynnin aloja kohtaan tulisi rohkaista seuraamaan omaa kutsumustaan niin pitkälti kuin se on käytännölliseltä kannalta järkevää.”¹⁹⁹

Rooseveltin puheenvuoroista nousee selkeästi ilmi 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa Yhdysvalloissa vallinnut ilmapiiri, jonka mukaan intiaanit oli saatettava valkoisen miehen kulttuurin ja tapojen pariin. Ajattelun vaikutti se, että valkoiset poliitikot ja päättäjät tiesivät omasta mielestään intiaaneja paremmin, kuinka näiden asioita tuli hoitaa. Intiaanien asioihin vaikuttaneet päättäjät olivat lisäksi tietoisia intiaanien vastustuksesta useimpia heitä kohti suunniteltuja sulauttamishankkeita vastaan, mutta koska ajattelutavan mukaan intiaanit eivät olleet riittävän älykkäitä hoitamaan omia asioitaan, tuli valkoisten silloin ot-

---

¹⁹⁷ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 595.

¹⁹⁸ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 693.

¹⁹⁹ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 640.

taa asiat hoidettavikseen.²⁰⁰ Ne intiaanijohtajat, jotka suostuivat valkoisten hallinnon esittämiin uudistuksiin, eivät juuri nähneet muita mahdollisuuksia intiaanien tulevaisuuden kannalta kuin hyväksyä ehdotetut sulauttamistoimet.²⁰¹

Vuonna 1903 puheessaan Albuquerqueassa, joka oli yhtenä vierailukohteena hänen lännen osavaltioihin suuntautuneella kiertueellaan, Roosevelt toteaa havainneensa, kuinka hyvää koulutusta paikalliset tarjoavat intiaaneille. ”On hienoa nähdä intiaanilapsia koulutettavan, kuten näitä lapsia koulutetaan, jotta he tulevat yhä enemmän Amerikan kansalaisiksi. Valmiiksi työskentelemään kodeissa, työskentelemään pelloilla, elämään säädyllistä ja puhdasta elämää, tekemään itsestään omillaan toimeentulevia ja olemaan hyviä elättäjiä ja talonpitäjiä. Toisin sanoen heitä kasvatetaan tulemaan Amerikan kansalaiksi, juuri sellaisiksi kuin muutkin Amerikan kansalaiset ovat.”²⁰² Hän on siis hyvillään siitä, että intiaaneja koulutetaan tavalla, joka sulauttaa heidät mahdollisimman tehokkaasti osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa. Samassa puheessa hän lupaa huolehtia intiaanien oikeuksista samalla tavalla kuin muidenkin amerikkalaisten ja toteaa tyypilliseen tapansa velvollisuutensa hoitavien ihmisten olevan täysin samantarvoisia joka puolella maata. ”Intiaani, joka tekee työtä ja hoitaa velvollisuutensa on samalla tasolla kenen tahansa muun Amerikan kansalaisen kanssa.”²⁰³

Rooseveltin presidenttikausien aikana intiaanien mukautumista amerikkalaiseen yhteiskuntaan vauhditti koulujärjestelmän kehittäminen, jonka avulla intiaanien keskuuteen vietiin perinteisiä länsimaisia tapoja ja kulttuuria. Järjestetty opetus oli luonteeltaan perusopetusta ja painottui käytännön asioiden ja taitojen opettamiseen, kuten Roosevelt myös retoriikkaan esittää. Intiaanien kouluttamisella tähdättiin siihen, että he pystyisivät elättämään itsensä omalla työllään.²⁰⁴ Rooseveltin harjoittaman intiaanipolitiikan tarkoituksena oli mu-

---

²⁰⁰ Trafzer 2000, 332.

²⁰¹ Hoxie 2001, 87.

²⁰² At the Indian School, Albuquerque, N. M., 5.5.1903, PASP II 368.

²⁰³ At the Indian School, Albuquerque, N. M., 5.5.1903, PASP II 368.

²⁰⁴ Dippie 1982, 181, 186—187.

kauttaa intiaanit osaksi amerikkalaista yhteiskuntaa ja tämä päämäärä on esillä sekä hänen retoriikassaan että hänen hallintonsa konkreettisissa toiminnaissa.

Puheessaan Grand Canyonin luona Arizonassa Roosevelt kiinnittää ihmisten huomion intiaanien oikeuksiin. Hän haluaa, että intiaaneja kohdellaan hyvin, ja että heitä tulisi varjella väärinkäytöksiltä entistä paremmin. ”Meidän täytyy säästää heidät korruptiolta sekä raa-kuuksilta, ja valitettavasti aika ajoin heidät tulee säästää sääntelemättömältä idästä tulevalta hyväntekeväisyydeltä. Pyydän, että jokainen mies saa osakseen reilun kohtelun. Antakaa miehelle reilu mahdollisuus. Älkää antako hänen loukata ketään ja älkää antako kenenkään loukata häntä.”²⁰⁵ Retoriikassa nousee esille vaatimus tasa-arvoisten mahdollisuuksien turvaamisesta yksilöille, myös intiaaneille, jotta kaikki voivat omilla ansioillaan lunastaa paikkansa yhteiskunnassa.

Intiaanien asioita liittovaltion hallituksessa hoiti kongressin yhteydessä toimiva intiaaniasioiden komissio sekä kongressin alaisuudessa toimiva intiaaniasioiden virasto. Ongelmana näiden toiminnassa oli kuitenkin se, että ne sijaitsivat Washingtonissa hyvin kaukana alueilta, joissa enemmistö maan alkuperäisväestöstä asui 1900-luvun alussa.²⁰⁶ Roosevelt tuo asian esille viestissään kongressille vuonna 1904. ”Etäisyys, joka erottaa agentit—kenttätyöntekijät—intiaanivirastosta Washingtonissa on merkittävä este intiaanien edistyk-
selle. Mikä tahansa saa nämä kaksi intiaanihuollon haaraa lähestymään toisiaan ja saa niiden yhteistyön toimimaan paremmin ja tehokkaammin, tulee lisäämään työskentelyn tehoa ja parantamaan rodun asemaa, jonka vuoksi intiaanivirasto perustettiin.”²⁰⁷ Roosevelt osoittaa olevansa huolestunut intiaanien asemasta ja oikeuksista painottamalla kenttätyöntekijöiden ja intiaaniasioita hoitavan viraston välisen yhteistyön merkitystä maan alkuperäisväestön tulevaisuuden kehityksen turvaamisessa.

---

²⁰⁵ At Grand Canyon, Arizona, 6.5.1903, PASP II 371.

²⁰⁶ Hoxie 2001, 88—89.

²⁰⁷ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 155.

Vuoden 1904 viestissään kongressille Roosevelt tuo esille Alaskan alkuperäisasukkaiden tilanteen. Hänen mukaansa alueen intiaanit ovat osoittaneet olevansa kykeneviä säädyllyseen ja kunnolliseen elämään. ”Alaskan alkuperäisväestö on ystävällistä, älykstä, innokasta oppimaan ja halukasta työskentelemään. Ne, jotka ovat tulleet sivistyksen piiriin, vaikka edes rajoitetuksi ajaksi, ovat osoittaneet kyvykkyytensä tulla itsenään toimeentuleviksi, itsekunnioitusta omaaviksi kansalaisiksi pyytäen ainoastaan reilua kohtelua lain edessä sekä älykstä ohjausta ja valvontaa.”²⁰⁸ Samassa viestissä hän vaatii reilua kohtelua myös sellaista alkuperäisväestöä kohtaan, joka vielä asuu omien perinteidensä mukaisesti luonnossa. ”Vaatus toimintaan heidän puolestaan kumpuaa oikeudellisesta ja humanista näkökulmasta.”²⁰⁹ Roosevelt osoitti ymmärrystä intiaanien perinteisiä tapoja ja kulttuuria kohtaan, kunhan ne eivät olleet sovittamattomassa ristiriidassa valkoisten sivistyneiden tapojen kanssa. Hän myös ymmärsi, että joidenkin asioiden kohdalla intiaaneille tuli antaa aikaa sopeutua uusiin tapoihin eikä vaatia kaikkien uudistusten nopeaa toteuttamista.²¹⁰

Roosevelt haluaa edistää Alaskan intiaanien asemaa myöntämällä samanlaiset mahdollisuudet harjoittaa elinkeinojaan kuin alueen muillakin asukkailla on. ”Alaskan alkuperäisväestölle tulisi antaa oikeus hankkia, pitää hallussa ja myydä omaisuutta samoilla ehdoilla kuin muut asukkaat. Ja kansalaisuuden etuoikeus tulisi myöntää sellaisille, jotka ovat kykeneviä vastaamaan tiettyihin tarkasti määriteltyihin vaatimuksiin.”²¹¹ On huomattava hänen mielipiteensä, jonka mukaan intiaaneille tulee myöntää kansalaisoikeudet, vaikkakin rajoitusten ja säännösten kautta. Kansalaisina intiaaneilla on Rooseveltin mukaan paremmat asemat kehittää omia kykyjään ja pärjätä yhteiskunnassa.

---

²⁰⁸ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 170.

²⁰⁹ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 171.

²¹⁰ Dippie 1982, 183—185.

²¹¹ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 171.

Alkuperäisasukkaiden asema oli Alaskassa jonkin verran parempi kuin intiaaneilla, jotka asuivat Yhdysvaltojen keski- ja länsiosissa. Alaskassa ei muodostettu reservaatteja samaan tapaan kuin muualla Yhdysvaltojen alueella. Syynä tähän oli intiaanien ja valkoisen väestön vähäisyys suhteessa valtavaan maa-alueeseen. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa intiaanit ja valkoiset sopivat vielä melko hyvin elämään rinnakkain ja hyödyntämään Alaskan luonnonvaroja.²¹² Vuoden 1905 viestissä kongressille Roosevelt pyytää jälleen kongressia kiinnittämään huomionsa Alaskan intiaanien asemaan. ”Pyydän nöyrästi huomioimaan myös Alaskan intiaanien aseman. Kaikille kelvollisille intiaaneille tulee myöntää täydet oikeudet Amerikan kansalaisuuteen.”²¹³ Rooseveltin mukaan Alaskassa oli paljon sellaisia intiaaneja, jotka toimivat yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeissä ammateissa hyödyttäen näin alueen kehitystä. Hän toivoi alueen intiaanien mukautuvan amerikkalaiseen elämäntyyliin mahdollisimman hyvin ja esitti siksi pyynnön kansalaisuuden myöntämisestä kongressille.

Intiaanien osalta tasa-arvon käsitettä on hyvin vaikeaa määritellä Rooseveltin retoriikassa. Toisaalta hän halusi turvata intiaaneille tasapuolisia mahdollisuuksia kannustamalla heitä työn tekemiseen ja ahkeruuteen sekä kehottamalla hallituksen virkamiehiä kohtelemaan intiaaneja reilusti ja oikeudenmukaisesti. Samalla Roosevelt kuitenkin tuki voimakkaasti the General Allotment Actin toteuttamista, mikä käytännössä tarkoitti intiaanien perinteisen elämänmuodon lopettamista ja siirtymistä enemmän tai vähemmän pakotettuna valkoisen valtakulttuurin alaisuuteen ja elämämuotoon.²¹⁴ Presidenttikausien jälkeen Roosevelt ei keskeisimmissä puheissaan tuo esiin intiaanien asemaa amerikkalaisessa yhteiskunnassa.

---

²¹² Trafzer 2000, 281; Wilkinson 2005, 231. Alaskan intiaanien kannalta rinnakkaiselo amerikkalaisten kanssa kävi vaikeammaksi vasta vuoden 1959 jälkeen, jolloin Alaska hyväksyttiin liittovaltion osavaltioksi. Katso lisää Wilkinson 2005, 231—239.

²¹³ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 652.

²¹⁴ Intiaanit eivät vielä 1900-luvun alussa yleisesti osanneet itsenäisesti hoitaa heille the General Allotment Actin vaikutuksen kautta myönnettyjä maa-alueita. Yksityisomistus ja sopeutuminen uusiin elinkeinoihin vei intiaaneilta aikaa. Tämän seurauksena valkoiset hyötyivät keinottelemalla osto- ja vuokrasopimusten turvin itselleen laillisesti intiaaneille kuuluvia maa-alueita ja luonnonvaroja. Dippie 1982, 179.

Ainoastaan retoriikka, jonka avulla hän puolustaa kaikille tasapuolisia mahdollisuuksia voidaan tulkita myös intiaanien elämää koskettavaksi.

6. TRUSTIT — HYVÄN JA PAHAN LISÄÄJÄT

6.1 Teollisuuden ja suuryhtiöiden aika 1900-luvun alussa

Yhdysvalloissa elettiin suuren kasvun aikaa 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa. Maan väkiluku, kaupungit ja teollisuus kasvoivat ennennäkemättömällä vauhdilla. Väestö nelinkertaistui vuosien 1850—1913 välisenä aikana niin, että vuonna 1913 väkiluku oli 97 miljoonaa.²¹⁵ Väestön kasvu ja parantuneet kuljetusyhteydet takasivat teollisuudelle hyvän markkina-alueen, jossa kaupankäynnille ei vielä ollut asetettu suuria rajoitteita.²¹⁶ Talouden ja teollisuuden kehityksen myötä saavutettu varallisuus oli jotain täysin ennen kokematon-ta. Yhdysvaltojen rajojen sisäpuolella sijaitsi kilometreissä mitattuna kolmannes maailman rautatieverkostosta, maa valmisti 40 prosenttia maailman teräksen tuotannosta ja oli maailman suurin maataloustuotteiden tuottaja. Lisäksi tulot henkeä kohden olivat nousseet Yhdysvalloissa maailman korkeimmalle tasolle 1900-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana.²¹⁷ Tulojen kasvun myötä ihmisten ostovoima parani Yhdysvalloissa.²¹⁸ Markkinoiden laajentumisen ja parantuneen ostovoiman myötä siirryttiin asiakkaan käsitteestä kohti modernimpaa kuluttajan käsitettä, jossa tulee hyvin esille, kuinka vakiintuneista ostokäyttäytymisen muodoista siirryttiin kohti epämääräisempiä ja persoonattomampia ostotapah-tumia esimerkiksi postimyynnin yleistymisen myötä.²¹⁹

1800-luvun aikana Yhdysvalloissa kehitettiin lainsäädäntöä, joka mahdollisti modernin osakeyhtiömuotoisen yrityksen olemassaolon. Perheyrikykseen verrattuna osakeyhtiöllä oli huomattavan paljon paremmat mahdollisuudet kerätä pääomia toimintaansa varten, koska yhtiön omistajat eivät enää vastanneet yrityksen tappioista koko omaisuudellaan, vaan ai-noastaan sijoittamallaan pääomalla. Vieraan pääoman myötä yritykset saattoivat laajentaa toimintaansa huomattavasti suuremmaksi kuin yrityksen omien voittojen sijoittamisen ja perheyrikykysten pääomasijoitusten kautta oli aikaisemmin tapahtunut. Yritysten ulkopuolelta

---

²¹⁵ Schmitz 1993, 60.

²¹⁶ Nye 1993, 168—169.

²¹⁷ Gordon 2004, 281.

²¹⁸ Schmitz 1993, 60.

²¹⁹ Nye 1993, 174.

kerätyn pääoman myötä kehittyi ajattelutapa, jonka mukaan sijoitetulle pääomalle tuli saada mahdollisimman hyvä vastike yrityksen voittojen kautta.²²⁰

Rautatiet kehittyivät ensimmäisenä alaksi, jonne syntyivät Yhdysvaltojen teollisuudelle 1800-luvun loppupuolella tyypillisiksi muodostuneet suuryhtiöt. Alfred Chandlerin mukaan rautatiet erottuivat ensimmäiseksi moderniksi teollisuuden alaksi ja rautatieyhtiöt ensimmäisiksi moderneiksi liikeyrityksiksi sen vuoksi, että ne palkkasivat huomattavan määrän yritysten ulkopuolelta tulevia johtajia hoitamaan yritysten asioita. Ulkopuolisten johtajien palkkaamisen, hierarkkisen johtamisorganisaation luomisen sekä yritysten toimintaan liittyvien tietojen keräämisen avulla rautatieyhtiöt saivat huomattavasti aiempaa paremman hyödyn käytettävissä olevista resursseista ja paremman kuvan verkostossa kulkevasta liikenteestä. Lisäksi voittoa tekemään palkatut johtajat osasivat hyödyntää paremmin myös teknisen kehityksen tuottamia innovaatioita, joiden myötä rautateille saatiin suurempia kuormia, jotka kulkivat nopeammalla vauhdilla kuin koskaan aiemmin.²²¹

Rautatie oli luonteeltaan sellainen teollisuuden ja kaupankäynnin ala, joka vaati suuria pääomia verkoston rakentamisen, teknisen toteuttamisen ja ylläpitämisen vuoksi. Näin rautatieyhtiöt joutuivat kehittämään omia rahoitusjärjestelmiään ja muokkasivat siten voimakkaasti myös yleisiä pääoma- ja sijoitusmarkkinoita. Rautatieyhtiöiden toiminta vaati myös useiden yhtiöiden välistä yhteistoimintaa liikenteen toimivuuden turvaamisen vuoksi. Tämän seurauksena rautatieyhtiöt aloittivat yhteistoiminnan paitsi liikenteen aikatauluttamisen saralla, myös liikenteen hintojen määrittelyssä.²²² Rautateille kehittyivätkin 1870-luvulla ensimmäiset niin kutsutut poolit eli eri yritysten keskenään muodostamat yhtymät, jotka määrittivät keskinäisen kilpailun hillitsemiseksi ja maksimaalisten voittojen turvaamiseksi hintataulukoita, joiden mukaan kuljetuksia hinnoiteltiin. Tavaranylähettäjien valittaessa kuljetusten hinnoista ja kilpailun puuttumisesta liittovaltio perusti vuonna 1887 *Interstate*

---

²²⁰ Nye 1993, 168.

²²¹ Chandler 2002, 120—121.

²²² Schmitz 1993, 18—19.

Commerce Commissionin (ICC), jonka määräysten nojalla poolien toiminta tehtiin lainvastaiseksi ja niiden toiminta käytännössä pystyttiin lopettamaan.²²³

Kasvava teollisuus pyrki poolien kieltämisen jälkeen keksimään muita keinoja, joilla se voisi vaikuttaa kilpailuun ja tuotteiden hintoihin. John D. Rockefellerin öljyteollisuuden parissa toimiva *Standard Oil Company* oli seuraava uranuurtaja kehittäessään uuden tavan hallita markkinoita. Yhtiö muodosti vuonna 1882 trustin, jonka avulla se sai hallintaansa noin 90 prosenttia maan öljynjalostusteollisuudesta. Trustin ideana oli luoda laillisesti toimiva monopoli. Alalla toimiva yhtiö antoi yhtiövaltaan riittävän määrän omia osakkeitaan trustia edustavalle, mutta siitä kuitenkin laillisesti katsottuna erillään olevalle taholle ja sai tästä vastineeksi trustin talletustodistuksen.²²⁴ Standard Oilin tapauksessa sen pienempien kilpailijoiden osake-enemmistön haltijoiksi nimitettiin yhtiön pääkonttorissa toimivat miehet, joiden kautta yhtiö hallitsi koko teollisuudenalan toimintaa. Trustit levisivät Standard Oilin esimerkin mukaisesti nopeasti muihinkin yrityksiin ja näin syntyivät trustit Yhdysvaltojen teollisuuteen.²²⁵

Trustit eivät kuitenkaan ehtineet alkuperäisessä merkityksessään vaikuttaa kovinkaan kauan Yhdysvaltojen teollisuuden piirissä. Kongressin vuonna 1890 säätämä laki *the Sherman Antitrust Act* luotiin estämään trustien monopolipyrkimyksiä.²²⁶ Tätä lakia tehokkaammaksi varsinaisten trustien toiminnan lopettajaksi muodostui uusi yhtiömuoto holdingyhtiö. Vuonna 1889 New Jersey osavaltio uudisti omaa osakeyhtiölainsäädäntöään, jonka seurauksena sallittiin holdingyhtiöiden perustaminen ja niiden toiminta osavaltioiden välisessä kaupankäynnissä. New Jersey uudistetun lainsäädännön myötä trustit, yritysten ulkopuolisin edustajineen, tulivat tarpeettomiksi, koska yhtiöt saattoivat nyt suoraan omistaa holdingyhtiöiden kautta muita yrityksiä useissa eri osavaltioissa. Yritysten tarvitsi vain rekisteröityä New Jersey osavaltiossa, jossa lainsäädäntö suosi suuryhtiöiden toimintaa. Näin trustit alkuperäisessä muodossaan hävisivät teollisuudesta, mutta jäivät kuitenkin elämään

---

²²³ Sobel 2000, 219.

²²⁴ Sober 2000, 220.

²²⁵ Gordon 2004, 258.

²²⁶ Sobel 2000, 220.

käsitteenä yleiseen kielenkäyttöön ja julkiseen keskusteluun puhuttaessa suuryhtiöistä, jotka hallitsivat merkittäviä osia oman teollisuuden alansa toiminnasta.²²⁷

1900-luvun ensimmäiset vuodet olivat suurten teollisuusyhtymien aikaa. Vuosisadanvaihteessa syntyi valtava määrä uusia teollisuuden yhteenliittymiä, jotka alkoivat omilla aloillaan hallita teollisuutta. Yhdysvalloissa oli vuonna 1900 73 teollisuusyhtymää, joiden pääoma ylitti 10 miljoonaa dollaria. Näistä sen ajan suuryhtiöstä vain 20 oli perustettu ennen vuotta 1898 ja muut yhtiöt olivat muotoutuneet 1800-luvun kahden viimeisen vuoden aikana.²²⁸ Teräksen tuotantoa ja kaivostoimintaa hallinneen Andrew Carnegien myydessä omistamansa *Carnegie Steel Companyn* vuonna 1901 J. Pierpoint Morganille syntyi uusi valtava yhtiö *United States Steel Corporation*. Se tuotti noin puolet Yhdysvalloissa tuotetusta teräksestä, ja yhtiön markkina-arvo oli noin 1.4 miljardia dollaria. Morganin hallitsema yhtiö vastasi yksinään noin 7 prosenttia Yhdysvaltojen koko bruttokansantuotteesta 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Maailman suurimpana yrityksenä U. S. Steel tuntui ulottavan toimintansa mustekalamaisesti kaikkeen teolliseen toimintaan Yhdysvalloissa.²²⁹

6.2 Trustien käsite Rooseveltin retoriikassa

Theodore Rooseveltin otettua vallan Valkoisessa talossa maan poliittisten päätösten tekijöiden piirissä oli havaittavissa selkeästi kahdenlaista suhtautumista suuryhtiöihin nähden. Kongressia vuosisadan vaihteessa hallinneen republikaanisen puolueen johtavat senaattorit, joista merkittävimpänä senaattori Nelson W. Aldrich, olivat sitä mieltä, että asioita tuli hoitaa kuten niitä oli hoidettu jo vuosikymmeniä. Aldrich oli erityisesti tunnettu suuryhtiöiden oikeuksien puolestapuhuja.²³⁰ Demokraattisen puoleen jäsenistä erityisesti William Jennings Bryan oli selkeästi vastustamassa suuryhtiöiden valta-asemaa maan teollisuuden johdossa, mutta demokraattien ollessa alakynnessä kongressin molemmissa huoneissa ei hänenkään äänensä varsinaisiin päätöksiin juuri vaikuttanut.²³¹

---

²²⁷ Gordon 2004, 258—259.

²²⁸ Mowry 1960, 12.

²²⁹ Sobel 2000, 229—230.

²³⁰ Mowry 1960, 16.

²³¹ Remini 2006, 266—267.

Rooseveltin edustama republikaanisen puolueen progressivistinen siipi piti myös meteliä suuryhtiöiden valtaa vastaan. Progressivistien lukumäärä ja tunnettavuus sekä senaatissa että edustajainhuoneessa oli 1900-luvun ensimmäisinä vuosina kuitenkin niin heikkoa, että maan asioista oli todellisuudessa päättämässä hyvin konservatiivinen ja suuryhtiöihin myönteisesti suhtautuva joukko poliitikoita.²³² Yleisessä keskustelussa otettiin kantaa sekä suuryhtiöiden toimien puolesta että niitä vastaan. Puolestapuhujat totesivat niiden kasvun ja toiminnan olevan täysin luonnollisen kehityksen mukaista, ja vastustajien mukaan niiden hintapolitiikka aiheutti turhia kuluja tuotteiden käyttäjille.²³³ Roosevelt sai virkavalan vannottuaan osakseen sosiaalisia ja taloudellisia uudistuksia ajaneiden tuen, mutta joutui hankalaan asemaan oman puolueensa johtavien hahmojen ollessa uudistuslinjauksia vastaan. Aiemmin uransa aikana Roosevelt oli kuitenkin tullut tunnetuksi trustien vastustajana ja sosiaalisten reformien ystävänä.²³⁴ Presidenttinä hän joutui selkeästi ilmaisemaan omia mielipiteitään suuryhtiöihin eli trusteihin ja niiden toimintaan liittyvissä asioissa.

Ensimmäisessä viestissään kongressille vuonna 1901 Roosevelt tuo esille mielipiteitään maan teollisuudesta ja liike-elämästä. Hänen mukaansa teollisuuden kehittäjät ansaitsevat työstään kiitosta. ”Ilman heitä materiaallinen kehitys, josta olemme hyvin ylpeitä, ei olisi koskaan onnistunut.”²³⁵ Kiitosten jälkeen hän ulottaa talouden tarkastelun pintatasoa syvemmälle. Rooseveltin mukaan talouteen tulee puuttua hyvin hienovaraisella otteella, eikä tunteille saa antaa valtaa päätöksiä tehtäessä. ”Modernin liike-elämän mekaniikka on niin herkkää, että täytyy erityisesti huolehtia, ettei siihen kajota liian varomattomasti ja tietämättömästi. Monet heistä, joiden kutsumuksena on tuomita suuret teollisuusyhtymät, jotka yleisesti, tosin teknisesti ottaen epätarkasti, tunnetaan ’trusteina’, vetoavat erityisesti vihaan ja pelkoon. Nämä kaksi tunnetta ovat juuri ne, jotka erityisesti yhdistettyinä tietämättömyy-

---

²³² Mowry 1960, 16.

²³³ Roy 1997, 180—181.

²³⁴ Remini 2006, 267.

²³⁵ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 539.

teen, tekevät miehen kykenemättömäksi kylmään ja vakaaseen harkintaan.”²³⁶ Roosevelt korostaa rauhallisen harkinnan merkitystä liittyen trustien kohteluun ja osoittaa samalla koko trustien käsitteen olevan hieman epäselvä, kuten se todellisuudessa olikin. Roosevelt tuo viestissään esille myös kansan mielipiteitä trusteista ja toteaa yhtyvänsä yleisen mielipiteen käsitykseen asiassa.

”Amerikan kansa on laajalti vakuuttunut suurten yhtiöiden, joita trusteiksi kutsutaan, vaikutuksen ja pyrkimysten olevan joiltakin osilta haitaksi yleiselle hyvinvoinnille. Tunne ei kumpua kateudesta tai epäystävällisyydestä, ei suurten teollisten saavutusten aiheuttamasta ylpeyden puutteesta, kun maamme on kamppailut kaupallisesta valta-asemasta. Se ei pohjaudu järkevän harkinnan puutteeseen, jossa ei arvosteta tarvetta uusille tavoille kohdata muuttuneita ja muuttuvia olosuhteita kaupankäynnissä, tai tietämättömyyttä tosiasiaista, että pääoman yhteenliittymiä tarvitaan, jotta voidaan saavuttaa suuria asioita, kun maailman kehittyminen vaatii suurten asioiden tekemistä. Se perustuu vilpittömään vakaumukseen, jonka mukaan yhteenliittymät ja keskittymät tulisi olla, ei kiellettyjä, vaan tarkkailun alaisina sekä järkevissä puitteissa valvottuja. Mielestäni tällainen vakaumus on täysin oikea.”²³⁷

Roosevelt osoittaa paitsi tuntevansa ja kuuntelevansa kansan mielipiteitä, myös olevansa selkeästi varauksellisemmalla kannalla trusteihin nähden kuin hänen edeltäjänsä olivat olleet.²³⁸ Rooseveltin mukaan trusteihin liittyvää valvontaa tulee lisätä, mikäli niiden katsotaan uhkaavan kansankunnan etua. ”Yhtiöt, jotka harjoittavat osavaltioiden välistä kauppaa, tulisi asettaa sääntelyn alaisiksi, mikäli niiden toiminnan katsotaan vahingoittavan yleistä

---

²³⁶ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 541.

²³⁷ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 542.

²³⁸ Gordon 2004, 239, 262. Gordonin mukaan Rooseveltia edeltäneet Harrisonin, Clevelandin ja McKinleyn hallinnot olivat selkeästi suosineet liike-elämää ja olleet ”laissez-fairren” kannattajia suhteessa kaupankäyntiin ja teollisuuteen.

etua.”²³⁹ Vaatimus sääntelystä ei ollut millään tavalla uusi asia hallinnon edustajan taholta, mutta merkittävää on, että Roosevelt nostaa asian esille heti ensimmäisessä viestissään kongressille. Samalla hän vielä ehdottaa selkeitä toimia, joiden avulla trusteja tulisi valvoa. ”Olenaisinta määriteltäessä suhtautumista suuriin teollisuusyhtymiin on tosiasioiden tuntemus—julkisuus. Yleisen edun vuoksi hallituksella tulisi olla oikeus tutkia ja tarkastaa osavaltioiden välistä kauppaa harjoittavien suuryhtiöiden toimintaa. Julkisuus on ainoa lääke, johon voimme nyt turvautua.”²⁴⁰ Yhtiöiden tulisi hänen mielestään avata omia tilejään ja asiakirjojaan julkisenvallan edustajille, jotta yhtiöiden valvontaa kyettäisiin tehokkaasti harjoittamaan.

Roosevelt korostaa liittovaltiolla olevan oikeus valvoa alueellaan vaikuttavia yhtiöitä ja muita järjestöjä. ”Keinotekoiset elimet, kuten yhtiöt ja osakeyhtiöt tai muut yhdistykset, joiden olemassaoloon tai etuoikeuksiin vaikutetaan lainsäädännöllä, tulisi asettaa riittävän hallituksen alaisen valvonnan piiriin ja niiden toiminnasta tulisi säännöllisesti ja kohtuullisin väliajoin antaa julkisuuteen täysi ja tarkka selvitys.”²⁴¹ Roosevelt argumentoi selkeästi liittovaltion edustaman hallitusvallan valvontaoikeuden puolesta suhteessa ”keinotekoisiiin” elimiin, joiden tulee hänen mielestään olla selkeästi kuuliaisia hallitukselle. Lisäksi hänen mukaansa trustit harjoittavat ”— — aina toimintaa monissa eri osavaltioissa ja usein vielä siten, että vain pieni osa toiminnasta tapahtuu siinä osavaltiossa, jossa yhtiö on rekisteröityneenä.” Lisäksi hänen mukaansa ”— — osavaltioiden lainsäädännöissä ei ole yhtenäisyyttä — —” siinä, kuinka suuryhtiöitä tulee kohdella, joten yhtiöiden valvonta on käytännössä ollut mahdotonta.²⁴²

---

²³⁹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 543.

²⁴⁰ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 543.

²⁴¹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 543—544.

²⁴² Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 544.

Osavaltioiden lainsäädäntöjen erilaisuuden ja yhtenäisten linjausten puutteen vuoksi tulee Rooseveltin mukaan liittovaltion ottaa vastuulleen trustien, eli osavaltioiden välistä kaupankäyntiä harjoittavien yhtiöiden, valvonta. Osavaltioilla oli 1900-luvun alussa todella vaihtelevia yhtiöitä koskevia lakeja. Vapaata kaupankäyntiä suosivat osavaltiot vetivät luonnollisesti puoleensa monia yhtiöitä, ja ne osavaltiot, joissa lait olivat tiukempia ja sääntely voimakkaampaa pelkäsivät vieraannuttavansa yhtiöitä omien rajojensa ulkopuolelle. Tämän seurauksena ja liittovaltion heikon valvontavallan johdosta yhtiöt saivat toimia hyvin itsenäisesti ja omien tavoitteidensa mukaisesti osavaltioiden välistä kaupankäyntiä harjoittaessaan.²⁴³

Kongressi oli jo vuonna 1890 säätänyt the Sherman Antitrust Actin, jonka tarkoituksena oli nimenomaan säännellä osavaltioiden välistä kaupankäyntiä harjoittavia yhtiöitä. Laki säädettiin kuitenkin republikaanisen puolueen konservatiivisen siiven nuotittamana, joten se muokattiin alusta alkaen niin epämääräiseksi, että sen avulla valvontaa oli käytännössä mahdotonta toteuttaa tehokkaasti.²⁴⁴ Lisäksi korkeimman oikeuden konservatiiviset tulkinnat koskien antitrustilakeja olivat sellaisia, että ne totesivat useamman eri yhtiön kartellimaisen yhteistyön laittomaksi, mutta jättivät yhtiöille mahdollisuuden muodostaa suuria yhteenliittymiä, jotka ehjinä ja yksittäisinä kokonaisuuksina saattoivat kyllä muokata tuotantoa ja hintoja lähes täysin oman mielensä mukaisesti.²⁴⁵

Roosevelt vaati ensimmäisessä viestissään kongressille muutoksia liittovaltion trusteja koskevaan lainsäädäntöön. Ongelmana lainsäädännössä oli hänen mukaansa siinä, että perustuslakia säädettäessä ei ollut tarvetta 1900-luvun alun tilanteen vaatimille laeille, joiden avulla voitaisiin säädellä osavaltioiden välistä kauppaa harjoittavia yhtiöitä. Rooseveltin mukaan kongressin tuli nyt säätää tällainen laki. Hän vielä tehosti sanomaansa korostamalla, että lainsäädäntöä tuli kehittää tarvittaessa perustuslakiin tehtävän lisäyksen avulla. ”Mikäli kongressi tulee siihen tulokseen, että siltä puuttuu lain säätämiseen tarvittava pe-

---

²⁴³ Roy 1997, 191.

²⁴⁴ Gordon 2004, 238—239. Laissa osavaltioiden välistä kaupankäyntiä harjoittavat trustit määriteltiin niin epämääräisesti, että oli hyvin vaikeaa perustellusti osoittaa tietyn yhtiön rikkovan the Sherman Antitrust lakia.

²⁴⁵ Chandler 2002, 332—333; Morris 2001, 61.

rustuslaillinen oikeus, tulee perustuslakiin silloin tehdä lisäys, jolla tällainen valta sille annetaan.”²⁴⁶ Antitrustilakien toimivuutta oli vaikeuttanut 1900-luvun alussa korkeimman oikeuden konservatiiviset lain tulkinnat sekä liittovaltion ja osavaltioiden lakien päällekkäisyys. Vaikeuksia oli erityisesti sen määrittelyssä, mitkä trusteihin liittyvät asiat kuuluivat osavaltioiden selvitettäviksi, ja mitkä taas kuuluivat liittovaltion korkeimman oikeuden ratkottaviksi.²⁴⁷

Ensimmäisessä kongressille välittämässään viestissä Roosevelt pyysi lainsäätäjiä perustamaan uuden ministeriön. Roosevelt halusi hallitukseensa kauppaja- ja teollisuusministerin, jonka tehtäväksi tulisi ”— — kaupankäyntiin liittyvien asioiden hoitaminen laajassa merkityksessä — —”.²⁴⁸ Lisäksi hän toi vielä erikseen esille tarpeen uudistaa erityisesti rautateitä ja niiden hinnoittelupolitiikkaa koskevaa lainsäädäntöä. Rooseveltin mukaan *the Interstate Commerce Actin* pohjautuvaa lainsäädäntöä tulisi kehittää edelleen. ”Rautatiet palvelevat yleistä hyvää. Hintojen tulisi olla oikeudenmukaisia ja kaikkien käyttäjien saatavilla.”²⁴⁹ The Interstate Commerce Act oli säädetty vuonna 1887 estämään rautateillä vallinnutta epäreilua hinnoittelukäytäntöä, jossa tietyt tavaranylähettäjät saivat rautatieyhtiöiltä alennuksia kuljetushintoihin toimittamalla vastineeksi halpoja materiaaleja kuljetusyhtiöille. Lain toimeenpanossa oli kuitenkin törmätty samoihin ongelmiin kuin muidenkin trustien toimintaa koskevien lakien kohdalla.²⁵⁰

Myöhemmin ensimmäisen presidenttikautensa aikana Roosevelt toi tasaisesti esille näkemyksiään trusteista. Retoriikassa ja argumenteissa, jotka ovat kriittisiä suuryhtiöiden toimia kohtaan, on löydettävissä selkeästi moraaliseen toimintaan liittyviä piirteitä. Hän tuo usein

---

²⁴⁶ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 545.

²⁴⁷ Roy 1997, 213.

²⁴⁸ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 545.

²⁴⁹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 556.

²⁵⁰ Remini 2006, 241.

esille teollisuuden kasvun aiheuttamia hyviä puolia, mutta samalla muistuttaa kasvun aiheuttamista ongelmista.

”Sivilisaatiomme on kehittynyt monessa suhteessa hyvään suuntaan, joissakin asioissa suunta on ollut väärä. Teollisuutemme kehityksen valtava eteneminen on jo tuonut eteemme useita kysymyksiä mantereellamme, joihin vanhan maailman viisaimmat ihmiset ovat etsineet vastauksia jo useiden sukupolvien ajan. Kasvu lisää sivilisaatiomme monimutkaisuutta, kuten myös teollistumisemme, ja samalla kasvavat voimat, jotka vaikuttavat tuottaen lisää hyvää ja pahaa. Pahan voimat keskittyvät kaupunkiemme kasvaessa ja tulevat yhä uhkaavammiksi. Mikäli yhteiskunta haluaa mennä eteenpäin eikä taantua, tulee pahat voimat kohdata ja lyödä hyvällä, joka on kasvanut yhtä lailla yhteiskunnassa.”²⁵¹

Progressivisteille oli tyypillistä liittää yhteiskuntaa käsitteleviin kannanottoihin idealistisia ja uudistuksiin tähtäviä näkemyksiä.²⁵² Tämä on esillä myös Rooseveltin retoriikassa. Pahan voimat edustavat selkeästi teollisuuden toimijoita, jotka toimivat vain omaa etuaan ajatellen. Yleisen hyvän huomioiminen teollisuuden ja kaupan piirissä on oleellinen osa niin Rooseveltin kuin koko progressivistisen liikkeen retoriikkaa. Puhuessaan Fitchburgin kaupungissa vuonna 1902 Roosevelt toteaaakin, ettei suuryhtiöiden johtajia ole aina syytä rangaista, sillä heille kuuluu myös kiitosta teollisuuslaitosten luomisesta ja yleisen hyvän lisäämisestä. ”Suuryhtiö voi tehdä erinomaista työtä koko maan hyväksi. Kuten te haluatte ennen kaikkea saada aikaan suunnitelman, joka estää sellaista yhtiötä tekemästä väärin, joka tällaista väärintekoa suunnittelee. Suunnitelma tulee kuitenkin toteuttaa sillä tavalla, ettei samalla häiritä niiden yhtiöiden toimia, jotka tekevät hyvää, kuten tapahtuu, mikäli yhtiö hoitaa asioitaan rehellisesti ja reilusti.”²⁵³

---

²⁵¹ At the overflow meeting of the centennial of presbyterian home missions, Central Presbyterian Church, New York, N. Y., 20.5.1902, PASP I 52.

²⁵² Isaac 2003, 66.

²⁵³ At Fitchburg, Mass., 2.9.1902, PASP I 140—141.

Moraalinen vaatimus reilusta toiminnasta ympäröivää yhteiskuntaa kohtaan on yksi trustien toiminnalle asetettava vaatimus Rooseveltin mukaan. Cincinnatiin kaupungissa puhuessaan hän toteaa, että tällaiset velvoitteet hoitavat yhtiöt eivät hänen mukaansa ole uhkana yhteiskunnalle. ”Yhtiöt, joita on hoidettu rehellisesti ja oikein eivät ole paheellisia, vaan edustavat luonnollista kehitystä liike-elämässä ja toimivat yleisen vaurauden hyväksi maassamme. Me emme halua tuhota yhtiöitä, mutta haluamme niiden palvelevan yleistä hyvää.”²⁵⁴ Samassa puheessa hän toteaa vielä, että yhtiöitä ei tule rangaista vain sen vuoksi, että ne ovat suuria, vaan vain, mikäli ne käyttäytyvät huonosti. ”Kansankiihottava varallisuuden kieltäminen ei ole tervehenkistä vaan suorastaan vaarallista.”²⁵⁵ Varallisuus ja yhtiöiden suuri koko eivät sellaisenaan siis ole riittävä peruste trustien hävittämiselle.

Cincinnatiin puheessaan hän esittää myös konkreettisia lainsäädännöllisiä toimia, joilla trustien toimintaa voitaisiin parantaa. ”Lainsäädännön tulisi taata riittävä oikeus yhtiöiden valvontaan. Tärkein ja ensimmäisenä toteutettava säädös tulisi olla julkisuus. Eli tekemällä julkiseksi oleelliset faktat, joista niin hallituksen viranomaiset kuin suuri yleisö laajemminkin on kiinnostunut. — — Lisäksi toiminnan julkisuus itsessään korjaisi monia vakavia vääryyksiä, koska päivänvalo on huomattava pelote väärintekemiselle.”²⁵⁶ Hän tuo jälleen esille vaatimuksen trustien toiminnan julkisuuden lisäämisestä. Pakollisten julkisuuteen annettavien tietojen valossa trustien toimintaa kyettäisiin paremmin valvomaan ja ”päivänvalo” toimisi jo itsessään vääryyksiä korjaavana voimana. Rooseveltin vaatimukset yhtiöiden toiminnan julkisuuden lisäämisestä otettiin teollisuuden piirissä vastaan erittäin vakavasti. John Steele Gordon tuo mainiosti esille J. P. Morganin tuskailleen Rooseveltin vaatimusten edessä. Morganin mukaan Roosevelt vaati liikemiehiä pyörittämään teollisuusyhtiöitä ”lasitaskuissa”.²⁵⁷ Läpinäkyvyyden vaatimus yhtiöiden toiminnassa säilyi kuitenkin olennaisena osana Rooseveltin suunnittelemissa parannuksissa trustien valvontaan.

---

²⁵⁴ At Music Hall, Cincinnati, Ohio, 20.9.1902, PASP I 173.

²⁵⁵ At Music Hall, Cincinnati, Ohio, 20.9.1902, PASP I 175.

²⁵⁶ At Music Hall, Cincinnati, Ohio, 20.9.1902, PASP I 183.

²⁵⁷ Gordon 2004, 239.

Oleennaista trustien käsitteen kannalta Rooseveltin retoriikassa ovat argumentit, jotka paljastavat hänen käsityksensä, jonka mukaan trustit ovat tulleet pysyväksi osaksi Yhdysvaltojen teollisuutta. Hänen mielestään suuret teollisuusyhtymät ovat muodostuneet välttämättömiksi osiksi maan taloutta. ”Nykyajan oloissa yhtiöiden olemassaolo liike-elämässä on yhtä välttämätöntä kuin organisaatioiden ja ammattiliittojen olemassa oleminen palkkatyöväestön keskuudessa.”²⁵⁸ Hän näkee, että trustit ovat välttämätön osa amerikkalaista yhteiskuntaa, mutta samalla kuitenkin toimijoita, joita tulee yleisen edun nimissä valvoa. Roosevelt vertaa Wheelingin kaupungissa puhuessaan trusteja Mississippi jokeen.

”Et voi padota virtaa. Voit rakentaa virralle valleja pitääksesi uoman rajoissaan ja muokataksesi sen suuntaa. Mielestäni se on juuri sitä, mitä voimme tehdä näille suuryhtiöille, jotka trusteina tunnetaan. Emme voi kääntää takaisin aikamme teollisuuskehityksen suuntaa. Mikäli siinä onnistuisi, joutuisivat Wheelingin tapaiset kaupungit lopettamaan toimintansa. Muistakaa se. Ei voida pysäyttää tai kääntää takaisin teollisuuden kehityksen ottamaa suuntaa, mutta trusteja voidaan säännellä ja valvoa sekä katsoa, etteivät ne tee vahinkoa.”²⁵⁹

Trustien olemassaolo on välttämättömyys, mutta yhteiskunnan tulee asettaa niille selkeitä sääntöjä ja rajoituksia. Rooseveltin mukaan on kuitenkin tarkkaan harkittava millä keinoilla trusteja lähdetään sääntelemään. ”Monet ehdotetuista parannuskeinoista ovat valitettavan äärimmäistä muotoa, joissa taudin poistamiseksi ollaan tappamassa potilasta. Toiset ehdotukset ovat taas niin heppoisia, että niitä on vaikeaa ottaa todesta tai lähestyä niitä vakavasti.”²⁶⁰ Rooseveltin retoriikasta tulee esille myös se, ettei hän halunnut lainsäädännön uudistuksilla vaikeuttaa yhtiöiden toimintaa, vaan vain saada yhtiöiden toimintaa paremmaksi yhteiskunnan kaikkien osapuolten kannalta. ”Asiat, jotka koskevat niin sanottuja antitrustilakeja—vihaan niiden kutsumista antitrustilaeiksi tai antiyhtiölaeiksi, koska niiden tarkoi-

---

²⁵⁸ At Providence, R. I., 23.8.1902, PASP I 102.

²⁵⁹ At Wheeling, W. VA., 6.9.1902, PASP I 149.

²⁶⁰ At Milwaukee, Wis., 3.4.1903, PASP I 285.

tuksena ei ole vahingoittaa ainoatakaan yhtiöitä, vaan ne ovat yksinkertaisesti säädetty sääntelyä ja valvontaa varten, jolla estetään väärinkäytökset.”²⁶¹

Roosevelt ei tyytynyt pelkästään vaatimaan yhtiöiden valvontaa, vaan hän myös saattoi valvonnan toimimaan käytännössä. Oikeusministeri Philander Knoxin avustamana Roosevelt päätti vuoden 1902 talvella nostaa liittovaltion puolesta kanteen vasta muodostettua rautateillä toimivaa trustia, *the Northern Securities Company*, vastaan.²⁶² Northern Securities oli kahden suuren rautatieyhtiön yhteenliittymä, joka toimintansa aloittaessaan hallitsi suurinta osaa Yhdysvaltojen itäisestä rautatieliikenteestä ja oli näin samalla avainasemassa teollisuuden toiminnan kannalta.²⁶³ Huhtikuussa 1903 kanteen ollessa vielä alempien oikeusasteiden käsittelyssä Roosevelt puhui kanteen puolesta. ”Kun nämä todisteet jätettiin oikeusministerin käsiteltäviksi, hän raportoi, että hänen mielestään Northern Securities Company ja sen hallussa olevat rautatiet pyrkivät hillitsemään kilpailua sekä pyrkivät monopoliasemaan, ja siten rikkoivat kansallista antitrustilainsäädäntöä. Siksi hallitus nosti oikeudenmukaisuuden vuoksi kanteen, jolla testataan toimenpiteen pätevyys Sherman lain pohjalta.”²⁶⁴ Korkein oikeus ratkaisi jutun lopullisesti vuonna 1904 liittovaltion hyväksi määräämällä trustin purettavaksi pienempiin yksiköihin.²⁶⁵

Vuonna 1903 kongressille välitetyssä viestissään Roosevelt toteaa kansakunnan ottaneen oikean suunnan suuryhtiöiden toiminnan sääntelemisessä. Erityisesti hän korosti kongressin perustaman uuden kauppaja- ja työministeriön asemaa trustien valvonnan onnistumisen kannalta. ”Kongressi on perustanut kauppaja- ja työministeriön, jonka alaisuudessa toimii yhtiöitä käsittelevä alaosasto, jolla on ensimmäistä kertaa valtuudet turvata riittävä julkisuuden taso liittyen suuryhtiöiden toimintoihin, joista yleisöllä on oikeus saada tietoa. Se on mahdollistanut kanteiden nostamisen nopeuttamisen liittovaltion antitrustilakien toimeenpanemisessa, ja yhdessä toisen lain avulla se on turvannut tasapuolisen kohtelun kaikille teolli-

---

²⁶¹ At Jamestown, N. D., 7.4.1903, PASP I 322.

²⁶² Morris 2001, 88—89.

²⁶³ Chandler 2002, 173—174.

²⁶⁴ At Milwaukee, Wis., 3.4.1903, PASP I 282.

²⁶⁵ Chandler 2002, 174.

suudenharjoittajille tuotteiden kuljetuksissa, sekä samalla ottanut pitkän harppauksen osavaltioiden välistä kauppaa valvovan komission työskentelyn tehostamiseksi.”²⁶⁶

Viestissä Roosevelt kuitenkin korostaa, että lakien tarkoituksena ei ole hyökätä yrityksiä tai varallisuutta vastaan, vaan ainoastaan kitkeä yritysten mahdollisia väärinkäytöksiä. ”Julkiuus ei voi vahingoittaa rehellistä yhtiötä. Ainoa yhtiö, jolla on syytä pelätä, on yhtiö joka kavahtaa valoa, ja sellaisten yhtiöiden hyvinvoinnin vuoksi meidän ei tarvitse olla liian herkkiä.”²⁶⁷ Yhtiöiden toiminnan rehellisyys on hänen mukaansa niiden toiminnan elinehtona. Viestissä tulee vielä ilmi hyvin tiivistetyssä muodossa useat Rooseveltin retoriikassa trustin käsitteeseen keskeisesti vaikuttavat tekijät.

”Me tunnustamme tämän olevan liittoutumien ja yhteenliittymien aikaa, jolloin suuret kapitalistiset yhtiöt ja ammattiyhdistykset ovat nousseet erittäin merkittäviksi tekijöiksi kaikissa teollisuuskeskuksissa. On annettava sydämellinen tunnustus kauaskantoisesta, hyödyllisestä työstä, jota sekä yhtiöt että yhdistykset ovat tehneet. Ja rajaviivat erilaisten yhtiöiden välillä, kuten rajaviivat erilaisten yhdistysten välillä tullaan vetämään, niin kuin ne vedetään erilaisten yksilöiden välillä. Eli ne vedetään käyttäytymisen perusteella, tarkoituksena kohdella molempia sekä järjestäytyntä pääomaa että järjestäytyntä työvoimaa samalla tavalla pyytämättä muuta kuin, että kaikkien intressien täytyy olla sopuinnussa yleisen edun kanssa, ja että kaikkien käyttäytymisen tulee perustua perimmäisiin sääntöihin kuuliaisuudesta lakia kohtaan, yksilönvapauksiin ja oikeudenmukaisuuteen sekä tasapuoliseen kohteluun kaikkien osalta.”²⁶⁸

---

²⁶⁶ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Eight Congress, 7.12.1903, PASP II 648.

²⁶⁷ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Eight Congress, 7.12.1903, PASP II 652.

²⁶⁸ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Eight Congress, 7.12.1903, PASP II 652—653.

Trustin käsitteen taustalla Rooseveltin retoriikassa vaikuttaa selkeästi usko siihen, ettei trustien olemassaoloa voida enää kieltää. Yhteenliittymät sekä pääomien eli trustien puolella että työväestön piirissä ovat hänen mukaansa osa modernia liiketoimintaa ja teollisuutta. Trustien olemassaolon oikeuttavat niiden aiheuttamat hyödyt koko yhteiskunnan kannalta. Yhdysvaltojen huimasti kehittynyt teollisuus on Rooseveltin mukaan pitkälti rakentunut trustien toiminnan varaan.

Koselleckin käsitehistorian teorian mukaan sanoilla ja käsitteillä on pitkät juuret historiasa, jotka määrittävät niiden välittämän merkityksen ihmisille. Käsitteet muodostuvat ihmisten kokemusten kautta ja niiden avulla voidaan luoda odotuksia tulevaisuuteen.²⁶⁹ Tämä menneisyyden kokemusten ja tulevaisuuden odotusten välinen jännite näkyy trustien käsitteen kohdalla Rooseveltin retoriikassa siten, että trustit ovat toiminnallaan osoittautuneet yhteiskunnan kannalta välttämättömiksi ja tulevat edelleen olemaan kansakunnan menestymisen kannalta erittäin tärkeitä. Kuitenkin hän näkee myös ongelmia niiden toiminnassa. Ongelmat perustuvat samaan asiaan kuin muutkin ongelmat yhteiskunnassa — yksittäisten toimijoiden huonoon käyttäytymiseen. Trustit sinänsä eivät ole Rooseveltille ongelma, mutta niiden piirissä esiintyvä huono käyttäytyminen on. Yleisen edun laiminlyöminen ja oikeudenmukaisuuden unohtaminen on johtanut siihen, että kaikki trustit eivät ole hänen mielestään kuuliaisista Yhdysvaltojen liittovaltion laeille.

Olellaisinta Rooseveltin retoriikan käsittelyssä trustin käsitteen kannalta on tunnistaa nämä kaksi viimeksi mainittua elementtiä: yleisen edun huomioiminen ja liittovaltion ylivalan tunnustaminen eli lainkuuliaisuus trustien taholta yleisiä oikeusperiaatteita kohtaan. Roosevelt kannatti ehdottomasti vahvaa liittovaltion roolia talouden ja teollisuuden sääntelijänä. Edeltäjiensä turvatessa teollisuuden kehittymisen edellytyksiä liittovaltion maltillisen sääntelypolitiikan kautta Roosevelt sen sijaan näki liittovaltion tehtävänä olevan nimenomaan voimakkaan keskushallinnon ylläpitäminen. Tämä tarkoitti hänen mukaansa hallituksen vahvaa roolia teollisuuden kehittymisen sääntelijänä. Roosevelt ja progressivistiset intellektuellit, kuten Herbert Croly, vaativat Alexander Hamiltonin esittämän vahvan liitto-

---

²⁶⁹ Koselleck 2004, 81—82.

valtion kehittämistä tavalla, joka lisäsi Thomas Jeffersonin asettamaa tavoitetta kansanvallan toteutumisesta.²⁷⁰ Rooseveltin mukaan *hamiltonilainen* vahva liittovaltio turvaa yleisen edun paremmin kuin laajempia yksilönvapauksia ajava *jeffersonilainen* valtiomalli.²⁷¹

Edmund Morris kirjoittaa Rooseveltin biografiassaan osuvasti tämän mielipiteestä koskien liittovaltion ja suuryhtiöiden suhteita. ”Morgan saattoi olla herra United States Steelessä, mutta hän oli herra Yhdysvaltojen liittovaltion hallituksessa — epäilemättä kaikista suurimmassa yhteenliittymässä.”²⁷² Rooseveltin retoriikassa on selkeästi näkyvissä sama kuin Morrisin tekstissä. Roosevelt ei antanut suurten teollisuusyhtymien pompottaa liittovaltiota, vaan presidenttinä hän koki tehtäväkseen turvata koko kansakunnan etuja. Tämä taas tarkoitti usein yhteenottoja trustien ja suurten teollisuusjohtajien, kuten Morganin kanssa.

Vuonna 1904 Roosevelt toteaa viestissään kongressille jyrkän kantansa rautateillä vallinneesta käytännöstä maksaa ostohyvityksiä suurille tavaranylähettäjäille, mikä tarkoitti heikompaa kilpailuasemaa alan pienille yrittäjille.²⁷³ ”Ennen kaikkea muuta meidän on ponnistettava pitääksemme kaupankäynnin valtatie avoimena kaikille tasapuolisilla ehdoilla, ja tähän päästäksemme on välttämätöntä täydellisesti lopettaa kaikki ostohyvitykset. Oli syy tavaranylähettäjässä tai rautateissä, sillä ei ole väliä. Ostohyvitykset täytyy lopettaa.”²⁷⁴ Tasapuolisten kaupankäynnin mahdollisuuksien turvaaminen oli Rooseveltin retoriikan valossaan yksi liike-elämän kehittämisen olennaisimmista osista. Parhaana keinona turvata tasapuoliset mahdollisuudet Roosevelt pitää liittovaltion valvontavallan lisäämistä. ”Mielestäni tärkein lainsäädännöllinen toimi, joka tarvitaan yhtiöiden sääntelyn kannalta, on antaa Interstate Commerce Commissionille valta uudelleen arvioida hintoja ja säännöksiä, ja että

---

²⁷⁰ Cohen 2002, 242. Hamiltonia pidetään vahvan liittovaltion puolustajana ja Thomas Jeffersonia osavaltioiden vapauden ja kansanvallan puolustajana. Roosevelt toteutti politiikassaan Hamiltonin määrittämiä keinoja rakentaessaan amerikkalaiseen yhteiskuntaan vahvaa liittovaltiota, mutta pyrki Jeffersonin asettamiin tavoitteisiin, joiden mukaan todellinen valta kuuluu kansalle.

²⁷¹ Chace 2004, 58—59.

²⁷² Morris 2001, 30.

²⁷³ Roy 1997, 112—113.

²⁷⁴ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 133.

uudelleen arvioidut hinnat tulisivat voimaan heti ja niiden tulisi olla voimassa, ellei tai kunnes valitusoikeus kumoa niitä.”²⁷⁵ Rautateiden valvonnassa ICC:n oikeuksia tuli lain-säädännön muutosten avulla lisätä.

Rooseveltin argumentissa tulee kuitenkin samalla ilmi yksi ICC:n heikkouksista, nimittäin valitusoikeudet, joissa sen päätöksiä usein kumottiin suuryhtiöiden lakimiesten etsimien porsaanreikien avulla. Suuryhtiöt muuttivat toimintatapojaan olennaisesti 1800-luvun lopulla kehittämällä organisaatioitaan erityisesti insinöörien pragmaattisten suunnitelmien pohjalta, jotka eivät perustuneet enää luuloon ja oletusarvoihin, vaan tieteellisiin matemaattisiin analyysihin. Lisäksi 1900-luvun alussa yhtiöihin alkoi marssia yliopiston käyneitä lakimiehiä, jotka talous- ja oikeustieteellisen tietämyksensä kautta toivat oman merkittävän lisänsä yhtiöiden liiketoiminnan suunnitteluun. Suurimmassa osassa yhtiöitä päätösvalta säilyi kuitenkin vielä pitkään miehillä, jotka olivat ansainneet omaisuutensa ilman modernia yliopistokoulutusta. Olennaista yhtiöiden kehityksessä oli kuitenkin se, että nämä miehet olivat kannustamassa modernien yliopistojen kehittämistä, mikä vaikutti ja tuli vuosisadan edetessä vaikuttamaan yhä enemmän yhtiöiden johtamiseen.²⁷⁶

Roosevelt jatkoi trustien valvontaan liittyvän retoriikan viljelemistä tasaisesti läpi presidenttikautensa. Vuonna 1905 puhuessaan Denverissä hän tuo asian esille vaatien kuria erityisesti rautateiden hinnoitteluun. Hän vaatii edelleen liittovaltion elimille lisää valtaa puuttua asiaan. ”Puhun politiikasta, jonka mukaisesti Interstate Commerce Commissionin valtaa tulee lisätä myöntämällä sille oikeus määrätä hintoja ja katsoa, että määrätty hinnat toteutuvat välittömästi.”²⁷⁷ Roosevelt osoittaa kuitenkin arvostavansa rautatieyhtiöitä ja teollisuutta luoneiden työtä muistuttamalla, että lait koskevat yhtä lailla vauraita kuin rikkaitakin. ”Teidän täytyy yhtä mustasukkaisesti huolehtia, että rautateitä kohdellaan oikeudenmukaisesti kuin myös huolehtia, että niiden toiminta on yhtä lailla oikeudenmukaista. Meillä ei ole tässä maassa yhtään enempää varaa rohkaista tunteita, jotka tekisivät vääryyttä miehel-

---

²⁷⁵ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 134—135.

²⁷⁶ Nye 1993, 171.

²⁷⁷ At the banquet of the Chamber of Commerce and Board of Trade, Denver, Colo., 9.5.1905, PASP III 354.

le, jolla on omaisuutta, kuin alistua epäoikeudenmukaisen kohtelun alaisuuteen varallisuutta omaavan miehen taholta.”²⁷⁸

Puhuessaan seuraavana päivänä Chicagossa hän tuo esiin vaatimuksensa trustien valvonnan tehostamisesta maan keskushallinnon valtaa lisäämällä. ”Henkilökohtaisesti uskon, että liittovaltion hallituksen tulee lisätä yhtiöiden valvontaa. On parempi, että valvontaa lisätään asteittain kuin että se toteutettaisiin kerralla. Mutta tulee olla, ja minä uskon, että tuleekin olemaan keskeytyksetöntä etenemistä kohti sellaista kansallista politiikkaa.”²⁷⁹ Roosevelt oli ehdottomasti vahvan liittovaltion harjoittaman sääntelyn ja valvonnan kannalla, mitä tuli trustien toimintaan. Tästä huolimatta hän yhtä ehdottomasti vastusti liittovaltion rooliin laajentamista sellaiseen teollisuuteen ja tuotteiden valmistamiseen, joita voidaan yksityisellä puolella menestyksekkäästi harjoittaa. ”En usko, että hallituksen tulisi omistaa mitään, mikä voidaan sovinnaisuuden rajoissa jättää yksityisiin käsiin. Ja erityisesti vastustan voimakkaasti sitä, että hallituksen tulisi omistaa rautatiet.”²⁸⁰ Roosevelt vastustaa ehdottomasti rautateiden osittaistakaan siirtämistä liittovaltion omistukseen. Hänen mukaansa rautateiden tehokas toiminta on parhaiten turvattu yksityisessä omistuksessa hallituksen valvonnan alaisuudessa.²⁸¹

Vuoden 1905 viestissään kongressille Roosevelt tuo esiin uskonsa sekä järjestäytyneeseen työvoimaan että järjestäytyneisiin pääomiin. Hänen mukaansa 1900-luvun alussa eletään aikaa, jolloin yhteenliittymät molempien osapuolten taholta ovat välttämättömiä yleisen edun toteutumisen kannalta. ”Yhtiöt ovat tulleet jäädäkseen samoin kuin ammattiliitto on tullut jäädäkseen. Molemmat voivat tehdä ja ovat tehneet paljon hyvää. Molemmat ovat hyväksyttäviä niin kauan kuin ne tekevät hyvää. Mutta kumpaakin tulee rangaista, mikäli ne toimivat lain ja oikeudenmukaisuuden vastaisesti.”²⁸² Roosevelt oli ensimmäisenä presi-

---

²⁷⁸ At the banquet of the Chamber of Commerce and Board of Trade, Denver, Colo., 9.5.1905, PASP III 355.

²⁷⁹ At the Banquet of the Iroquois Club, Chicago, Ill., 10.5.1905, PASP IV 370.

²⁸⁰ At Raleigh, N. C., 19.10.1905, PASP IV 473.

²⁸¹ Morris 2001, 434.

²⁸² Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 563.

denttinä konkreettisesti osoittanut ymmärtävänsä työväestön järjestäytymispyrkimyksiä jo vuonna 1902 pakottaessaan Pennsylvanian hiilikaihoslakon aikana työnantajien edustajat neuvottelemaan työntekijöiden järjestön kanssa työehdoista, joilla lakko saatiin usean kuu- kauden keston jälkeen lopetettua. Roosevelt oli uhannut lähettää Pennsylvanian kaivosalu- eelle liittovaltion sotilaita jatkamaan kaivostoimintaa, elleivät työnantajat pääse asiassa so- puun työntekijöiden kanssa.²⁸³

Vuoden 1905 viestissä kongressille Roosevelt esittää lainsäädäntöä, joka uudistaisi elintar- vikkeita ja lääkkeitä koskevia lakeja. Upton Sinclairin julkaisema kirja, joka käsitteli erityi- sesti lihateollisuudessa vallitsevia väärinkäytöksiä, toi esille fyysistä pahoinvointia aiheut- tavalla tavalla olosuhteita, jotka olivat vallitsevina lihajalosteteollisuudessa. Sinclairin kir- jan aiheuttaman kohun seurauksena julkisessa keskustelussa vaadittiin lainsäädännön kehiti- tämistä asioiden parantamiseksi.²⁸⁴ Roosevelt puuttuu vuoden 1905 viestissä juuri samoihin epäkohtiin, jotka Sinclair tuo kirjassaan esille. ”Suositan lain säätämistä osavaltioiden väli- sen kaupankäynnin valvontaan huonolaatuisten ja pilaantuneiden ruokien, juomien ja lääk- keiden osalle. Sellainen laki suojaisi laillisesti toimivia tuottajia ja kauppiaita sekä turvaisi kuluttavan yleisön terveyden ja hyvinvoinnin.”²⁸⁵ Roosevelt ottaa kantaa nimenomaan lail- lisesti, ja konkreettisella tasollakin puhtaasti, toimivien tuottajien ja kauppiaiden sekä ku- luttajien terveyden puolesta.

Vuoden 1906 keväällä kongressille lähettämässään viestissä Roosevelt tuo esille öljyteolli- suudessa vaikuttaneen trustin, the Standard Oil Companyn, saaneen merkittäviä hyötyjä neuvottelemalla itselleen laittomia hinnanalennuksia rautatiekuljetuksiin. ”Raportti osoittaa Standard Oil Companyn hyötyneen suunnattomasti lähes tähän päivään saakka salassa py- syneiden hinnoitteluiden nojalla. Useat näistä neuvotelluista hinnoista olivat selkeästi lait- tomia. Hyöty on ollut ainakin kolmenneljännesmiljoonan luokkaa. — — lopputulokseen sisältyy huomattavasti suurempien voittojen hankkiminen yleisen hyvän kustannuksel-

---

²⁸³ Morris 2001, 164—169.

²⁸⁴ Morris 2001, 435—436.

²⁸⁵ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty- Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 637.

la.”²⁸⁶ Rooseveltin mukaan liittovaltion tulee puuttua yleisen edun nimissä rautateillä valitsevaan käytäntöön ostohyvitysten maksamisesta. Hänen viestinsä kongressille toukokuun alussa vuonna 1906 oli tarkoitettu vauhdittamaan valmistelussa olevan *the Hepburn Actin* läpimenoa. Lain tarkoituksena oli tehostaa rautateiden valvontaa koskevaa lainsäädäntöä.²⁸⁷

Rooseveltin mukaan trustien neuvottelemat alennukset rautatiekuljetuksissa oli tarkoitettu ainoastaan lisäämään suoraan yhtiöiden voittoja, eikä niistä saatuja hyötyjä siirtynyt kuluttajille missään vaiheessa. ”Hallituksella tulisi olla valta agenttiensa välityksellä tutkia rautateiden toimintaa. Interstate Commerce Commissionin alaisuudessa toimivien tarkastajien tulisi voida huolellisesti tutkia rautateiden toimintaa, kuten pankkeja tarkastavat nykyisin tutkivat pankkien toimintaa.”²⁸⁸ Rautateiden valvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen läpäisi kongressin käsittelyn keväällä 1906. Uuden *the Dolliver-Hepburn Actin* avulla rautateiden valvonta tehostui huomattavasti.²⁸⁹ Liittovaltio asetti Standard Oilin syytteeseen ilmenneiden väärinkäytösten vuoksi, koska Roosevelt vaati trusteja koskevan lainsäädännön vahvistamista paitsi retoriikassaan, niin myös käytännön tasolla.²⁹⁰

Kesäkuun alussa vuonna 1906 kongressille lähettämässään viestissä Roosevelt ottaa kantaa kongressin valmistelemaan lainsäädännön uudistukseen, jolla tähdätään elintarvike- ja lääketeollisuuden olosuhteiden parantamiseen sekä liittovaltion harjoittaman valvonnan lisäämiseen. Hän tuo esille lihateollisuuden olosuhteita tutkineen raportin tuloksia ja vaatii niiden perusteella kongressia tarvittaviin toimiin. ”Olosuhteet, jotka tässä lyhyessä tarkastuksessa tulivat julki osoittavat Chicagon karjapihojen olevan kuvottavassa kunnossa. On välttämättömän tarpeellista terveyden ja säädylisyyden vuoksi, että niitä tulisi radikaalisti muuttaa. Nykyisin voimassaolevien lakien kautta on mahdotonta turvata tyydyttäviä tuloksia.”²⁹¹ Roosevelt painostaa lainsäätäjiä tekemään kaikkensa, jotta lainsäätäminen tuottaisi

---

²⁸⁶ Message of the President sent to Congress, 4.5.1906, TRP II 379.

²⁸⁷ Morris 2001, 444—445.

²⁸⁸ Message of the President sent to Congress, 4.5.1906, TRP II 383.

²⁸⁹ Dalton 2004, 294—295.

²⁹⁰ Mowry 1960, 28.

²⁹¹ Message of the President sent to Congress, 4.6.1906, TRP II 386.

toivotun tuloksen: ”Tarvitaan laki, joka mahdollistaa keskushallituksen tutkijoiden tarkastukset ja valvonnan lihatuotteiden valmistusprosessissa elävästä karjasta tölkkiin saakka.”²⁹² Roosevelt vaatii koko tuotantoprosessin valvontaa, jotta kuluttajien hyvinvointi pysytään kunnolla takaamaan. Roosevelt sai tahtonsa läpi kongressin hyväksyessä *the Pure Food and Drug Actin* kesällä 1906.²⁹³

Syksyllä 1906 Roosevelt vaatii liittovaltiolle entistä suurempia valtuuksia harjoittaa trustien valvontaa. Hänen mukaansa trusteja on valvottava sen vuoksi, että ne ovat herkästi taipuvaisia toimintaan, joka ei ole yleisen edun mukaista. ”On olemassa kaikki tarvittavat syyt sille, että hallituksen tulee harjoittaa yhä enemmän sääntelyä ja valvontaa koskien liike-elämässä käytettäviä suuria omaisuuksia. Varmistaaksemme suurten yhtiöiden, suurten omaisuuksien, joita yleisesti liike-elämässä käytetään, hyödyttävän eikä olevan tavallisen kansan ja yleisen edun vastaisessa käytössä.”²⁹⁴ Rooseveltin mukaan trustien toiminta on osoittanut valvonnan tarpeelliseksi. Hän toteaaakin haluavansa kohdella kaikkia osapuolia mahdollisimman tasapuolisesti, niin trusteja kuin tavallisia kansalaisia. ”Reilu oppi on kohdella jokaista miestä reilusti, ja jopa vielä vähän sitäkin reilummin.”²⁹⁵ Tämä tarkoittaa Rooseveltin mukaan sitä, että väärinkäytöksiin tulee aina puuttua, syyllistyi niihin sitten yksityinen kansalainen tai suuryhtiö.

Roosevelt puhuu Nashvillessä Tennesseeen osavaltiossa syksyllä 1907 nousussa olevan progressivistisen liikkeen tavoitteista yhteiskunnassa. Hän tuo painokkaasti esille kuuluvansa liikkeeseen ja uskovansa täydestä sydäimestään tavoitteisiin, joita liike on asettanut.

”Ei ole ollut olemassa liikettä, jota voidaan paremmin kuvata konservatiiviseksi, käyttämällä sanaa sen todellisessa merkityksessä, kuin liike, jonka olemme nähneet kehittyvän viimeisten neljän tai viiden vuoden aikana. Liike, joka julkisen edun nimissä haluaa edistää modernille teollisuudelle niin tärkeiksi muodostuneiden val-

---

²⁹² Message of the President sent to Congress, 4.6.1906, TRP II 388.

²⁹³ Dalton 2004, 298.

²⁹⁴ From an Address Delivered in York, Pennsylvania, 4.10.1906, TRP II 424—425.

²⁹⁵ From an Address Delivered in York, Pennsylvania, 4.10.1906, TRP II 425.

tavien omaisuuksien, joko yksittäisten tai yhteenliittymien, säädyllistä valvontaa ja sääntelyä. Niiden kasaantumista ja toimia liike-elämässä valvottaessa ja sääntelyä harjoitettaessa tulee varmistaa, ettei pienemmälle miehelle aiheuteta vahinkoa, oli hän sitten kilpailija, palkkatyöntekijä tai sijoittaja. Toisin sanoen, hyvät herrat, liikemme tähtää puhtaasti ja yksinomaan toteuttamaan kymmenen käskyn ja kultaisen säännön periaatteita sekä taloudessa että poliittisessa elämässä yhteiskunnassamme.”²⁹⁶

Roosevelt osoittaa halunsa säännellä ja valvoa trustien toimintaa tavalla, joka turvaa pienempien kilpailijoiden ja työväestön edut. Hän puolustaa vakaasti progressivististen ihanteiden mukaisesti yleisen hyvän toteutumista trustien saamien epäoikeudenmukaisien etujen kustannuksella. Lisäksi on huomattava, että hän tuo suoraan esille uskontoon ja vakaumukseen liittyviä argumentteja puolustaessaan trustien valvonnan oikeutusta. Rooseveltille on tyypillistä asettaa moraalisia seikkoja myös trusteihin liittyvien kysymysten arvioimisen perustaksi. Tämä piirre on yksi keskeisimmistä asioista, jotka määrittävät trustien käsitettä hänen presidenttikautensa aikaisessa retoriikassa. Hyvät ja oikeudenmukaisesti toimivat trustit tuovat vaurautta koko kansakunnalle, kun taas pahat aiheuttavat ahneella ja itsekkäällä toiminnallaan vahinkoa yhteiskunnalle.

Presidenttikautensa jälkeen Roosevelt tuo esille trusteihin liittyviä mielipiteitään Osawatomiessa Kansasissa elokuussa 1910 pitämässään puheessa. Hänen suhtautumistapansa trusteihin, ja yleisesti suuriin pääomiin, on tiukentunut. Roosevelt esittää Osawatomiessa kantansa pääomien ja työväestön suhteesta tavalla, joka poikkeaa täysin republikaanisen puolueen perinteisestä linjasta. Hän siteeraa Abraham Lincolnia ja osoittaa jo tämän olleen samaa mieltä kuin hän on pääomien ja työväestön välisestä suhteesta:

”Osa velastamme hänelle johtuu siitä, että hän ennusti nykyisen taistelumme ja osoitti samalla tie ulos siitä. Hän sanoi— —’Työvoima on etusijalla ja se on pääomasta itsenäinen. Pääoma on vain työvoiman hedelmä ja sitä ei olisi koskaan voi-

---

²⁹⁶ From an Address delivered at Nashville, Tennessee, 22.10.1907, TRP II 647.

nut syntyä, ellei työvoimaa olisi ollut olemassa aiemmin. Työvoima on ylempiarvoista kuin pääoma ja ansaitsee paljon suuremman huomion.’ Mikäli tuo lainaus olisi minulta, niin tulisi minua jopa vielä voimakkaammin arvostella kommunistiseksi agitaattoriksi kuin minua muuten arvostellaan. Se on Lincolnin. Minä vain lainaan sitä ja se edustaa yhtä puolta, jonka kapitalistien tulisi kuulla. Nyt kuulכון työssä käyvä mies oman puolensa. ’Pääomalla on omat oikeutensa, joita tulee puolustaa, kuten mitä tahansa oikeuksia...Eikä tämän tulisi johtaa sotaan omistajien omaisuutta vastaan. Omaisuus on työvoiman hedelmä. ...Omaisuus on tavoittelun arvoista ja positiivista hyvää maailmassa.’”²⁹⁷

Rooseveltin mukaan Lincoln osoitti näillä lainatuilla sanoillaan asenteensa, joka kaikkien amerikkalaisten tulisi omaksua työvoiman, pääomien, omaisuuden ja ihmisoikeuksien suhteen. Roosevelt tuo esille Lincoln-lainauksen myötä asettavansa työvoiman selkeästi tärkeämmälle sijalle kuin pääoman, jota edustavat ennen kaikkea trustit ja rikkaat liikemiehet. Republikaaninen puolue edusti perinteisesti pääomien etuja ja siihen nähden Rooseveltin näkemys on todella poikkeuksellinen. Toki hänkin tunnustaa pääomien oikeudet ja niiden tarpeellisuuden, mutta epäselväksi ei jää se, että Roosevelt on suuryhtiöiden ja pääomien liiallista valtaa vastaan.

Roosevelt painottaa Osawatomien puheessa lisäksi sitä, että politiikan tarkoituksena on palvella erityisesti kansaa. Hänen mukaansa on erityisen vahingollista antaa tiettyjen erityisoikeuksilla varustettujen ryhmien vaikuttaa politiikan linjauksiin. ”Meidän täytyy ajaa erityisoikeudet ulos politiikan tekemisestä.”²⁹⁸ Hänen mukaansa erityisesti liike-elämän eturyhmät saavat usein liikaa valtaa poliitikkojen piirissä. Silti Roosevelt vastustaa jyrkästi väkivaltaisia toimia eturyhmiä vastaan. Hänen mukaansa eturyhmittymilläkin on omat oikeutensa, kuten kaikilla muilla. Tärkeää hänen mielestään on se, ettei etuoikeuksien valta ulotu poliittisen päätöksentekoon. ”Perustuslaki takaa omaisuuden turvan ja meidän tulee huolehtia, että tämä lupaus säilyy voimassa. Mutta perustuslaki ei anna äänioikeutta yhdel-

---

²⁹⁷ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 801—802.

²⁹⁸ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 804.

lekään yhtiölle. Omaisuuden todellinen ystävä, todellinen konservatiivi, on sellainen, joka vaatii omaisuuden pysyvän palvelijana eikä yhteisenhyvän herrana.”²⁹⁹

Rooseveltin mielestä lainsäädäntöä tulee kehittää suuntaan, joka takaa, ettei suuryhtiöiden varoja käytetä poliittisten päämäärien saavuttamiseen. ”Ei voida harjoittaa tehokasta yhtiöiden valvontaa samalla, kun niiden poliittinen vaikutusvalta säilyy.”³⁰⁰ Yhtiöt ajavat hänen mukaansa omien etujensa mukaisen politiikan toteuttamista, mikä on hyvin usein ristiriidassa yleisen edun kanssa. Roosevelt haluaa edelleen tehostaa myös yhtiöiden toimintaa ja valvontaa koskevaa lainsäädäntöä. ”On tullut erittäin kirkkaasti esille, että hallituksen tulee säännellä pääomien liikkeitä. Eikä vain julkisten yhtiöiden, vaan mukaan lukien erityisesti rautateiden, mutta myös kaikkien sellaisten yhtiöiden, jotka harjoittavat osavaltioiden välistä kaupankäyntiä.”³⁰¹ Rooseveltin argumentti osoittaa rautateiden ja osavaltioiden välistä kaupankäyntiä harjoittavien yhtiöiden olevan edelleen kohteet, joita tulee erityisen huolellisesti valvoa ja säännellä.

Roosevelt osoittaa kuitenkin säilyttäneensä aikaisemman linjansa suuryhtiöiden olemassaolon suhteen. ”Teollisuuden yhteenliittymät ovat tulosta välttämättömistä taloudellisuuden laeista, joita ei voi kumota poliittisen lainsäädännön kautta.” Suuryhtiöt ovat osa modernia talouselämää ja niiden olemassaolo tulee hyväksyä. Rooseveltin mukaan suuryhtiöiden olemassaolon välttämättömyys tarkoittaa vastaavasti valvonnan välttämättömyyttä. Tie ulos nojaa, ei yrityksiin kieltää yhteenliittymät, vaan niiden täydelliseen sääntelyyn yleisen hyvinvoinnin etujen vuoksi.”³⁰² Hänen mukaansa erityisesti liittovaltion valvontaelinten tulee saada enemmän valtaa, jotta suuryhtiöiden tehokas valvonta olisi mahdollista. Tämän vuoksi lainsäädäntöä tulee hänen mielestään kehittää, jotta liittovaltion ja osavaltioiden lait saataisiin toimimaan paremmin, ja jotta välttyttäisiin kahden eri asteen lainsäädäntöjen ristiriitatilanteilta, joissa lainrikkajat pääsevät hyötymään porsaanreikien kautta epäoikeudenmukaisella tavalla. ”On onnetonta, kun kansalliset lainsäätäjät epäonnistuvat velvollisuu-

---

²⁹⁹ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 804.

³⁰⁰ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 804.

³⁰¹ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 804—805.

³⁰² Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 805.

nessaan saada aikaiseksi koko maan kattavaa parannuskeinoa, niin että kansallisella tasolla ainoaksi aktiiviseksi voimaksi jää tuomiovalta, jonka vaikutus jää negatiiviseksi sen estäessä osavaltioita toteuttamasta niiden etujen mukaisia uudistuksia.”³⁰³ Kansallisen hallituksen on oltava taho, joka turvaa kaikkien amerikkalaisten hyvinvoinnin ja sen vuoksi Roosevelt edellyttää lainsäädännön kehittämistä.

Osawatomiessa Roosevelt korostaa vielä vahvan hallituksen merkitystä kansalaisten hyvinvoinnin turvaamisessa ja rahan vallan vähentämisessä, jonka edustajiin myös trustit epäilemättä hänen mukaansa kuuluvat. Roosevelt tuo esille uuden nationalismin (*New Nationalism*) käsitteen, jonka mukaisella politiikalla hänen mukaansa saavutetaan parhaat edellytykset kaikkien amerikkalaisten menestymiselle. ”Uusi nationalismi asettaa kansalliset tarpeet alueellisten ja henkilökohtaisten tarpeiden edelle. Se on kärsimätön olemassa olevan sekaannuksen vuoksi, joka on seurausta alueellisten lainsäätäjien yrityksistä kohdella kansallisia asioita paikallisina. Se on vielä kärsimättömämpi kyvyttömyyden suhteen, joka aiheutuu hallitusvallan ylijakautumisesta. Kyvyttömyys, joka mahdollistaa alueellisen itsekkyyden tai lainopillisen kieroilun, jonka juuret ovat rikkaissa eturyhmissä, ja jonka tavoitteena on lamaannuttaa kansallisen tason toiminta. Tämä uusi nationalismi pitää toimeenpanovaltaa yleisen hyvän palvelijana.”³⁰⁴

Rooseveltin mukaan uuden nationalismin mukainen politiikka huomioi riittäväällä tavalla teollisuuden ja liike-elämän kehittymismahdollisuuksia, mutta korostaa, että sen ensisijaisena tehtävänä on tavallisten kansalaisten menestymisen turvaamisessa. ”Uskon, että hallituksen tulee turvata yhtä lailla omaisuutta kuin ihmisten hyvinvointia. Tavallisesti, ja pitkässä juoksussa, tavoitteet ovat samanlaiset. Mutta koska tahansa valintoja joudutaankaan tekemään, niin minä olen ihmisten puolella, en omaisuuden.”³⁰⁵ Hän esittää asettuvansa painokkaasti ihmisten puolelle ristiriitatilanteissa varallisuuden kanssa. Hän kuitenkin tunnistaa varallisuudella olevan merkitystä yhteiskunnallisista asioista päätettäessä. ”Mikäli

---

³⁰³ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 811.

³⁰⁴ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 812.

³⁰⁵ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 812.

poliittiset instituutiomme olisivat täydellisiä, ne estäisivät rahan vallan asioissamme.”³⁰⁶ Hän toivoo maan poliittisen järjestelmän kehittyvän kokonaisuudessaan tavalla, joka vähentää varallisuuden merkitystä poliittisessa päätöksenteossa. Rooseveltin uusi nationalismi tähtää kansakunnan menestymiseen, mutta tavalla, joka vähentää trustien vaikutusvaltaa yhteiskunnassa.

Vuoden 1912 presidentinvaalikampanjan aikana Roosevelt tuo trustien käsitteen esille useaan kertaan. Progressivistisen puolueen puoluekokouksessa Roosevelt tuomitsi trustien etuoikeudet ja epäoikeudenmukaisen markkinatilantenteen, jonka vuoksi pienyritykset olivat erittäin tukalassa asemassa.³⁰⁷ Puhuessaan syksyllä 1912 Milwaukeeessa hän muistuttaa aloittaneensa presidenttinä toiminnan trustien väärinkäytösten paljastamiseksi: ”Kun otin viran vastaan antitrustilainsäädäntö oli kuin kuollut kirjain ja osavaltioiden välistä kaupankäyntiä koskevat lait toimivat huonosti. Minun täytyi uudistaa molempia koskeva lainsäädäntö. — — Tein sen aikana, jolloin se oli vaikeaa.”³⁰⁸ Roosevelt pyrkii retoriikallaan osoittamaan trustien vastaisen toimintansa tehokkuutta sekä muistuttamaan amerikkalaisia maineestaan trustien murtajana. Hänen roolinsa suuryhtiöiden vaikutusvallan kaventamisessa olikin ollut erittäin merkittävä aikana, jolloin oli totuttu siihen, että johtavat poliitikot kuuntelivat herkeämättä teollisuuden tarpeita.³⁰⁹

Milwaukeeessa Roosevelt korostaa olevansa edelleen tosissaan kamppailemassa trusteja vastaan. Hän toteaa progressivistisen puolueen kannattavan uuden komission perustamista tutkimaan ja sääntelemään osavaltioiden välistä kaupankäyntiä. ”Ehdotamme, että hajotamme monopolit. Ehdotamme, että lakiin lisätään tiettyjä edellytyksiä, joita kaupankäyntiä sääntelevä komissio valvoo. Komission tulee varmistaa, että trustit täyttävät asetetut edellytykset.”³¹⁰ Rooseveltin keinot suuryhtiöiden väärinkäytösten estämiseksi ovat hänen retorii-

---

³⁰⁶ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 812

³⁰⁷ Chace 2004, 167.

³⁰⁸ From an Address Delivered at Milwaukee, Wis., 14.10.1912, TRP III 757.

³⁰⁹ O’Toole 2005, 27.

³¹⁰ From an Address Delivered at Milwaukee, Wis., 14.10.1912, TRP III 757—758.

kassaan vuonna 1912 samanlaisia kuin ne olivat olleet jo hänen presidenttikausiensa aikana. Hän haluaa edelleen liittovaltiolle lisää valtaa suhteessa suuryhtiöihin.

Vuoden 1912 presidentinvaalikampanjan aikana vaatimukset trustien kuriinpalauttamiseksi ovat terävämpiä kuin aikaisemmin. Koselleckin luoman teorian mukaan käsitteissä näkyy ilmaisijansa ymmärrys omasta asemastaan ympäröivässä kontekstissa.³¹¹ Presidenttikausien aikana Roosevelt ei voinut arvostella tai estää trustien toimintaa lainsäädännön kautta niin tehokkaasti kuin olisi halunnut, koska kohtasi kongressissa konservatiivisten republikaanien tiukan vastustuksen.³¹² Presidenttikausiensa jälkeen ja erityisesti sen jälkeen, kun hän oli eronnut republikaanisesta puolueesta kesällä 1912 ja perustanut uuden progressivistisen puolueen hän saattoi vapaasti ilmaista mielipiteitään trusteista. Kaikki trustit eivät Rooseveltin mukaan kuitenkaan ole pahoja. Tärkeintä on valvoa, että ne noudattavat liittovaltion lakeja eivätkä vaaranna kansakunnan yleistä hyvinvointia.

Rooseveltin retoriikassa trustien käsitettä hallitsee ennen kaikkea pyrkimys kontrolloida niiden toimintaa siten, että ne tuottavat hyötyä koko kansakunnalle. Roosevelt ei kuitenkaan suoranaisesti vastusta trusteja, vaan tuo useaan otteeseen esille niiden olevan välttämätön osa modernin yhteiskunnan toimintaa. Hänen mukaansa trustien suhteen on toimittava täsmälleen samalla tavalla kuin muiden yhteiskunnan osien kanssa: väärintekijöitä tulee rangaista ja hyvien menestystä on tuettava. Roosevelt on ehdottomasti trustien väärinkäytöksiä vastaan, mutta haluaa silti turvata teollisuuden menestymisen liittovaltion harjoittaman oikeudenmukaisen sääntelyn ja valvonnan avulla. Näin hänen mukaansa kansakunta menestyy parhaalla mahdollisella tavalla.

---

³¹¹ Koselleck 2004, 79.

³¹² Mowry 1960, 34.

7. TULLIPOLITIikka — PROTEKTIONISMI VASTAAN VAPAAKAUPPA

7.1 Republikaanit päättäväisesti suojatullien puolella

Tullipolitiikka oli yksi puhutuimmista ja väitellyimmistä aiheista Yhdysvaltojen politiikassa 1890-luvulla. Aihe toimi sisällissodan jälkeen yhtenä suurimmista mielipide-erojen muodostajista maan puoluepolitiikassa. Republikaaninen puolue kannatti korkeita tulleja ja ajoi näin protektionismia eli suojatullipolitiikkaa.³¹³ Republikaanisen puolueen hallitessa sisällissodan jälkeen Yhdysvaltojen kongressin toimintaa senaatin ja edustajienhuoneen sekä presidentinvaalien tulosten kautta olivat heidän valitsemansa tulleja koskevat linjaukset pääsääntöisesti voimassa koko 1800-luvun jälkimmäisen puoliskon.³¹⁴ Puolueen suojatullipolitiikan perusteena pidettiin ulkomaisen kilpailun pitämistä mahdollisimman pienenä, jotta maan oma teollisuus kykeni kasvamaan ja kehittymään mahdollisimman vahvaksi. Tämä tosin tarkoitti useiden tuotteiden kohdalla sitä, että kuluttajahinnat olivat useiden perustuotteiden osalta korkeammalla tasolla kuin ne ilman suojatullipolitiikkaa olisivat olleet. Suojatullipolitiikan hyötynä olivat tietenkin tulleista liittovaltion kirstuun saatavat tulot, joilla voitiin rahoittaa kongressin ajamia hankkeita sekä tasoittaa liittovaltion taloudellista tilannetta.³¹⁵ Selvää kuitenkin oli, että republikaanien tullipolitiikka, kuten sen edustama politiikka kautta linjan, edisti nimenomaan suuryhtiöiden etuja 1800-luvun loppupuolella.³¹⁶

Demokraattinen puolue puolestaan yleisesti ottaen vastusti suojatullipolitiikkaa koko 1800-luvun loppupuoliskon ajan. Useimmat demokraattisen puolueen jäsenet vaativat leikkauksia tulleihin kaikkien tuotteiden osalta, jotta kuluttajahintoja saataisiin ulkomaisen kilpailun avulla alaspäin. Demokraatit olivat selkeästi kannattamassa vapaan kaupankäynnin periaatteita republikaanien suojatulleja vastaa.³¹⁷ 1890-luvulla kongressi korotti tulleja kahden eri

---

³¹³ Irwin 2007, 582.

³¹⁴ Remini 2006, 242.

³¹⁵ Remini 2006, 220.

³¹⁶ Marsden 1990, 106.

³¹⁷ Irwin 2007, 582.

tulliasetuksen avulla. Vuonna 1890 säädettiin *the McKinley Tariff*, joka korotti tulleja lähes puolella sitä aikaisemmin voimassa olleesta tasosta. Tulleja alennettiin tai asetettiin kokonaan vapaan tuonnin piiriin ainoastaan sellaisten tuotteiden osalta, joita ei käytännöllisesti katsoen valmistettu Yhdysvalloissa, kuten esimerkiksi tee ja kahvi. Tulliuudistuksen myötä presidentille annettiin mahdollisuus vastavuoroisten ja kahdenvälisen tullisopimusten solmimiseen, mikä oli täysin uutta Yhdysvaltojen talouspolitiikassa.³¹⁸

Vuoden 1896 presidentinvaalien jälkeen, jolloin republikaanien William McKinley oli voittanut demokraattien William Jennings Bryanin, tulleja korotettiin edelleen vuoden 1890 tasosta. *The Dingley Tariff*, joka säädettiin vuonna 1897, korotti Yhdysvaltojen tuontitullien tason korkeimmalle tasolle maan historiassa. The Dingley Tariff säilyi maan tullien määrittäjänä kahdentoista vuoden ajan eli sen mukaiset korkeat suojatullit olivat voimassa läpi Theodore Rooseveltin presidenttikausien.³¹⁹

7.2 Tullien käsite Rooseveltin retoriikassa

Roosevelt otti kantaa tullipolitiikkaan heti ensimmäisessä viestissään kongressille joulukuussa 1901. Hän toi esille the McKinley Tariff -tullilain tuoman edellytyksen vastavuoroisista kauppaja- ja tullisopimuksista. Hänen mielestään ne olivat hyödyllisiä, mutta niiden käyttämisessä tuli olla hyvin varovainen. Ennen kaikkea kahdenvälisistä ja vastavuoroisista sopimuksista puhuttaessa tuli hänen mukaansa muistaa Yhdysvaltojen tullipolitiikan peruseriaate suojatulleista kansakunnan varallisuuden takaajana. ”Vastavuoroisten sopimusten tulee olla suojatullien apuvälineenä. Ensisijaisena tehtävänä on katsoa, että suojatullit ovat voimassa kaikilla alueilla, missä niiden kuuluukin toimia, ja että vastavuoroisia sopimuksia tehdään turvallisesti vain siten, etteivät ne tuota vahinkoa kotimaiselle teollisuudellemme.”³²⁰ Republikaanisen puolueen yhdeksi perusopiksi muodostunut periaate suojatulleista oli myös Rooseveltin mielestä tärkeä.

---

³¹⁸ Remini 2006, 252. Tulliuudistus sai nimensä tulevalta presidentiltä William McKinleyltä, joka oli vannoutunut suojatullien kannattaja.

³¹⁹ Remini 2006, 258.

³²⁰ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 551.

Ensimmäisessä viestissään kongressille Roosevelt kuitenkin vihjaa tarpeesta tarkistaa suojatullien tasoa ja alueita sekä tuoteryhmiä, joita ne erityisesti suojaavat. Hänen mukaansa Yhdysvaltojen jatkuvasti kasvavan vientiteollisuuden menestymisen turvaamiseksi suojatullien poistamista tai ainakin alentamista tulisi harkita aloilla, joilla niistä ei saada suurta hyötyä. ”Kaikessa mikä on mitätöntä ja kiusaa aiheuttavaa koskien kaupallisia rajoituksia tulisi välttää.”³²¹ Lisäksi hän toteaa, etteivät kaikki teollisuuden alat Yhdysvalloissa enää edes tarvitse suojatullien antamaa suojaa, koska teollisuus on jo kehittynyt tasolle, jossa se on selkeässä johtoasemassa ulkomaisiin kilpailijoihin nähden. ”Asioiden luonnollinen kehitys vastavuoroisten sopimusten osalta tulee liittymään teollisuuden tuotteisiin, jotka eivät enää tarvitse aiemman kaltaisia suojatulleja turvatakseen perusedellytyksiään, sekä aloilla, joilla olemme käytännöllisesti katsoen edistyneet luonnollisten tai taloudellisten syiden vuoksi uhkaavan kilpailun ulottumattomiin.”³²²

Kriittisesti republikaanisen puolueen suojatullipolitiikkaan suhtautuvat yhdistivät usein jo 1800-luvun lopulla trustien kasvavan vallan ja korkeat tuontitullit toisiinsa. Kriitikoiden mukaan suojatullit paransivat trustien kilpailuasemaa epäreilulla tavalla ja nostivat maataloustuotteiden vientikustannuksia sekä samalla vaikuttivat negatiivisesti nostamalla kuluttajien elinkustannuksia.³²³ Roosevelt esittää kantansa trustien ja suojatullien välisestä suhteesta puheessaan Cincinnatin kaupungissa vuonna 1902. ”Mielestäni tulleihin tehtävillä muutoksilla saavutettaisiin vain vähän haluttuja vaikutuksia trusteihin — — Tulleihin tehtävät muutokset eivät auttaisi pienempiä yrityksiämme tai liiketoimia harjoittavia yksilöitä ja vielä vähemmän ne auttaisivat palkkatyöläisiämme suhteessa alalla toimiviin suuryhtiöihin. Päinvastoin, mikäli ne vaikuttaisivat raskaasti suuryhtiöihin, tulisivat ne vaikuttamaan vielä raskaammin alan pienempiin kilpailijoihin, ja väistämättä lopputulos vaikuttaisi sekä

---

³²¹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 552. Yhdysvaltojen vienti moninkertaistui vuosien 1875—1914 välisenä aikana. Katso esim. Sobel 1999, 238.

³²² Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 553.

³²³ Irwin 2007, 582.

työnantajiin että työntekijöihin.”³²⁴ Rooseveltin mukaan suojatullien poistamisella ei ole vaikutusta trusteihin, mutta huomattavan monia kielteisiä vaikutuksia pienempiin yrittäjiin ja palkansaajiin.

Rooseveltin retoriikassa näkyy tullien käsitteen osalta selkeästi progressivismin periaatteiden mukaisia argumentteja. Tällaisena voi pitää hänen suhtautumistapaansa tullipolitiikan uudistamisen toteutuskeinoin. Uudistuksia tehtäessä on hänen mielestään tärkeää pitää mielessä koko kansan etu, eikä vain palvella tiettyjä erityisryhmiä. ”Tässä maassa meidän tulee käsitellä tulleja sellaisesta taloudellisesta näkökulmasta käsin, että otamme huomioon koko kansakunnan edut, eikä vain jonkin tietyn poliittisen puolueen hetkellisiä tarpeita.”³²⁵ Asiantuntijaryhmät ovat hänen mielestään keino saada luotettavaa ja koko yhteiskunnan kannalta tasapuolisinta tietoa tulliuudistuksen mahdollisista tarpeista. ”Henkilökohtaisesti pidän etusijalla toimia, jotka suoritettaisiin vasta edeltävän tutkimuksen jälkeen, jonka suorittamisen tulisi tehdä korkean luonteen ja kyvykkyyden omaavan asiantuntijaryhmän, joka käsittelee asiaa puhtaasti liike-elämän ja teollisuuden näkökulmasta käsin. Mutta kongressi tietenkin itse päättäisi toimista, joilla asiaa lähdettäisiin kehittämään.”³²⁶ Näin hänen mukaansa tulisi huomioida koko maan taloudelliset näkökulmat suhteessa tulleihin. Progressivistiseen ajattelutapaan sopi hyvin lisääntyvä asiantuntijoiden käyttäminen haettaessa ratkaisuja yhteiskunnallisiin asioihin. Tästä hyvänä osoituksena on liittovaltion hallinnon tieteellisten johtamistapojen lisääminen 1900-luvun alkupuolella.³²⁷

Toisessa viestissään kongressille Roosevelt toteaa maan tullipolitiikan olevan kasvaneen vaurauden perustana. ”Maamme on omaksunut suojatullipolitiikan viisauden. On erittäin ei-toivottavaa, että tämä järjestelmä tulisi tuhota, tai että siihen tehtäisiin väkivaltaisia ja radikaaleja muutoksia. Kokemuksemme menneestä osoittavat suuren vaurauden tulleen maahamme aina suojatullien aikana, ja ettei maamme voi vaurastua, mikäli suojatulleihin

---

³²⁴ At Music Hall, Cincinnati, Ohio, 20.9.1902, PASP I 179—180.

³²⁵ At Logansport, Ind., 23.9.1902, PASP I 191.

³²⁶ At Logansport, Ind., 23.9.1902, PASP I 194.

³²⁷ Cohen 2002, 223.

tehdään epäsäännöllisiä muutoksia lyhyillä aikaväleillä.”³²⁸ Viestissä Roosevelt toteaa jälleen, että näkökulma tullipolitiikkaan ja talouspolitiikkaan yleensäkin tulisi olla sellainen, että palkkatyöläisten ja maanviljelijöiden edut säilyvät aina turvattuina teollisuuden ohella. Näkökulman tulee ottaa huomioon kansakunnan edut kokonaisuutena. Yhtenä hyvänä vaihtoehtona tullipolitiikan uudistamisessa hän pitää vastavuoroisten tullisopimusten lisäämistä vieraiden valtioiden kanssa. ”Tullien uudelleenmäärittelyssä yhtenä ratkaisuna voivat olla vastavuoroisuuteen perustuvat kahdenväliset sopimukset.”³²⁹

Puheessaan Minneapolisissa huhtikuussa 1903 Roosevelt tuo esille sopimuksia, joita Yhdysvallat on tehnyt vastavuoroisiin kauppasopimuksiin liittyen. Roosevelt tuo esille molemminpuolisia hyötyjä, joita Kuuban kanssa solmitusta vastavuoroisesta kauppasopimuksesta saadaan. ”Tämä sopimus hyödyttää molempia osapuolia ja oikeuttaa olemassaolonsa useiden asioiden valossa.” Hänen mukaansa sopimus avaa Kuuballe markkinoita Yhdysvaltoihin ja myös päinvastoin, jolloin sopimus hyödyttää molempia osapuolia. Lisäksi sopimus tuo Kuuban tiiviimpään yhteistyöhön Yhdysvaltojen kanssa, mikä takaa sen taloudelliselle kasvulle hyvät edellytykset.³³⁰ Hänen mukaansa Yhdysvallat on osoittanut huolehtivansa myös Filippiinien kehittymisestä tullien alentamisen kautta. ”Me annoimme heille 25 prosentin alennuksen tulleihin ja olisimme alentaneet tulleja vielä toiset 25 prosenttia, ellei se olisi kohdannut vastustusta — —”.³³¹ Rooseveltin mielestä tulleja olisi siis voitu alentaa vielä enemmän, mutta hanke jäi toteuttamatta kongressissa esiintyneen vastustuksen vuoksi. Samassa puheessa hän tuo esille myös hiiltä koskevan päätöksen asettaa sen tuonti kokonaan vapaaksi tulleista yhden vuoden ajaksi. Vapaan hiilen tuonnin taustalla oli Pennsylvanian hiilikaivosalueella edellisenä vuonna vaikuttanut lakko, jonka sovittelussa Roosevelt

---

³²⁸ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 613—614.

³²⁹ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Second Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 615.

³³⁰ At Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP I 294—295.

³³¹ At Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP I 296.

toteutti vahvan liittovaltion politiikkaa pakottamalla kaivosten omistajat neuvotteluihin työläisten kanssa, jotta asiaan saatiin ratkaisu.³³²

Minneapolisissa puheessa Roosevelt tuo jälleen esille suojatullipolitiikan merkityksen maan vaurastumisen kannalta. ”Nykyinen ilmiömäinen vauraus on saavutettu tulleilla, jotka noudattavat tiettyjä kiinteitä ja ehdottomia periaatteita, joista tärkeimpänä on tunnustetusti päätös suojella amerikkalaisia tuottajia, liikemiehiä, palkkatyöläisiä ja viljelijöitä.”³³³ Lisäksi hän peräänkuuluttaa malttia uudistuksia vaativiin kommentteihin.

”Laajamittaiset ja väkivaltaiset muutokset tulleihin, jotka vaikuttavat ratkaisevasti kaikkiin meihin, jotka koskettavat maataloutta, työvoimaa, tuotantolaitoksia ja kauppaa, tulisivat olemaan tuhoisia ja kohtalokkaita nykyiselle hyvinvoinnille, mikäli lähtökohtana pidetään suojatullien poistamista. Liike-elämällä, joka tarkoittaa koko amerikkalaisen maailman kirjoa, ei ole varaa edes harkita nykyisen järjestelmän hylkäämistä, mikäli se haluaa säilyttää oman hyvinvointinsa.”³³⁴

Roosevelt ei osoita lainkaan innokkuutta luopumiseen republikaanisen puolueen vaalimasta suojatullipolitiikasta. Tarkistuksia hänen mukaansa tiettyihin tulleihin voidaan kuitenkin tehdä, koska talouselämässä tapahtuu jatkuvasti muutoksia, joilta ei voi välttyä. ”Tavoitteena tulisi olla säilyttää suojatullipolitiikka — — ja kuitenkin tarvittaessa missä ja milloin tahansa muuttaa tiettyjä tullimaksuja tai maksutaulukoita yksityiskohtaisen lainsäädännön avulla, mikäli muutosten perusteena on koko kansakunnan etu.”³³⁵

Roosevelt toistaa kesällä 1904 tarpeen pitää mielessä suojatulliperiaate mietittäessä uudistuksia tullien tasoihin. ”Uudelleenarviointia tehtäessä tulee säilyttää eikä tuhota suojaavuuden periaatetta. Maanviljelijälle, kauppiaille, tuottajille tämä on elintärkeää, mutta ehkäpä kukaan muu kuin palkkatyöntekijä ei ole niin kiinnostunut säilyttämään nykyistä taloudel-

---

³³² Roark ym. 2003, 524.

³³³ At Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP I 297.

³³⁴ At Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP I 299.

³³⁵ At Minneapolis, Minn., 4.4.1903, PASP I 299.

lista järjestelmää sekä finanssien että tullien suhteen.”³³⁶ Hänen mukaansa suojatullit ovat lähes välttämättömiä palkansaajien elintason ylläpitämisen kannalta, koska ne suojaavat maan teollisuutta, joka taas on merkittävä työnantaja ja palkansaajien varallisuuden lähde. Samassa puheessa hän korostaa vastavuoroisten tullisopimusten aseman korostumista tulevaisuudessa aloilla, joilla niiden kautta ei aiheudu todellista uhkaa maan omalle teollisuudelle. ”Me uskomme kahdenvälisiin sopimuksiin vieraiden kansojen kanssa, kuten presidentti McKinley painotti viimeisessä puheessaan, jossa hän rohkaisi avaamaan vieraita markkinoita kahdenvälisen sopimusten nojalla aina, kun niitä voidaan tehdä siten, että ne eivät vahingoita amerikkalaista teollisuutta ja työväestöä.”³³⁷

Vuoden 1907 viestissään kongressille Roosevelt esittelee liittovaltion hyvää taloustilannetta. Hänen mukaansa suurin kunnia reilusti ylijäämäisestä taseesta kuuluu onnistuneelle tullipolitiikalle. ”Nykyisen tullilainsäädännön menestyksellisyys on pääosin vastannut erinomaisesta tuloksesta. Kuitenkin kansan piirissä on olemassa selkeä ja kasvava tunne siitä, että aika, jolloin valtion tulojärjestelmään liittyvää lainsäädäntöä on arvioitava uudelleen, lähestyy nopeasti.” Rooseveltin mukaan amerikkalaiset ovat kuitenkin vakaasti omistautuneet suojatullijärjestelmän ylläpitämiseen. Hänen mukaansa toimet, joilla sitä järjestelmää pyrittäisiin kitkemään pois, aiheuttaisivat ainoastaan katastrofin maan teollisuudelle. ”Toisin sanoen emme viisaan harkinnan mukaan voi muuttaa nykyisen tullilainsäädäntömme peruseriaatteita.”³³⁸

Rooseveltin mukaan Yhdysvaltojen valtava talouskasvu melko lyhyen aikavälin sisällä antaa aiheen harkita huolellisesti tullilainsäädännön toimivuutta. Hänen mukaansa tulliuudistusta suunniteltaessa on otettava huomioon se, että tulleihin tulee jättää aina minimitaso, jonka avulla kerätään valtiolle tuloja ja tehdään selkeä ero kotimaisten ja ulkomaisten tuotteiden tuotantokustannusten välille. Hän haluaa nimenomaan korostaa työvoimakustannusten tasoittamista tullien avulla. Rooseveltin mukaan ulkomaisille tuotteille, joiden valmis-

---

³³⁶ Address at Oyster Bay, N. Y., 27.7.1904, PASP III 41.

³³⁷ Address at Oyster Bay, N. Y., 27.7.1904, PASP III 42.

³³⁸ From the Message of the President Read at the Opening of the First Session of the Sixtieth Congress, 3.12.1907, TRP II 670.

tuksessa on käytetty halvempaa työvoimaa kuin Yhdysvalloissa on saatavilla, tulee asettaa tullit, jotka suojelevat amerikkalaista palkkatyöväestöä. ”Palkkatyöntekijän hyvinvointi tulee aina olla amerikkalaisen politiikan kardinaalipiirteenä.”³³⁹

Rooseveltin mukaan suojatullien aiheuttamat hyödyt kohdistuvat ennen kaikkea Yhdysvaltojen työväestöön, jolla tullien ansiosta on työtä ja suhteellisen korkea ansiotaso. Rooseveltin mielestä suojatullipolitiikan tehtävänä on vasta toissijaisesti turvata teollisuuden menestymismahdollisuuksia ulkomaista kilpailua vastaan. Republikaanisen puolueen progressivistien ja useiden demokraattien mielestä suojatullit taas ensisijaisesti nimenomaan suosivat suuria teollisuuden yhteenliittymiä, jotka saivat rauhassa kehittää omaa teollisuuttaan ja lisäksi määritellä tuotteidensa kuluttajahintoja korkealle tasolle. Suuryhtiöiden suosiminen aiheutti progressivistien mukaan vaikeuksia erityisesti pienyrityksille, jotka kilpailivat suuryhtiöitä vastaan sekä kuluttajille korkeampina kulutushyödykkeiden hintoina.³⁴⁰

Roosevelt korostaa, että mahdollisen tulliuudistuksen tavoitteena tulee olla koko kansakunnalle aiheutuva hyöty: ”Harkinnassa tulee ainoastaan varmistaa, että uudistuksen summa koituu yleisen hyvän kasvamiseksi.”³⁴¹ Lisäksi Roosevelt painottaa, että uudistus tulee toteuttaa ajatellen pelkästään taloudellista näkökulmaa. Hänen mukaansa liike-elämän ”agitointia ja häirintää” ei pidä päästä vaikuttamaan työhön, jota uudistusta suunnitellessa tehdään. Hänen mukaansa edessä olevat presidentinvaalit vaikuttavat myös negatiivisella tavalla tulliuudistuksen etenemiseen, koska vaalien edellä luvataan tehdä liian radikaaleja uudistuksia, jotka eivät lopulta palvele yleisen edun toteutumista. Siksi uudistuksen tekeminen tulisi siirtää vaalien yli seuraavan presidentin toteutettavaksi.³⁴² Roosevelt tuo kuitenkin esille vuoden 1908 maaliskuussa mielipiteensä, jonka mukaan tulleeihin on välttämät-

---

³³⁹ From the Message of the President Read at the Opening of the First Session of the Sixtieth Congress, 3.12.1907, TRP II 671.

³⁴⁰ Mowry 1960, 44—45.

³⁴¹ From the Message of the President Read at the Opening of the First Session of the Sixtieth Congress, 3.12.1907, TRP II 671.

³⁴² From the Message of the President Read at the Opening of the First Session of the Sixtieth Congress, 3.12.1907, TRP II 671.

tä tehtävä uudistuksia, jotta talouselämän menestymismahdollisuudet säilyvät turvattuina. ”On tullut aika, jolloin meidän on valmistauduttava tulliuudistukseen. Uudistus tulisi, ja todellakin pitää toteuttaa huolellisen tarkastelun jälkeen.”³⁴³ Roosevelt näyttää hieman muuttaneen kantaansa tulliuudistuksen siirtämisestä presidentinvaalien ylitse, ja tuo kantansa selkeästi ilmi viestissä kongressille. Käytännössä Rooseveltin aiempi toive siirtää tulliuudistuksen toteuttaminen ja siihen liittyvä keskustelu presidentinvaalien ja kampanjalupauksen jälkeiseen aikaan ei varmastikaan ollut poliittisen tilanteen valossa mahdollista. Demokraateille tullipolitiikka oli yksi keskeisistä vaaliteemoista vuonna 1908, joten myös republikaanien oli otettava asiaan kantaa.³⁴⁴

Rooseveltin tullipolitiikkaa koskevassa retoriikassa nousee esille muutama keskeinen asia, jotka määrittävät tullien käsitettä. Ensimmäisenä on mainittava, ettei retoriikasta löydy jyrkkiä vaatimuksia suojatullipolitiikasta luopumisen puolesta tai edes tullien nopean uudistamisen puolesta. Hänen arvionsa säilyvät hyvin maltillisina presidenttikausien loppuun saakka. Tähän on kuitenkin olemassa varsin luonnollinen selitys. Rooseveltin virkakausien aikana kongressia hallitsi konservatiivinen republikaanienemmistö, jolla ei ollut aikomuksia suorittaa muutoksia tulleeihin. Senaattori Nelson W. Aldrich ja edustajienhuoneen puhemies Joseph G. Cannon pitivät huolen siitä, etteivät radikaalisti tulleeja alentavat lakiehdotukset päässeet koskaan edes kunnolliseen käsittelyyn kongressissa.³⁴⁵ George Mowry toteaaakin osuvasti Rooseveltia ja progressivismin aikakautta käsittelevässä kirjassaan Rooseveltille keskeisen piirteen hänen ollessaan presidenttinä: ”Rooseveltille valtiomiestaito oli taidetta, jossa pyrittiin saavuttamaan se, mikä oli mahdollista saavuttaa.”³⁴⁶ Presidenttinä ollessaan Roosevelt ymmärsi Mowryn mukaan poliittiset realiteetit ja toimi niiden mukaisesti.

Presidenttikausiensa päätyttyä Roosevelt otti julkisesti kantaa tullikysymykseen vasta elokuussa 1910, kuten myös muihin polttaviin poliittisiin kysymyksiin. Syynä pitkään hiljai-

---

³⁴³ From a Message of the President Read before Congress, 25.3.1908, TRP II 746.

³⁴⁴ Morris 2001, 534—535.

³⁴⁵ Mowry 1960, 16, 45; Remini 2006, 271—272.

³⁴⁶ Mowry 1960, 34.

suuteen olivat Rooseveltin tekemä pitkä Afrikan matka sekä republikaanien konservatiiviseen siipeen kuuluville ystävilleen tekemä lupaus olla kommentoimatta poliittisia asioita.³⁴⁷ Konservatiivit ja Roosevelt itsekin halusivat antaa Taftille mahdollisuuden hoitaa maan poliittisia asioita ilman, että entinen presidentti on jatkuvasti jakelemassa neuvoja lehdistön välityksellä. Rooseveltin kannanottoja kuitenkin kaivattiin kovasti sekä republikaanisen puolueen progressivisten siiven taholta että lehdistön puolelta. Progressivistit halusivat Rooseveltin osoittavan tukensa heille syksyn 1910 kongressivaalien lähestyessä.³⁴⁸

Kongressissa keskilännen osavaltioita edustaneet progressivistit olivat pettyneitä Taftin hallintoon ja erityisesti tapaan, jolla tämä osallistui tulliuudistuksen toteuttamiseen vuonna 1909. Taft oli presidentinvaalikampanjassaan luvannut uudistuksia tulleeihin ja tämä ymmärrettiin yleisesti siten, että tullien tasoa tulnaisiin laskemaan kautta linjan.³⁴⁹ Republikaanisen puolueen johtohahmona kongressissa toiminut senaattori Aldrich junaili Taftin suostumuksella tulliuudistuksen, joka painottui suojatullien ylläpitämiseen lähes yhtä vahvasti kuin edellinen tulliuudistus vuodelta 1897. Vuoden 1909 kesällä voimaan tullut *the Payne-Aldrich bill* oli republikaanisen puolueen konservatiivisen siiven tuotos, joka aiheutti syvän kuilun puolueen sisällä. Keskilännessä uudistuksen nähtiin hyödyttävän vain ja ainoastaan itärannikon ja erityisesti Uuden-englannin alueen suuryhtiöitä jättäen maan keskiosien pienet yrittäjät ja maanviljelijät edelleen muuta huonompaan asemaan. Vuoden 1910 kongressivaalien lähestyessä republikaaninen puolue oli jakautunut kahteen osaan. Progressivistit vaativat lainsäädännön ja puolueen linjan muuttamista konservatiivien pitäessä kiinni asioiden vanhasta järjestyksestä.³⁵⁰

Roosevelt ei halunnut puolueensa jakaantuvan ja tämän vuoksi hän lähti elokuussa 1910 puhekiertueelle Yhdysvaltojen länsiosiin. Rooseveltin tavoite ei kuitenkaan onnistunut, sillä hänen progressivististen ihanteiden mukaiset puheensa ennemmin lisäsivät puolueen sisällä ollutta jakoa kuin kavensi sitä. Samalla tuli esille, että Roosevelt ei julkisesti enää il-

---

³⁴⁷ Chace 2004, 22.

³⁴⁸ Chace 2004, 55—56.

³⁴⁹ Chace 2004, 17.

³⁵⁰ Mowry 1960, 63—65, 106.

maissut suoraa tukeaan presidentti Taftin harjoittamalle politiikalle.³⁵¹ Osawatomien kaupungissa Kansasin osavaltiossa pitämässään puheessa hän käsittelee useiden muiden kysymysten ohella myös tullikysymystä. Hänen mukaansa maassa vallitseviin tullien tasoihin vaikuttaa liian paljon tiettyjen eturyhmien aiheuttama painostus poliitikkoja kohtaan. ”Kongressin velvollisuus on kehittää tapa, jonka avulla koko kansan edut ovat ainoa peruste, joka vaikuttaa tulleja koskevaan harkintaan.”³⁵² Hänen mukaansa kongressin tulee tullikysymystä uudelleen käsitellessään ottaa huomioon koko kansan hyvinvointi eikä antaa eturyhmien sanella tullien tasoja.

Kansakunnan etujen kannalta parhaana ratkaisuna tullikysymyksen ratkaisemiseksi Roosevelt pitää asiantuntijakomitean perustamista. Tällaisen komitean lausuntojen perusteella tulleihin voidaan hänen mukaansa tarvittaessa tehdä muutoksia. Muutosten tulee hänen mukaansa kuitenkin olla hallittuja. ”Uskon, että on parasta muuttaa yhtä taulukkoa kerrallaan. Yleinen tulleja koskeva uudistus johtaa lähes väistämättä tullien tasojen edestakaiseen pyörittelyyn ja yleisen edun alistamiseen tiettyjen etu- ja paikallisryhmien alaisuuteen.”³⁵³ Rooseveltin mukaan tulleihin tulee tehdä uudistuksia, jotta kansakunnan yleiset edut säilyvät turvattuna. Muutosten tekemisessä ei kuitenkaan tule hätiköidä, vaan ne tulee suorittaa asiantuntijalausuntojen perusteella ja vakaata harkintaa osoittaen. Tärkeää tullikysymyksen ratkaisemisessa on, etteivät mitkään eturyhmät voi oman vaikutusvaltansa kautta vaikuttaa uudistuksen syntymiseen.

Rooseveltin retoriikassa on tullien käsitteen kohdalla nähtävissä kuitenkin selkeä halu edistää yleistä hyvää. Tässä etusijalle nousee amerikkalaisen palkkatyöväestön hyvinvointi jopa ennen teollisuuden menestymismahdollisuuksien turvaamista. On selvää, ettei Roosevelt retoriikkansa perusteella ollut tullikysymyksen osalta presidenttinä ollessaan millään tavalla radikaali, mutta nähtävissä on kuitenkin halu toteuttaa suojatulleja koskeva uudistus. Jo pelkästään tämä poikkesi täydellisesti hänen edeltäjiensä teoista ja retoriikasta.³⁵⁴ Vuonna

---

³⁵¹ Chace 2004, 56—57.

³⁵² Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 806.

³⁵³ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 806.

³⁵⁴ Mowry 1960, 33.

1912 progressivistisen puolueen ohjelmaan kirjattiin vaatimus the Payne-Aldrich -tullilain uudistamisesta. Rooseveltin panos ohjelman luomisessa näkyy puolueen haluna toteuttaa uudistus, mutta kuitenkin siten, että tullit yhä suojaisivat amerikkalaista teollisuutta.³⁵⁵ Rooseveltin huoli amerikkalaisen työväenluokan asemasta edusti hänelle huolta yleisen edun säädyllyisestä toteuttamisesta. Tämän ihanteen hän oli omaksunut isältään jo nuorena poikana kuunnellessaan isänsä opetuksia ja myöhemmin keskustellessaan tämän kanssa yhteiskunnallisten asioiden hoitamisesta.³⁵⁶

Teollisuuden etujen laiminlyömisestäkään Rooseveltia ei voi retoriikan mukaan syyttää. Turvallisten suojatullien kannattajana hän ymmärsi teollisuuden kärsivän, mikäli tulleva alennettaisiin huomattavasti. Vastavuoroisten sopimusten tekeminen nousee usein esille keinona, jolla Rooseveltin mukaan kyettiin takaamaan teollisuuden edut ja samalla avaamaan markkinoita hieman vapaammalle kilpailulle. Painavimmaksi näkökulmaksi arvioitaessa tullien käsitettä nousee Rooseveltin retoriikassa kuitenkin protektionismi.

---

³⁵⁵ Crunden 1982, 221.

³⁵⁶ Dalton 2004, 60, 67.

8. YMPÄRISTÖNSUOJELU JA TEHOKAS LUONNONVAROJEN KÄYTTÖ

8.1 Luonnontila 1900-luvun alussa Yhdysvalloissa

Yhdysvaltojen teollisuus kehittyi huimasti 1800-luvulla. Tärkeä osa maan muuttumisessa maatalousvaltiosta teollisuuden jättiläiseksi oli huikeilla luonnonvaroilla, joita teollisuus menestyksellisesti valjasti omaan käyttöönsä. Teknisten keksintöjen avulla voitiin luonnon tarjoamia mahdollisuuksia hyödyntää teräksen ja raudan tuotannossa, öljyteollisuudessa, metsäteollisuudessa sekä maataloudessa. Suuret muutokset teknologiassa vaativat valtavasti luonnonvaroja erityisesti energian tuotannossa ja kuljetusyhteyksien luomisessa.³⁵⁷

Ympäristönsuojelun kannattajien suurena haasteena oli vakuuttaa Yhdysvaltojen teollisuutta ja kansaa laajemminkin luonnonsuojelun tarpeellisuudesta. Progressivistiseen uudistuksia hakevaan ajatteluun ympäristönsuojelu sopi hyvin. Progressivistit pyrkivät vaikuttamaan erityisesti luonnonvarojen käytön eettiseen puoleen kannustamalla kehittämään teollisuutta tavalla, joka huomioi myös tulevien sukupolvien tarpeet.³⁵⁸ Alan asiantuntijoiden piirissä esiintyi useita näkökulmia ympäristönsuojelun kehittämiseen ja toteuttamiseen. Osittain näiden erilaisten mielipiteiden ja jopa erimielisyyksien myötä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen pääsi nousemaan mukaan maan poliittiseen keskusteluun.³⁵⁹ Ympäristönsuojelun vaikutukset levisivät huomattavasti pidemmälle Yhdysvalloissa 1900-luvun alussa kuin pelkästään luonnonvaroihin liittyvään politiikkaan. Ympäristönsuojeluun liittyvällä keskustelulla ja politiikalla oli yhtenä merkittävänä osana vaikutuksensa liittovaltion vahvistumiseen ja modernisoitumiseen.³⁶⁰

---

³⁵⁷ Petulla 1988, 275.

³⁵⁸ Jacoby 2003, 169.

³⁵⁹ Miller 2004, 144.

³⁶⁰ Jacoby 2003, 6.

8.2 Ympäristönsuojelu käsitteenä Rooseveltin retoriikassa

Vuoteen 1901 mennessä Theodore Roosevelt oli jo kehittynyt vankkumattomaksi ympäristönsuojelun kannattajaksi. Opiskellessaan Harvardissa 1870-luvun lopulla hän keskittyi erityisesti luonnonhistoriaan ja kielten opiskeluun. Opiskeluajan tiedot ja kiinnostus loivat hyvän pohjan myöhemmälle ympäristöpolitiikan tukemiselle.³⁶¹ Lisäksi hänen lapsuudenkokemuksensa luonnon parissa sekä myöhemmin nuorena miehenä—vielä villissä lännessä, Dakotassa, vietetyt ajanjaksot olivat tehneet häneen suuren vaikutuksen. Toiminta *the Boone and Crockett Clubissa* 1880-luvun loppupuolelta aivan kuvernöörikauden alkuun saakka 1890-luvun lopulle piti hyvin yllä nousevan poliitikon tietoja ympäristön kehitykseen liittyvistä asioista. Kausi New Yorkin osavaltion kuvernöörinä opetti Rooseveltille paljon ympäristöpolitiikkaan liittyvistä ongelmista ja ympäristöpolitiikan luonteesta.³⁶²

Progressivistisen liikkeen piirissä ympäristöpolitiikan avulla haluttiin erityisesti puuttua julkisten maiden käyttöön Yhdysvaltojen länsiosissa. Progressivisteilla oli Rooseveltin presidenttikausien aikana mahdollisuus vaikuttaa vahvan liittovaltion kehittymisen myötä julkisten maa-alueiden käyttämiseen ja suojeluun. Usein nämä ympäristönsuojeluun liittyvät näkökulmat eivät saaneet kannatusta maan länsiosan asukkaiden ja teollisuuden piiristä, jotka olisivat halunneet päättää luonnonvarojen käytöstä itsenäisesti ilman keskushallinnolta tulevia ohjeita.³⁶³ Roosevelt oli kuitenkin vakuuttunut keskushallinnon tärkeästä asemasta ympäristönsuojelussa, koska oli omakohtaisten kokemustensa kautta tullut häkeltyneeksi tuhosta, jota ihmiset olivat luonnolle aiheuttaneet. Tyypilliseen progressivisteille ominaiseen tapaan hän oli vakaasti liittovaltion valvoman maapolitiikan kannattaja, jossa asiantuntijoilla oli merkittävä osuus maan luonnonvarojen hyödyntämisestä päätettäessä. Rooseveltin mielestä vain hallituksen toimilla ja tehokkaalla politiikalla voitiin mahdollistaa luonnon säilyminen tuleville sukupolville.³⁶⁴

---

³⁶¹ Cutright 1985, 118, 126.

³⁶² Cutright 1985, 212. The Boone and Crockett Club oli Rooseveltin ja George Bird Grinnellin perustama yhdistys, jonka tarkoituksena oli edistää urheiluhenkistä metsästystä, villieläinten suojelua sekä luonnonhistoriallista tuntemusta yhteiskunnassa. Katso lisää Cutright 1985, 167—185.

³⁶³ Petulla 1988, 303.

³⁶⁴ Miller 2004, 150.

Rooseveltin hallinnon ympäristöpolitiikassa merkittävässä roolissa oli hänen hyvä ystävänsä Gifford Pinchot. Roosevelt käytti Pinchotin vankkaa asiantuntemusta hyödykseen luodessaan omia ympäristöpoliittisia linjauksiaan. Miesten näkemykset maan ympäristöpolitiikan kehittämisestä olivat hyvin samankaltaisia. Molemmat tiedostivat vahvan keskushallinnon ylläpitämisen ja tieteellisiin arvioihin perustuvan ympäristöpolitiikan merkityksen maan tulevaisuuden kannalta. Pinchot toimi Rooseveltin presidenttikausien aikana tärkeimpien ympäristöön liittyvien julkisten laitosten johdossa.³⁶⁵

Rooseveltin presidenttinä toteuttamat ympäristönsuojeluun liittyvät toimet voidaan Paul Cutrightin mukaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen: kuivien maa-alueiden saattamiseen takaisin käyttöön kastelujärjestelmien kehittämisen avulla, huomattavien puualueiden saattamiseen metsävarannoiksi sekä suojelualueiden luomiseen villieläimille.³⁶⁶ Ensimmäisessä viestissään kongressille Roosevelt tuo esille ympäristöpoliittisia kysymyksiä, jotka vastaavat hyvin Cutrightin esittämää jakoa. Hän toteaa muun muassa metsien suojelun tarkoituksena olevan niiden käyttämisestä saatavan hyödyn maksimoimisessa.

”Järkevä metsien suojelu ei tarkoita ihmisten hyvinvoinnin lisäämiseksi tehtävän metsien luonnonvarojen käyttämisen lakkauttamista, oli sitten kyse puusta, vedestä tai ruohosta, vaan päinvastoin se antaa vakuutuksen suuremmasta ja varmemmasta tarjonnasta. Metsätalouden perimmäisenä ajatuksena on metsien jatkuva kasvattaminen käyttämisen avulla. Metsien suojelu ei tarkoita loppua itsessään. Sen tarkoituksena on lisätä ja pitää yllä maamme luonnonvaroja sekä teollisuutta, joka on niistä riippuvaista. Metsiemme säilyttäminen on elintärkeä välttämättömyys liike-elämälle. Olemme selkeästi nähneet, että mikä tahansa tuhoaakin metsiä, paitsi mikäli sen avulla tehdään tilaa maataloudelle, uhkaa hyvinvointiamme.”³⁶⁷

---

³⁶⁵ Miller 2004, 149—150.

³⁶⁶ Cutright 1985, 213.

³⁶⁷ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 558.

Metsiä tulee Rooseveltin mukaan käyttää ja hyödyntää, mutta tavalla joka ei tuhoa metsiä lopullisesti. Roosevelt kannatti luonnon koskemattomuuden säilyttämistä ja rauhoitusalueiden luomista, mutta halusi toisaalta kehittää maan luonnonvarojen hyödyntämistä niin, että niistä saatava hyöty olisi yhteiskunnan kannalta mahdollisimman suuri. ”Metsävarantoja tulisi muodostaa koko kansan hyödyksi, eikä niitä tulisi uhrata muutamien ihmisten lyhyentähtäimen ahneuden vuoksi.”³⁶⁸ Rivien välistä on selkeästi luettavissa viesti maan teollisuudelle. Luonnonvarojen käytössä tulee huomioida niiden riittävyys tulevaisuudessa. Roosevelt esittää viestissään kongressille metsiensuojeluun liittyvien hallinnollisten toimielinten siirtämistä yleiseltä maavirastolta kokonaan metsäviraston alaisuuteen, jotta suojelupolitiikan toteuttaminen helpottuisi. ”Nykyinen tehtävien hajanaisuus on huono asia kaikkien näkökulmien osalta.”³⁶⁹

Rooseveltille metsien suojelu liittyi vahvasti vesivarantojen turvaamiseen ja säilyttämiseen erityisesti maan länsiosien kuivilla alueilla.³⁷⁰ Hän tuo asian esille viestissään kongressille. ”Metsien suojelulla on olennainen osa veden riittävyyden turvaamisessa.”³⁷¹ Rooseveltin mukaan kastelujärjestelmien kehittämisen avulla kansakunta voisi tulla huomattavasti rikkaammaksi kuin se nyt oli. Metsäalueet sitoivat vettä maahan ja siksi niiden asema oli huomattava vesivarantojen riittävyydessä kuivilla alueilla. ”Yhdysvaltojen läntinen puoli voisi kannattaa suurempaa väestöä kuin nykyinen asukaslukumme on, mikäli vedet, jotka nyt virtaavat hukkaan säästettäisiin ja käytettäisiin kastelemiseen. Metsä- ja vesikysymykset ovat ehkäpä elintärkeimpiä kysymyksiä Yhdysvaltojen kannalta.”³⁷² Hän katsoo läntisen osan menestyksen koituvan väistämättä koko kansakunnan rikkaudeksi alueelle saapu-

---

³⁶⁸ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 560—561.

³⁶⁹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 559.

³⁷⁰ Petulla 1988, 308.

³⁷¹ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 561.

³⁷² Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 559.

van väestön aloittaessa teollisuustuotannon ja samalla lisätessä markkinoita jo olemassa olevalle teollisuudelle.³⁷³

Vuoden 1902 viestissään kongressille Roosevelt tuo esille vakaumuksensa ulottaa ympäristönsuojelupolitiikan vaikutukset koskemaan myös eläintensuojelua. ”On luotava lainsäädäntöä, jolla suojellaan riistaa ja villieläimiä yleisesti metsien suojelualueilla.”³⁷⁴ Yhdysvalloissa oli 1900-luvun alussa useita uhanalaisia eläinlajeja, jotka olivat ihmisten tekojen seurauksena sukupuuton partaalla. Tunnetuimpana esimerkkinä biisonit, joiden lukumäärä oli järjettömän teurastuksen seurauksena laskenut miljoonista alle tuhanteen yksilöön.³⁷⁵ Samassa viestissä Roosevelt tuo esille myös Alaskan mahtavien luonnonvarojen suojelutarpeen. ”Meidän tulee muokata lainsäädäntöä sellaisen näkökulman mukaisesti, että emme aio käyttää hyväksi ja hylätä aluetta, vaan aiomme rakentaa koteja sinne. — — Alaskan metsiä tulee suojella, kuten toissijaisesti, mutta silti tärkeänä asiana tulee suojella myös riistaa. — — Tulee luoda lainsäädäntöä, jolla suojellaan Alaskan lohenkalastusalueita ahneudelta, joka muuten tuhoaisi ne.”³⁷⁶ Lisäksi Rooseveltin mielestä Alaskan tulisi saada oma edustajansa kongressiin, ja kongressin tulisi lähettää alueelle komitea, joka tutkii alueen kehitystarpeita paikan päällä.³⁷⁷

Vuoden 1904 viestissä Roosevelt tuo jälleen korostetusti esille liittovaltion ympäristöpolitiikan olevan sidottuna luonnonvarojen järkevään hyödyntämiseen. ”Tämän hallinnon kardinaaliperiaate metsävarantopolitiikassa on, että varantojen tulee olla käytössä. — — Mutta

---

³⁷³ Message of the President of the United States to the Two Houses of Congress, at the beginning of the First Session of the Fifty-Seventh Congress, 3.12.1901, PASP II 563.

³⁷⁴ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Secon Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 636.

³⁷⁵ Cutright 1985, 222—223.

³⁷⁶ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Secon Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 638.

³⁷⁷ Message of the President of the United States Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Secon Session of the Fifty-Seventh Congress, 2.12.1902, PASP II 639.

näitä varantoja tulee käyttää niin, että ne säilyvät käytössä pysyvästi.”³⁷⁸ Hän toistaa jälleen metsävarantojen merkityksen olevan tärkeitä kuivien alueiden kannalta. ”Metsien rauhoitusalueita on luotu ensisijaisesti kahden tarkoituksen vuoksi. Ensimmäiseksi vesivarantojen säilyttämisen vuoksi. Tämä on niiden tärkein tehtävä.— —Toinen syy, miksi metsien rauhoitusalueita on luotu, on puutavaravarantojen säilyttämiseksi erilaisiin puun käyttämisen muotoihin.”³⁷⁹

Vieraillessaan Grand Canyonilla Arizonan osavaltiossa Roosevelt osoittaa olevansa lumoutunut luonnon muokkaaman ihmeen edessä. Samalla hän toteaa ihmisen voivan aiheuttaa vain negatiivisia seurauksia sellaiselle nähtävyydelle. ”Pyydän teitä tekemään yhden asian, joka on niin teidän omien etujenne kuin koko maan etujen mukaista—pitäkää tämä suuri luonnon ihme sellaisena kuin se nyt on.” Hänen mukaansa parasta, mitä ihmiset voivat tehdä Grand Canyonissa on olla tekemättä yhtään mitään. Ihmisen kädenjälki vain pilaisi alueen.³⁸⁰ Lisäksi hän toteaa ympäristön olevan Yhdysvalloissa jo äärimmäisen haavoittuvaisessa tilassa. ”Olemme jo ohittaneet vaiheen, hyvät kansalaiset, jolloin saisimme anteeksi tapamme kohdella mitä tahansa maamme aluetta siten, että nyljemme siitä kahden tai kolmen vuoden aikana irti kaiken hyödyn oman sukupolvemme käyttöön, oli sitten kyse metsistä, vedestä tai maisemista.”³⁸¹ Roosevelt kannustaa ihmisiä ajattelemaan luonnonvarojen käyttämisen jatkuvuutta sekä luonnon kunnioittamista tulevien sukupolvien vuoksi.

Vieraillessaan Kaliforniassa keväällä 1903 Roosevelt puhuu yliopistoyleisölle alueen mahdavan puuston ja erityisesti punapuun suojelemisen puolesta. ”Vetoan teihin, jotta suojelette niitä niiden kauneuden tähden, mutta yhtä vahvasti vetoan teihin, että suojelette niitä taloudellisten perusteluiden vuoksi. Vetoan talouteen, koska olen tietoinen, että sellaisten kysymysten kohdalla kauaskantoinen taloudellinen politiikka on ainoa seikka, mihin voidaan

---

³⁷⁸ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 146.

³⁷⁹ Message of the President of the United States, Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the Third Session of the Fifty-Eighth Congress, 6.12.1904, PASP III 146.

³⁸⁰ At Grand Canyon, Arizona, 6.5.1903, PASP 370.

³⁸¹ At Grand Canyon, Arizona, 6.5.1903, PASP 370—371.

turvallisesti vedota.”³⁸² Roosevelt näkee taloudellista hyötyä aiheuttavien näkökulmien saavan ihmiset kiinnostumaan ympäristönsuojelusta.

Puhuessaan Kalifornian Palo Altossa Roosevelt esittää oleellisen näkökulman liittovaltion harjoittamassa ympäristöpolitiikassa. ”Ensimmäiseksi jokainen kansakunta tarvitsee älykkäitä ja rehellisiä kansalaisia. Sellaisia tulee vain rehellisistä ja älykkäistä kodeista, ja hyvään kansalaisuuteen vaaditaan hyviä koteja. On kerta kaikkiaan välttämätöntä jättää jäljellä olevat julkiset maa-alueet säästöön kodinrakentajia varten ja mielestäni olisi tarpeellista uudistaa maalakeja, jotta niistä voitaisiin karsia pois kohdat, jotka mahdollistavat keinotekoisuuden suurilla maa-alueilla tai mahdollistavat vuokraustoimintaa.”³⁸³ Kodinrakentajien tukeminen ja vahva perhepoliittinen ajattelu oli Rooseveltille hyvin ominainen piirre ja tulee selkeästi esille myös ympäristöpoliittisessa retoriikassa.³⁸⁴ Maa-alueilla tapahtuvan keinotekoisuuden estäminen oli myös yksi progressivistiseen ajatteluun liittyvistä uudistuksista, joita Roosevelt toi mukanaan hallituksen ympäristöasioiden hoitoon.³⁸⁵ Roosevelt halusi julkisia maita myönnettävän vain pysyvän asutuksen luomista varten, ei lyhyentähtäimen käyttöä varten.

Puhuessaan metsätalouden asiantuntijoille Washingtonissa vuoden 1905 alussa hän muistuttaa pitkän aikavälin sitoutumisen tarpeesta suhtautumisessa luonnonvarojen käyttämiseen. Taloudellinen näkökulma toimii jälleen argumenttina ympäristönsuojelun puolesta puhujana. On selvää, että konkreettisen taloudellisen uhkakuvan muodostaminen yleisön mieleen tuo ympäristönsuojelullisten toimenpiteiden tärkeyden helpommin ymmärrettäväksi.

”Olette melko huonoja amerikkalaisia, mikäli huolenne maamme hyvinvoinnista rajoittuu toiveeseen hyvinvoinnin säilymisestä oman sukupolvenne ajan. Yksikään mies, täällä tai muualla, ei ole oikeutettu kutsumaan itseään hyväksi kansalaiseksi,

---

³⁸² At Leland Stanford Junior University, Palo Alto, Cal., 12.5.1903, PASP III 386.

³⁸³ At Leland Stanford Junior University, Palo Alto, Cal., 12.5.1903, PASP III 389.

³⁸⁴ Carlson 2003, 8.

³⁸⁵ Petulla 1988, 309—310.

mikäli hän ei hoida omaa osuuttaan pitämällä huolta siitä, että kansallisen politiikkamme rakentuu hyödyttämään lapsiamme ja lastenlapsiamme. Meillä on uskoa siihen, että maamme on vasta kasvunsa alussa. Ellei Yhdysvaltojen metsiä saada valmiiksi vastaamaan tämän kasvun välttämättä mukanaan tuovaa valtavaa kysyntää on seurauksena taloudellinen katastrofi, mikä väistämättä tarkoittaa onnettomuutta koko maalle.”³⁸⁶

Puheessaan Washingtonissa Roosevelt tuo vielä esille maan eri osissa asuvien ihmisten suhtautumistapoja luonnonvarojen käyttöön. Hän muistuttaa läntisten osavaltioiden asukkaita siitä, että maan käyttämisen täytyy perustua järkeville periaatteille, jotka kehittävät maata eivätkä tuhoa sitä. ”Pyydän kaikella voimakkuudella, johon kykenen, että lännessä asuvat miehet muistavat terävän eron, jonka olen juuri vetänyt miesten välillä, joista toinen nylkee maan ja toinen kehittää maata. Minä aion työskennellä vain ja ainoastaan sellaisten kanssa, jotka kehittävät maata.”³⁸⁷ Karski kielikuva tuo esille, että Yhdysvalloissa oli 1900-luvun alussa jäljellä asenteita, jotka näkivät luonnonvarat vain yhtenä resurssina, jota ihminen saattoi vapaasti hyödyntää.

Koselleckin käsitehistorian teorian mukaan käsitteet muuttuvat ja niiden painoarvo vaihtelee yhteiskunnassa.³⁸⁸ Rooseveltin saarnaamalla ympäristönsuojelun viestillä oli kuulijoita, eikä hänen viestinsä ollut turha. Hänen merkityksensä nimenomaan ihmisten asenteiden ja suhtautumistapojen muutoksessa suhteessa ympäristöön oli hyvin merkittävä.³⁸⁹ Ympäristönsuojelun käsite sai painoarvoa ja tunnettavuutta Rooseveltin korostaessa asian tärkeyttä retoriikassaan. Hänen vaikutuksensa ansiosta ympäristönsuojelua toteutettiin konkreettisesti tavalla ympäri maata, myös lännen osavaltioissa, joiden edustajiin hän erityisesti vetosi Washingtonin puheessaan tammikuussa 1905.

---

³⁸⁶ Address to the Forest Congress, Washington, D. C., 5.1.1905, PASP III 196.

³⁸⁷ Address to the Forest Congress, Washington, D. C., 5.1.1905, PASP III 199.

³⁸⁸ Koselleck 2004, 79.

³⁸⁹ Cutright 1985, 233.

Puhuessaan Raleighin kaupungissa Pohjois-Carolinan osavaltiossa Roosevelt tuo esille vesivarantojen riittävyyden tärkeyden myös etelävaltioiden alueella. ”Vesivarantojenne ylläpitäminen etelässä ei ole vähemmän tärkeää kuin tulvien estäminenkaan, koska mikäli ne kärsivät niin samalla kärsivät tuotantolaitoksenne. Metsien kasvattamisen — — tulisi olla yhtenä tärkeimmistä asioista, joita julkisessa hallinnossanne toimivat miehet hoitavat.”³⁹⁰ Roosevelt osoittaa selkeästi halunsa ulottaa vesien suojelun koskemaan koko maata, eikä vain läntisten alueiden kuivia alueita. Vesivarantojen säilymisen ja metsiensuojelun puolesta puhuminen etelässä osoittaa toki laajemminkin hänen haluaan tuoda ympäristönsuojelupolitiikkaa tunnetuksi koko kansakunnan alueella. Etelän osavaltioissa, kuten Rooseveltin retoriikkakin osoittaa, vesistöt oli koettu paitsi teollisuuden ja maatalouden lähtökohtina niin myös tulvien myötä uhkana alueen ihmisille.

Rooseveltin omistautuminen ympäristöpolitiikalle ei jäänyt pelkästään retoriseksi sanailuksi, vaan argumenttien takana oli myös todellisia tekoja. Vuoden 1902 kesäkuussa kongressin käsittelyn läpäisi *the Reclamation Act*, jonka merkitys Yhdysvaltojen kuivien alueiden asukkaille ja teollisuudelle muodostui todella merkittäväksi. Lain perusteella liittovaltiolle annettiin oikeus aloittaa kastelujärjestelmien, lähinnä patojen, rakentaminen kongressin tarkemmin määrittelemille alueille läntisissä osavaltioissa. Lailla tähdättiin lännen kuivien alueiden saattamiseen tilaan, jossa kannattavan viljelytoiminnan harjoittaminen tuli mahdolliseksi.³⁹¹ Roosevelt puhuu *the Reclamation Actin* toteuttamisesta positiiviseen sävyyn vuoden 1905 viestissä kongressille. ”Lain nojalla tehdyt suuret kastelujärjestelmät ovat edenneet vauhdikkaasti ja onnistuneesti. Takaisin käyttöön saatuja maita on alettu innokkaasti hyödyntämään ja todennäköisyys sille, että kansallinen kastelujärjestelmiä koskeva politiikka saavuttaa kaikki tavoitteensa on valoisa.”³⁹² Kastelujärjestelmien kehittyminen oli alkanut vauhdilla heti Rooseveltin allekirjoitettua lain vuonna 1902. Rooseveltin vuoden

---

³⁹⁰ At Raleigh, N. C., 19.10.1905, PASP IV 470.

³⁹¹ Cutright 1985, 214.

³⁹² Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 621.

1905 puheen aikana lännessä oli käynnissä toistakymmentä suurta kastelujärjestelmiin liittyvää rakennusprojektia.³⁹³

Vuoden 1905 viestissä Roosevelt tuo esille ympäristönsuojelupolitiikan kasvavan suosion kansakunnassa. ”Hallituksen ajama metsäpolitiikka näyttää nauttivan rikkomatonta kansansuosiota. Suuret puuvarojen hyödyntäjät ovat itse edistämässä liikettä puuvarantojen turvaamiseksi. Kaikki järjestäytynyt vastustus metsävarantoja kohtaan lännessä näyttää hävinneen.”³⁹⁴ Rooseveltin arvio vaikuttaa kuitenkin liian optimistiselta ollakseen totta. Gifford Pinchot, hänen pääneuvonantajansa ympäristöpolitiikassa, joutui vielä vuonna 1907 vakuuttelemaan lännen poliitikkoja liittovaltion ympäristöpolitiikan hyödyllisyydestä ja tarpeellisuudesta maan tulevaisuuden kannalta.³⁹⁵

Roosevelt tuo vuoden 1905 viestissä esille vielä luonnon- ja kansallispuistojen perustamishankkeita. Esille nousevat muun muassa Californian punapuualue ja Grand Canyonin alue Coloradon osavaltion alueella. Samalla Roosevelt esittää toiveen New Yorkin osavaltiolle, että se antaisi Niagaran putousten alueen hoitamisen liittovaltiolle, jotta alueen ”kauneus ja majesteettillisuus” turvattaisiin entistä paremmin.³⁹⁶ Roosevelt puhuu lisäksi vielä uhanalaisten lajien suojelemisen puolesta ja nostaa esimerkiksi Yellowstonen kansallispuiston alueella olevat biisonilaumat. ”Sellaisten laumojen — — ei tulisi antaa vaipua sukupuuttoon.”³⁹⁷ Huoli ei ollut turha, koska vuoteen 1885 mennessä biisonit oli hävitetty alle tuhanteen yksilöön.³⁹⁸ Rooseveltin presidenttikausien aikana harjoitetusta suojelustakaan huolimatta ei voitu olla täysin varmoja siitä saataisiinko biisonikantaa pelastettua lainkaan

---

³⁹³ Cutright 1985, 214.

³⁹⁴ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 623.

³⁹⁵ Miller 2004, 162—163.

³⁹⁶ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 638—639.

³⁹⁷ Message Communicated to the Two Houses of Congress at the beginning of the First Session of the Fifty-Ninth Congress, 5.12.1905, PASP IV 639.

³⁹⁸ Wilkinson 2005, 45.

edes suojelemisen avulla. Rooseveltin aikakauden toimien avulla oli kuitenkin vaikutusta ja biisonikanta saatiin suojelemaan avulla pelastettua.³⁹⁹

Vuoden 1907 syksyllä puhuessaan Memphisissä Tennesseen osavaltiossa Roosevelt tuo esille useita hallituksen ympäristönsuojelupolitiikkaan liittyviä argumentteja. Hän esittää ensin politiikan aikaan saamia hyviä asioita toteamalla the Reclamation Actin toimivan menestyksellisesti lännessä. ”Jo tähän mennessä on perustettu tuhansia uusia koteja kuiville alueille ja väestö sekä vauraus ovat huomattavasti lisääntyneet kastelujärjestelmien ansiosta seitsemäntoista osavaltion ja territorion alueella. Kansallisella tasolla tämä kuitenkin tarkoittaa vasta sitä, että kehitys on vasta aluillaan.”⁴⁰⁰ Rooseveltille ympäristöpolitiikan ja erityisesti kastelujärjestelmien rakentamisen tuli palvella kasvavan väestön tarpeita. Sen tuli luoda edellytyksiä vauraille amerikkalaisille kodeille ja hänen mukaansa hallituksen politiikan avulla on tätä tavoitetta voitu menestyksellisesti edistää.

Kastelujärjestelmien varjoon on Rooseveltin mukaan kuitenkin jäänyt yksi merkittävä ympäristöpoliittinen kysymys, nimittäin vesivoima. ”Koko maan tulevan kehityksen kannalta, ja erityisesti lännen osalta, sen merkitystä aletaan vasta ymmärtää.” Hän tuo esille Los Angelesin alueella virinnee kunnianhimoisen suunnitelman, jossa vesivarantoja kaupunkiin tuovaan verkostoon ollaan rakentamassa massiivista vesivoimalaitosta, jonka tulevilla tuotoilla aiotaan kattaa merkittävä osa kaupungin vesihuollon kustannuksista.⁴⁰¹ Esimerkillään hän tuo selkeästi esille hallituksen ympäristöpolitiikassa olevan argumentteja, jotka eivät ainoastaan kiellä ja aseta rajoituksia luonnonvarojen käytölle, vaan myös kannustavat niiden hyödyntämiseen.

Samassa puheessa Memphisissä Roosevelt tuo esille muitakin keskeisimpiä ympäristönsuojeluun liittyviä kysymyksiä, joita hän esitti presidenttinä ollessaan. Hän osoittaa metsien-

---

³⁹⁹ Cutright 1985, 222.

⁴⁰⁰ From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 623.

⁴⁰¹ From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 623—624.

suojelun moniulotteisen merkityksen ympäristön kannalta. ”Metsät ovat kaikista tehokkaimpia tulvien estäjiä etenkin, kun ne kasvavat korkeammilla rinteillä vuoristossa.”⁴⁰² Hänen mukaansa metsiä ei enää kaadeta liikaa metsäteollisuuden osalta, mutta niitä on silti liian vähän alueilla, jotka joutuvat herkästi tulvien ja eroosion kuluttamiksi. Hänen mukaansa maatalousministeriössä kehitetään parhaillaan lääkkeitä metsäalan kasvattamiseen tällaisilla alueilla.⁴⁰³

Metsien lisäksi hän pyytää yleisöä huomioimaan kongressin alaisen sisämaan vesiväyliä tutkivan komission arvokasta työtä. ”Sisämaan vesiväyläkomissiolla on huomattavasti suurempi tehtävä kuin yksistään vesiväylien tutkiminen. Virroillamme ja kaikilla muilla suurilla pysyvillä varallisuutemme lähteillä on olemassa läheinen yhteys niiden kehittämiseen ja ympäristönsuojeluun. Ei ole todella mahdollista ajatella toista ilman toista.” Hänen mukaansa vesiväyläkomissio ottaa työssään erinomaisesti huomioon ympäristönäkökulmat, eikä vain sorru hakemaan rahallisesti kaikkein tuottavimpia ratkaisuja. Luonnonvarojen käyttämisessä on siis aina arvioitava niiden ympäristövaikutuksien laajuutta ja mietittävä aiheuttaako käyttö liikaa rasitteita luonnolle.⁴⁰⁴

Memphisin puheessaan Roosevelt jatkaa tätä luonnonvarojen käyttöön liittyvien ongelmien käsittelyä toteamalla kansakunnan julkisiin maihin ja luonnonvaroihin kohdistuvan edelleen selkeitä uhkakuvia. Hänen mukaansa väärinkäytöksiä sekä keinottelua esiintyy ja luontoa riistetään edelleen juuri välittämättä sen tulevasta kehityksestä. Hänen mukaansa asiassa on jo tultu tien päähän. ”Olemme kasvokkain suuren tosiasian kanssa, että kansakuntamme koko tulevaisuus on suoraan vaakalaudalla tämän valtavan päätöksen edessä. Jatkammeko luonnonvarojemme tuhlaamista ja tuhoamista vai alammeko suojella niitä? Kansakunnal-

---

⁴⁰² From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 624.

⁴⁰³ From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 624—625.

⁴⁰⁴ From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 626.

lamme ei ole edessään toista kysymystä, jolla olisi yhtä paljon painoarvoa kuin tällä.”⁴⁰⁵ Roosevelt haluaa haastaa amerikkalaisia pohtimaan ympäristösuojelun merkitystä vähenevien luonnonvarojen aikakaudella, jolloin alettiin ymmärtää luonnonvarojen rajallisuuden olevan tosiasia.

Rooseveltin presidenttikausien ympäristöpolitiikan ansioista ollaan historiantutkijoiden piirissä yhtä mieltä. Hän oli ensimmäinen todellinen ympäristönsuojelija Valkoisessa talossa ja se myös näkyi hänen teoissaan. Tutkija Paul Cutrightin mukaan Roosevelt sai Valkoisessa talossa aikaan enemmän kuin edeltäjänsä yhteensä luonnon monimuotoisuuden säilymisturvaamisessa.⁴⁰⁶ Silti suurimpana ansiona, jonka hän ympäristöpolitiikan osalta sai presidentinviran myötä aikaan, on useimpien tutkijoiden mukaan hänen painokas henkilökohtainen esiintymisensä julkisessa keskustelussa ympäristönsuojelun puolesta. Voimakkaan persoonansa vuoksi hän sai suuren yleisön kiinnostumaan luonnosta muutenkin kuin pelkkänä raaka-ainevarastona, jota voitiin riistää mielin määrin. Hän sai ympäristönsuojeluun liittyvälle keskustelulle paikan yhtenä kansakuntaa olennaisimmin koskettavista seikoista vielä kauas hänen presidenttiytensä päätyttyä.⁴⁰⁷

Presidenttikausiensa jälkeen Roosevelt tuo ympäristönsuojeluun liittyvät kysymykset esille puhuessaan Osawatomiessa elokuussa 1910. Rooseveltin argumentit ympäristönsuojelun osalta ovat melko samankaltaisia kuin hänen ollessaan presidentinvirassa, tosin Roosevelt osoittaa olevansa jopa aiempaa painokkaammin maan luonnonvarojen suojelupolitiikan kannattaja. ”Ympäristönsuojelu tarkoittaa yhtä paljon kehitystä kuin suojelua. Tunnustan tämän sukupolven oikeudet ja velvollisuudet kehittää ja käyttää maamme luonnonvaroja, mutta en tunnusta sen oikeutta tuhlaata niitä tai ryöstää niitä tuhlailevan käyttämisen vuoksi sukupolvilta, jotka tulevat meidän jälkeemme.”⁴⁰⁸

---

⁴⁰⁵ From an Address Delivered in Memphis, Tennessee, Before the Deep Waterway Convention, 4.10.1907, TRP II 627.

⁴⁰⁶ Cutright 1985, 224.

⁴⁰⁷ Cutright 1985, 232—233; Petulla 1988, 315—316; Miller 2004, 169.

⁴⁰⁸ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 808.

Osawatomiessa Roosevelt puuttuu kovin sanoin luonnonvarojen riistämiseen ja syyttää erityisesti suuryhtiöitä ahneudesta ja piittaamattomuudesta ympäristöä kohtaan. ”Mielestäni luonnonvaroja tulee käyttää koko kansan hyödyksi eikä niitä tule asettaa monopolien alle, jolloin ne hyödyttävät vain harvoja. Tämän asenteen vuoksi minua myös syytetään vallankumouksellisen asenteen omaksumisesta.”⁴⁰⁹ Luonnonvarojen tulee hänen mukaansa olla kaikkien hyödynnettävissä, eikä taloudellisten seikkojen tule antaa liikaa vaikuttaa luonnon tarjoamien resurssien jakamiseen. ”Nykyisin olemme vesivoimamme, metsiemme ja kivistemme myötä tulleet kasvokkain tosiasian kanssa, että joukossamme on monia, jotka yhtyvät haluamme suojella ympäristöä ainoastaan sillä ehdolla, mikäli heidän sallitaan riistävän luontoa omaksi hyödykseen. Tämä on yksi perimmäisistä syistä, joiden vuoksi eturyhmittymät tulee ajaa pois politiikasta.”⁴¹⁰ Rooseveltin kanta eturyhmittymiin eli lähinnä trustien edustajiin on erittäin kielteinen ja jopa vihamielinen. Hänen mukaansa ympäristölle aiheutuu vahinkoa nimenomaan suuryhtiöiden piittaamattomuuden vuoksi.

Roosevelt osoittaa Osawatomien puheessa olevansa kiistattomasti suuri ympäristönsuojelun puolestapuhuja. Hän korostaa ympäristönsuojelun ja ympäristöpolitiikan kehittämisen asemaa kansakunnan tulevaisuuden kannalta. ”Kaikista kysymyksistä, jotka voivat tulla kansakuntamme eteen, lukuun ottamatta maamme olemassaolon säilymistä suuren sodan aikana, mikään ei ole niin tärkeää kuin suuri ja keskeinen tehtävämme jättää maamme parempana jälkipolville, kuin se oli meidän ottaessamme sen haltuumme, sekä opettaa jälkipolvia asuttamaan maata meitä paremmin ja siirtämään se myös eteenpäin.”⁴¹¹ Rooseveltin mukaan ympäristökysymys on jokaisen kansalaisen kannalta myös suuri omantunnon kysymys, koska ympäristön tila on suoraan vaikuttamassa maan menestymiseen. ”Ympäristönsuojelu on suuri moraalinen kysymys, koska siihen liittyy isänmaallinen velvollisuus taata kansakuntamme turvallisuus ja jatkuvuus.”⁴¹²

---

⁴⁰⁹ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 808.

⁴¹⁰ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 808.

⁴¹¹ Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 808—809.

⁴¹² Speech at Osawatomie, Kansas, 31.8.1910, LP 809.

Vuoden 1912 vaalikampanjan aikana Roosevelt pysyi uskollisena ympäristönsuojeluaatteelleen. Aate kirjattiin keskeiselle paikalle progressivistisen puolueen ohjelmaan, ja tämän vuoksi Roosevelt sai kampanjansa aikana tuekseen tunnettuja ympäristönsuojelun puolustajia.⁴¹³ Koselleckin teorian mukaan käsitteillä voidaan ilmaista odotuksia tulevaisuuden tapahtumista menneisyyden kokemusten kautta.⁴¹⁴ Rooseveltin kokemukset luonnossa ja yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa saivat hänet toistamaan retoriikassaan yhä uudelleen ympäristön ja luonnonvarojen vaalimisen tärkeyttä. Hän halusi omien kokemustensa vuoksi viestittää amerikkalaisille, että tulevaisuuden hyvinvoinnin kannalta ympäristön kehitykseen tulee kiinnittää enemmän huomiota.

Rooseveltin retoriikassa käsite ympäristönsuojelu saa useita merkityksiä ja painotuksia. Hänen retoriikassaan ja kaikissa poliittisissa linjauksissaan, jotka koskettivat luonnonvaroja tai maa-alueiden käyttöä, tulee esille halu turvata kansalaisten mahdollisuuksia perustaa ja kehittää menestyviä perheitä ja teollisuusyrityksiä. Taloudellinen ja sosiaalinen utilitaristinen ajattelutapa on olennainen osa määriteltäessä ympäristönsuojelun käsitettä hänen retoriikassaan. On kuitenkin huomattava, että hän yleisten hyötynäkökohtien ohella oli todella aidosti luontoihminen. Hän rakasti luonnossa liikkumista jo pikkupojasta lähtien, opiskeli menestyksekkäästi luonnonhistoriaa Harvardissa ja vielä presidenttikausien jälkeen lähti Afrikkaan ja vielä Brasiliaan Amazonien alueelle kokemaan luonnon tarjoamia ihmeitä.⁴¹⁵ Tämän johdosta hänen retoriikassaankin tulee esille halu suojella ympäristöä pelkästään sen itsensä vuoksi. Ympäristönsuojelun käsitteen voidaan siis sanoa tarkoittaneen hänelle ennen kaikkea kahta asiaa: arvoa, jolla turvataan tulevien sukupolvien hyötyminen luonnonvaroista sekä arvoa, jolla turvataan ympäristön säilyminen itsessään.

---

⁴¹³ Dalton 2004, 306.

⁴¹⁴ Koselleck 2004, 262—263.

⁴¹⁵ Chace 2004, 246—247.

9. MUUTOKSET RETORIIKASSA

Yhdysvallat koki monia muutoksia 1900-luvun alussa. Maahan virtasi siirtolaisia ja liittovaltion väkiluku kasvoi huimalla vauhdilla. Teollisuus otti vakaita askeleita kohti maailman teollisuustuotannon johtopaikkaa. Samaan aikaan Yhdysvallat kaupungistui voimakkaasti, mikä osaltaan selittää, miksi eriarvoistuminen näkyi yhteiskunnassa aiempaa selkeämmin. Sosiaaliset ongelmat lisääntyivät yhteiskunnallisten muutosten vuoksi. Kaikki amerikkalaiset eivät hyväksyneet tällaista kehitystä, vaan vaativat muutoksia poliittiseen kehitykseen. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa politiikkaa hallitsi republikaanisen puolueen konservatiivinen eliitti, jonka vaikutusvalta yhteiskunnallisessa päätöksenteossa oli erittäin vahva. Sosiaalisesti valveutunut valkoinen keskiluokka kyseenalaisti konservatiivien harjoittaman politiikan, koska katsoi sen aiheuttavan eriarvoisuuden lisääntymistä. Keskiluokan piiristä alkanut vallitsevan politiikan kritisointi kasvoi 1900-luvun alussa voimakkaaksi progressivistiseksi liikkeeksi.

Theodore Roosevelt oli tämän liikkeen ehdoton johtohahmo. Roosevelt nousi varapresidentin paikalta Valkoisen talon johtoon William McKinleyn murhan jälkeen vuonna 1901. Roosevelt palveli maataan presidenttinä vuoteen 1909 saakka, jonka jälkeen hän piti lyhyen tauon politiikasta. Roosevelt ei ollut tyytyväinen maan asioiden tilaan vuonna 1912 ja päätyi lopulta uuden progressivistisen puolueen presidenttiehdokkaaksi. Erittelen tutkimuksesani käsitehistorian näkökulman avulla Rooseveltin sisäpoliittista retoriikkaa. Lähestymistapani avulla selvitän, miksi entisestä republikaanisesta presidentistä tuli uuden progressivistisen puolueen ehdokas vuoden 1912 vaaleissa. Tutkimukseni keskittyy Rooseveltin käyttämiin keskeisiin sisäpoliittisiin käsitteisiin vuosina 1901—1912, joita olivat kansalaisuus, tasa-arvo, trustit, tullit sekä ympäristönsuojelu.

Rooseveltin retoriikassa kansalaisuuden käsitteeseen vaikuttivat useat eri tekijät. Perhekeskeinen ajattelutapa, velvollisuudentunto, korkea moraalit ja näiden arvojen konkretisoituminen käytännön teoiksi yhteiskunnassa muodostivat Rooseveltin retoriikassa kansalaisuuden käsitteen keskeisimmän osan. Hyvän kansalaisen tuli huomioida omassa toiminnassaan paitsi oma etunsa, niin myös perheen, lähiympäristönsä sekä kansakunnan hyvinvointi.

Kansalaisuuden täyttäminen vaati Rooseveltin mielestä, että miehet ja naiset toimivat hyvinä vanhempina suurelle lapsijoukolle. Lapset takasivat hänen mukaansa kansakunnan menestymisen tulevaisuudessa. Kansalaisuuteen kuului ehdottomasti velvollisuuksien täyttäminen, koska vain tehtävänsä hoitavat edistivät kansakunnan menestymistä. Korkea moraaliksi kuului kansalaisuuteen, jotta sosiaalinen oikeudenmukaisuus toteutuisi yhteiskunnassa.

Tutkimuksessani lähestyn tasa-arvon käsitettä Rooseveltin retoriikassa kolmen näkökulman avulla. Miesten ja naisten välisessä tasa-arvossa näkyy selvä muutos Rooseveltin presidenttikausien aikaisessa retoriikassa verrattuna hänen myöhempään retoriikkaansa. Presidenttinä ollessaan Roosevelt painotti naisten velvollisuuksia kodeissa ja piti tärkeänä, etteivät yhteiskunnalliset velvollisuudet haitanneet perhe-elämän harmoniaa. Hänen mukaansa naiset olivat kuitenkin yhtä oikeutettuja koulutukseen ja työhön kodin ulkopuolella kuin miehet, mikäli perhe säilytti ensisijaisen aseman naisten elämässä. Mies ei hänen mukaansa saanut alistaa naista millään tavalla, vaan avioliitossa tuli pyrkiä kumppanuuteen, jossa kunnioitettiin molempien oikeuksia. Presidenttikausiensa jälkeen Roosevelt muutti näkemystään ja katsoi, ettei naisten osallistuminen yhteiskunnalliseen elämään haitannut millään tavalla kansakunnan perhe-elämän luonnetta. Muutokseen vaikuttivat useat syyt, kuten yhteistyö naisasialiikkeen edustajien kanssa. Vuoden 1912 presidentinvaalikampanjansa aikana Roosevelt osoitti kannattavansa äänioikeuden myöntämistä naisille. Hän katsoi, ettei äänestäminen haitannut kodin velvollisuuksien täyttämistä. Mieliapteen muuttamiseen vaikutti houkutus saada puolelleen naisten tuki tulevissa vaaleissa. Miesten ja naisten välisen tasa-arvon käsitteen kannalta voi kuitenkin todeta, että Rooseveltin retoriikka puolustaa naisten oikeuksia painokkaammin kuin aikakauden politiikassa oli ollut tapana.

Rotujen välisen tasa-arvon käsitteen kannalta Rooseveltin retoriikassa ei tapahdu suuria muutoksia. Presidenttinä ollessaan hän painotti mustien aseman parantuvan koulutuksen ja työn avulla. Hän tunnusti epätasa-arvoisuuden olemassaolon, mutta pyrki vaikuttamaan siihen vetoamalla retoriikassaan kaikille tasa-arvoisten mahdollisuuksien luomiseen. Vuonna 1912 Rooseveltilla olisi ollut hyvä tilaisuus vaatia mustien aseman parantamista yhteiskunnassa, mutta poliittisten syiden vuoksi hän ei näin tehnyt. Intiaanien asema tasa-arvon käsitteen kannalta Rooseveltin retoriikassa on merkittävä. Hänen retoriikassaan näkyy halu tur-

vata intiaaneille tasapuolisia mahdollisuuksia kannustamalla heitä työn tekemiseen sekä kehottamalla hallituksen virkamiehiä kohtelemaan intiaaneja oikeudenmukaisesti. Roosevelt kuitenkin tuki voimakkaasti liittovaltion jo 1870-luvulla aloittamaa intiaanien mukauttamispolitiikkaa, mikä tarkoitti intiaanien perinteisen elämänmuodon lopettamista ja siirtymistä enemmän tai vähemmän pakotettuna valkoisen valtakulttuurin alaisuuteen.

Tasa-arvon käsitteen kannalta Rooseveltin retoriikka osoittautuu hyvin moniulotteiseksi. Naisten ja miesten välisen tasa-arvon kohdalla hänen retoriikkansa on hyvin uudistusmielistä ja selittää osaltaan hänen muutoksensa republikaanisesta presidentistä progressivisvistiin puolueen edustajaksi. Rotujen välisen tasa-arvon tai intiaanien aseman kannalta näin ei kuitenkaan ole. Vuonna 1912 Roosevelt jopa lähentyi mustien yhteiskunnallista tasa-arvoa koskevissa kysymyksissä valkoisten konservatiivipoliitikoiden näkemyksiä poliittisten syiden vuoksi. Intiaanien kohdalla hänen retoriikkansa osoittaa, että mukauttaminen oli hänelle tärkeämpää kuin intiaanien perinteisten tapojen säilyttäminen.

Trustien käsitteen kohdalla Rooseveltin retoriikka säilyy muuttumattomana läpi tutkimukseni ajallisen rajauksen. Hän vaati presidenttinä ollessaan liittovaltiolle valtaoikeuksia säännellä ja valvoa trustien toimintaa. Hän katsoi trustien olevan välttämätön osa modernisoituvaa yhteiskuntaa. Hän ei halunnut tuhota niitä, vaan lopettaa niiden väärinkäytökset ja tehdä niistä kuuliaisia liittovaltion laeille. Toki hänen retoriikassaan esiintyvät trustien vastaiset painotukset terävöityvät presidenttikauden lopulla ja sen jälkeen, mutta oleellista eroa aiempaan ei kuitenkaan ole. Hänen retoriikkansa mukaan trusteeja tulee valvoa, jotta ne lisäävät yhteiskunnallista hyvinvointia. Muutokset trustien käsitteessä ovat pieniä, eivätkä yksinään riitä selittämään republikaanisen puolueen hylkäämistä ja uuden progressivistisen puolueen perustamista. Liittovaltion roolin korostaminen trusteeihin nähden sopi kuitenkin hyvin Rooseveltin vaalikampanjaan vuonna 1912. Trustien käsite tuki Rooseveltin puoluevaihdosta, mutta ei yksinään selitä tapahtunutta.

Tullien käsitteen kohdalla Rooseveltin retoriikassa näkyy selkeä muutos verrattaessa presidenttikausien alkua ja loppua. Hän ei vaadi kausiensa ensimmäisinä vuosina muutoksia tulleva koskevaan lainsäädäntöön, mutta toisen kauden lopussa hän katsoo uudistusten olevan

välttämättömiä. Yksi keskeinen elementti tullien käsitteessä kuitenkin säilyy läpi tarkastelussa olleen ajanjakson. Hän osoittaa retoriikassaan olevansa ehdottomasti suojatullipolitiikan kannattaja. Tosin presidenttikausiensa lopulla ja sen jälkeisessä retoriikassa käy ilmi, että hän on valmis laskemaan suojatullien tasoa eli asettuu progressivistiselle kannalle tullikysymyksessä. Teollisuuden ja samalla amerikkalaisten palkansaajien etujen vuoksi hän kuitenkin säilyttäisi suojatullien periaatteen voimassa uudistusten jälkeenkin. Roosevelt osoittaa tullien käsitteen kohdalla omaksuvansa jatkuvasti uudistusmielisempiä näkemyksiä asiasta. Muutosten tullien käsitteessä voidaan katsoa selittävän siirtymistä perinteisen valtapuolueen riveistä uuden progressivistisen puolueen johtohahmoksi.

Ympäristönsuojelun käsite on Rooseveltin retoriikassa hyvin keskeisessä asemassa. Historiantutkijat tunnustavat yksimielisesti Rooseveltin ansiot ympäristöpolitiikan kehittämisessä Yhdysvalloissa. Presidenttinä hän käynnisti ja vaikutti useisiin hankkeisiin, jotka turvasivat luonnon monimuotoisuuden säilymisen tuleville sukupolville. Verrattaessa hänen presidenttikausien aikaista retoriikkaa myöhempään retoriikkaan voi havaita ympäristönsuojelun käsitteen muuttuneen. Hänen retoriikkansa päämäärä säilyy samana, mutta esitystapa on muuttunut progressivistisemmäksi. Presidenttinä ollessaan hän vetosi usein ympäristönsuojelun puolesta. Virkakausiensa jälkeen hän nosti ympäristönsuojelun yhdeksi tärkeimmistä asioista, joita kansakunnalla oli edessään. Ympäristönsuojelu muodostui hänen retoriikassaan moraaliseksi kysymykseksi, joka tuli ratkaista siten, että taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointi lisääntyy yhteiskunnassa. Rooseveltin voidaan todeta muuttuneen ympäristönsuojelun käsitteen kohdalla uudistusmielisemmäksi, ja siksi muutokset käsitteessä selittävät osaltaan hänen siirtymistään republikaanisesta puolueesta progressivistien presidenttiehdokkaaksi.

Theodore Rooseveltin retoriikassa on havaittavissa muutoksia tutkimissani käsitteissä. Osa retoriikkaan kuuluvista käsitteistä on muuttunut tavalla, joka tukee Rooseveltin pyrkimystä saavuttaa kolmas virkakausi Valkoisessa talossa progressivistisen puolueen edustajana. Taustalla hänen retoriikassaan ja käsitteiden muuttumisessa on vakaumus, jonka mukaan yhteiskunnassa vallitsevia sosiaalisia olosuhteita tulee parantaa. Hän halusi turvata yleisen hyvinvoinnin edistymistä ja tämä on vahvasti esillä hänen retoriikassaan.

LÄHTEET

I Alkuperäislähteet

Lähdejulkaisut

Letters and speeches (LP). Theodore Roosevelt. New York: Library of America, Distributed to the trade in the U.S. by Penguin Putnam Inc. 2004.

Presidential Addresses and State Papers of Theodore Roosevelt I-IV (PASP). Theodore Roosevelt. New York: Krause Reprint Co. 1970. (1st Published: New York: P. F. Collier & Son Publishers.)

The Roosevelt Policy: Speeches, Letters and State Papers, Relating to Corporate Wealth and Closely Allied Topics I-III (TRP). Edited by William Griffith & Theodore Roosevelt. New York: Krause Reprint Co. 1971. (1st Published: New York: The Current Literature Publishing Company 1919.)

Alkuperäislähteenä käytetty kirjallisuus

Aristoteles, *Retoriikka*. (Suomennos Paavo Hohti & Päivi Myllykoski.) Helsinki: Gaudeamus Kirja 1997.

II Tutkimuskirjallisuus

Bederman, Gail, *Manliness & Civilization. A Cultural History of Gender and Race in the United States, 1880—1917*. Chicago: The University of Chicago Press 1995.

Boyer, Paul S.—Clarck Jr., Clifford E.—Kett, Joseph F.—Salisbury, Neal—Sitkoff, Harvard—Woloch, Nancy, *The Enduring Vision. A History of the American People. Third Edition*. Lexington: D. C. Heath and Company 1996.

Carlson, Allan, *The “American Way”. Family and Community in the Shaping of the American Identity*. Wilmington: ISI Books 2003.

Chace, James, *1912. Wilson, Roosevelt, Taft & Debs—the Election That Changed the Country*. New York: Simon & Schuster 2004.

Chandler, Alfred Jr., *The Visible Hand. The Managerial Revolution in American Business. (16th pr.)*. Cambridge: The Belknap Press 2002 (First published 1977).

Chancer, Lynn S.—Watkins, Beverly Xaviera, *Gender, Race, and Class. An Overview*. Oxford: Blackwell Publishing 2006.

Cohen, Nancy, *Reconstruction of American Liberalism, 1865—1914*. Chapel Hill: University of North Carolina Press 2002. (ebrary, JY.)

Condit, Celeste Michelle—Lucaites, John Louis, *Crafting Equality. America’s Anglo-African Word*. Chicago: University of Chicago Press 1993.

Cott, Nancy F., “Giving Character to Our Whole Civil Polity: Marriage and the Public Order in the Late Nineteenth Century.” Teoksessa *U.S. History as Women’s History. New Feminist Essays*. Toim. Linda K. Kerber—Alice Kessler-Harris—Kathryn Kish Sklar. Chapel Hill: University of North Carolina Press 1995.

Crunden, Robert M., *Ministers of Reform. The Progressives’ Achievement in American Civilization 1889-1920*. New York: Basic Books, Inc. 1982.

Cutright, Paul Russel, *Theodore Roosevelt. The Making of a Conservationist*. Chicago: University of Illinois Press 1985.

Dalton, Kathleen, *Theodore Roosevelt: A Strenuous Life (1st Vintage Books ed.)*. New York: Vintage Books 2004. (ebrary, JY.)

Dippie, Bryan W., *The Vanishing American. White Attitudes and U.S. Indian Policy*. Middletown: Wesleyan University Press 1982.

DuBois, Ellen Carol—Dumenil, Lynn, *Through Women's Eyes. An American History with Documents*. Boston: Bedford / St. Martin's 2005.

Gordon, John Steele, *An Empire of Wealth. The Epic History of American Economic Power*. New York: Harper Collins Publishers 2004.

Gordon, Linda, "Putting Children First: Women, Maternalism, and Welfare in the Early Twentieth Century". Teoksessa *U.S. History as Women's History. New Feminist Essays*. Toim. Linda K. Kerber—Alice Kessler-Harris—Kathryn Kish Sklar. Chapel Hill: University of North Carolina Press 1995.

Heinze, Andrew H., "The Critical Period: Ethnic Emergence and Reaction, 1901–1929". Teoksessa *Race and Ethnicity in America. A Concise History*. Toim. Ronald H. Bayor. New York: Columbia University Press 2003.

Hoxie, Frederick E., *Talking Back to Civilization. Indian Voices from the Progressive Era*. Boston; Bedford / St. Martin's 2001.

Irwin, Douglas A., "Tariff Incidence in America's Gilded Age". *The Journal of Economic History*, Vol. 67, No. 3, 583—607, 2007.

Isaac, Jeffrey C., *The Poverty of Progressivism. The Future of American Democracy in a Time of Liberal Decline*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, Inc. 2003.

Itkonen, Terho, *Uusi kieliopas*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi 2002.

Jacoby, Karl, *Crimes Against Nature. Squatters, Poachers, Thieves, and the Hidden Story of American Conservation*. Berkley: University of California Press 2003. (First published 2001) (ebrary, JY.)

Kero, Reino—Kostiainen, Auvo—Virtanen, Keijo, *Uuden maailman jättiläinen. Yhdysvaltain historia*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava 1991.

Kish Sklar, Kathryn, “Two Political Cultures in the Progressive Era: The National Consumers’ League and the American Association for Labor Legislation”. Teoksessa *U.S. History as Women’s History. New Feminist Essays*. Toim. Linda K. Kerber—Alice Kessler-Harris—Kathryn Kish Sklar. Chapel Hill: University of North Carolina Press 1995.

Kivinen, Tiina, *Woodrow Wilson’s Use of History. The Malleable Past*. Tampere: Tampere University Press 2006.

Koselleck, Reinhart, *Futures Past. On the Semantics of Historical Time*. (Kääntäjä Keith Tribe.) New York: Columbia University Press 2004.

Lorant, Stefan, *The Life and Times of Theodore Roosevelt*. New York: Doubleday & Company Inc. 1959.

Marsden, George M., *Religion and American Culture*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc. 1990.

Miller, Char, *Gifford Pinchot and the Making of Modern Environmentalism*. Washington: Island Press 2004. (ebrary, JY.)

Morris, Edmund, *Theodore Rex*. New York: Random House 2001.

Mowry, George E., *The Era of Theodore Roosevelt 1900-1912*. New York: Harper & Brothers 1958.

Mowry, George E., *Theodore Roosevelt and the Progressive Movement*. New York: Hill and Wang 1960. (First published 1946)

Ngai, Mae M., "Race, Nation, and Citizenship in Late Nineteenth-Century America, 1878–1900". Teoksessa *Race and Ethnicity in America. A Concise History*. Toim. Ronald H. Bayor. New York: Columbia University Press 2003.

Norton, Mary Beth—Katzman, David M.—Blight, David W.—Chudacoff, Howard P.—Paterson, Thomas G.—Tuttle Jr., William M.—Escott, Paul D.—Brophy, William J., *A People and a Nation. A History of the United States (Brief 6th ed.)*. Boston: Houghton Mifflin Company 2003.

Nye, David E., "Industrialization, Business and Consumerism." Teoksessa *Modern American Culture: An Introduction*. Toim. Mick Gidley. New York: Longman Publishing 1993.

O'Toole, Patricia, *When trumpets call: Theodore Roosevelt after the White House*. New York: Simon & Schuster 2005.

Petulla, Joseph M., *American Environmental History (2nd ed.)*. New York: Macmillan Publishing Company 1988. (First published 1977)

Remini, Robert V., *The House. The History of the House of Representatives*. New York: Smithsonian Books in association with HarperCollins 2006.

Roark, James L.—Johnson, Michael P.—Cohen, Patricia Cline—Stage, Sarah—Lawson, Alan—Hartmann, Susan M., *The American Promise. A History of United States. Vol. II: From 1865 (2nd compact ed.)*. Boston: Bedford / St. Martin's 2003.

Roy, William G., *Socializing Capital. The Rise of the Large Industrial Corporation in America*. Princeton: Princeton University Press 1997. (JY, ebrary)

Schmitz, Christopher J., *The Growth of Big Business in the United States and Western Europe, 1850—1939*. London: The Macmillan Press Ltd 1993.

Sobel, Robert, *Pursuit of Wealth: The Incredible Story of Money Throughout the Ages*. New York: McGraw-Hill 2000. (ebrary, JY.)

Testi, Arnaldo, “The Gender of Reform Politics: Theodore Roosevelt and the Culture of Masculinity.” *The Journal of American History*, Vol. 81, No. 4, 1509—1533, 1995. (JSTOR, JY.)

Trafzer, Clifford E., *As Long as the Grass Shall Grow and Rivers Flow. A History of Native Americans*. Foth Worth: Harcourt College Publishers 2000.

Watts, Sarah Lyons, *Rough rider in the White House: Theodore Roosevelt and the Politics of Desire*. Chicago: University of Chicago Press 2003.

Wilkinson, Charles, *Blood Struggle. The Rise of Modern Indian Nations*. New York: W. W. Norton & Company 2005.